

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระหว่างครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยและเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัย ในการศึกษานี้ผู้วิจัยใช้ทั้งวิธีวิจัยเชิงปริมาณและวิธีวิจัยเชิงคุณลักษณะ โดยเริ่มจากการส่งแบบสอบถามจำนวน 126 ฉบับ ประกอบด้วยครูนักวิจัยจำนวน 63 คน ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยจำนวน 63 คน และได้รับแบบสอบถามกลับคืนจากครูนักวิจัยจำนวน 39 ฉบับ ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยจำนวน 39 ฉบับ แล้วนำข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้มาคัดเลือกกรณีศึกษาตามเกณฑ์ในการคัดเลือก โดยมุ่งศึกษาเจาะลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความชัดเจนและเชื่อถือได้ กรณีศึกษาประกอบไปด้วยครูนักวิจัยจำนวน 5 คนและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยจำนวน 5 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการเปรียบเทียบลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระหว่างครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 2 ตอนคือ

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ แบ่งการนำเสนอเป็น 3 ส่วนคือ

4.1.1 ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

4.1.2 ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย
ในภาพรวม

4.1.3 เปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ แบ่งการนำเสนอเป็น 3 ส่วนคือ

4.2.1 กรณีศึกษาที่ 1 ถึง 5

4.2.2 ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและพฤติกรรมการสอนของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

4.2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

4.1.1 ภูมิหลังของครุณักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครุณักวิจัย

ตารางที่ 5 จำนวนร้อยละของครุณักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครุณักวิจัย จำแนกตามภูมิหลัง

ภูมิหลัง	ครุณักวิจัย		ครูที่ไม่เป็นครุณักวิจัย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ				
ชาย	16	41.03	8	20.51
หญิง	23	58.97	31	79.49
2. ตำแหน่งทางราชการ				
อาจารย์ 1 ระดับ 4	0	0.00	2	5.13
อาจารย์ 1 ระดับ 5	2	5.13	2	5.13
อาจารย์ 2 ระดับ 5	1	2.56	0	0.00
อาจารย์ 2 ระดับ 6	9	23.08	8	20.51
อาจารย์ 2 ระดับ 7	18	46.16	26	66.67
อาจารย์ 3 ระดับ 6	1	2.56	0	0.00
อาจารย์ 3 ระดับ 7	2	5.13	0	0.00
อาจารย์ 3 ระดับ 8	5	12.82	1	2.56
อาจารย์ 3 ระดับ 9	1	2.56	0	0.00
3. ระดับการศึกษา				
ปริญญาตรี	11	28.20	39	100.00
ปริญญาโท	28	71.80	0	0.00
4. จำนวนวิชาที่ปฏิบัติการสอน				
1 วิชา	16	41.02	12	30.77
2 วิชา	3	7.70	6	15.38
3 วิชา	5	12.82	6	15.38
4 วิชา	3	7.70	2	5.13
5 วิชา	1	2.56	4	10.26
6 วิชา	11	28.20	9	23.08

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ภูมิหลัง	ครุณักวิจัย		ครูที่ไม่เป็นครุณักวิจัย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. ภาระงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบ				
งานวิชาการ	23	46.94	10	22.73
งานกิจการนักเรียน	13	26.53	16	36.36
งานธุรการ การเงินและพัสดุ	7	14.29	12	27.27
งานอาคารสถานที่	2	4.08	2	4.55
งานบุคลากรและ	2	4.08	4	9.09
งานความสัมพันธ์กับชุมชน	2	4.08	0	0.00

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังของครุณักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครุณักวิจัยเมื่อพิจารณาตามภูมิหลังเพศพบว่า ครุณักวิจัยเป็นเพศชายจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 41.03 เป็นเพศหญิงจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 58.97 ครูที่ไม่เป็นครุณักวิจัยเป็นเพศชายจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 20.51 เป็นเพศหญิงจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 79.49

เมื่อพิจารณาจากตำแหน่งทางราชการ พบว่า ครุณักวิจัยส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 จำนวน 16 คนคิดเป็นร้อยละ 46.16 รองลงมาดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 จำนวน 9 คนคิดเป็นร้อยละ 23.08 และดำรงตำแหน่งอาจารย์ 3 ระดับ 8 จำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 12.82 ตามลำดับ

ครูที่ไม่เป็นครุณักวิจัยส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 จำนวน 26 คนคิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 จำนวน 8 คนคิดเป็นร้อยละ 20.51 และดำรงตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 4 จำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 5.13 อาจารย์ 1 ระดับ 5 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.13 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาคคุณวุฒิทางการศึกษาพบว่าครุณักวิจัยมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 28.20 และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 71.80 สำหรับครูที่ไม่เป็นครุณักวิจัยพบว่า มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

เมื่อพิจารณารายวิชาที่สอนพบว่าครุณักวิจัยส่วนใหญ่สอนจำนวน 1 วิชา มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 41.02 รองลงมาคือสอนจำนวน 6 วิชาจำนวน 11 คนคิดเป็นร้อยละ 28.20 สำหรับครูที่ไม่เป็นครุณักวิจัยพบว่าส่วนใหญ่สอน 1 วิชาจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 รองลงมาคือสอน 6 วิชาจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 สอน 2 วิชาจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38 และสอน 3 วิชาจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38

เมื่อพิจารณาภาระงานอื่นที่ครุณักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครุณักวิจัยต้องรับผิดชอบพบว่า ครู
นักวิจัยส่วนใหญ่จะรับผิดชอบงานวิชาการคิดเป็นร้อยละ 46.94 รองลงมาคืองานกิจการนักเรียน
คิดเป็นร้อยละ 26.53 และงานธุรการ การเงินและพัสดุคิดเป็นร้อยละ 14.29 สำหรับครูที่ไม่เป็น
ครุณักวิจัยพบว่า ครูที่ไม่เป็นครุณักวิจัยส่วนใหญ่จะรับผิดชอบงานกิจการนักเรียนคิดเป็นร้อยละ
36.36 รองลงมาคืองานธุรการ การเงิน และพัสดุคิดเป็นร้อยละ 27.27 และงานกิจการนักเรียน
คิดเป็นร้อยละ 22.72 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบภูมิหลังของครุณักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครุณักวิจัยพบว่า ครุณักวิจัยมี
จำนวนเพศชายมากกว่าครูที่ไม่เป็นครุณักวิจัย ครุณักวิจัยจะมีจำนวนเพศชายและหญิงใกล้เคียงกัน
ครุณักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครุณักวิจัยมีตำแหน่งทางราชการใกล้เคียงกันคือส่วนมากมีตำแหน่ง
อาจารย์ 2 ระดับ 7 ครุณักวิจัยมีจำนวนผู้ได้รับตำแหน่งอาจารย์ 3 มากกว่าครูที่ไม่เป็นครุณักวิจัย
และครุณักวิจัยส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สำหรับครูที่ไม่เป็นครุณักวิจัยส่วนใหญ่
สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวนวิชาที่สอนของครุณักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครุณักวิจัย
ใกล้เคียงกัน ครุณักวิจัยส่วนใหญ่จะรับผิดชอบงานด้านวิชาการ รองลงมาคืองานกิจการนักเรียน
ในขณะที่ที่ไม่เป็นครุณักวิจัยส่วนใหญ่จะรับผิดชอบงานกิจการนักเรียน รองลงมาคืองานธุรการการ
เงินและพัสดุ

ตารางที่ 6 ข้อมูลทั่วไปของครุณักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครุ

สถานที่ปฏิบัติงาน	ขนาด โรงเรียน	ชื่อ	งานวิจัย (เรื่อง)	อายุราชการ (ปี)	ปีที่รับทุน
1. อ.เมือง จ. ลำปาง	ใหญ่	1. ครุณักวิจัย	1/1/-	27	40
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	6	-
2. อ.หนองจิก จ. ปัตตานี	ใหญ่	1. ครุณักวิจัย	1/1/-	12	40
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	22	-
3. อ.เมือง จ. เชียงใหม่	กลาง	1. ครุณักวิจัย	-/1/1	30	40
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	25	-
4. อ.ห้างฉัตร จ. ลำปาง	เล็ก	1. ครุณักวิจัย	-/1/-	21	40
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	19	-

ตารางที่ 6 (ต่อ)

สถานที่ปฏิบัติงาน	ขนาด โรงเรียน	ชื่อ	งานวิจัย (เรื่อง)	อายุราชการ (ปี)	ปีที่รับทุน
4. อ.เมือง จ.นครปฐม	ใหญ่	1. ครุภัณฑ์วิจัย	2/1/1	18	40
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	16	-
5. อ.กุฉินท จ.พะเยา	กลาง	1. ครุภัณฑ์วิจัย	-/1/1	11	40
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	4	-
7. อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง	ใหญ่	1. ครุภัณฑ์วิจัย	-/1/-	25	40
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	27	-
8. อ.สารภี จ.เชียงใหม่	กลาง	1. ครุภัณฑ์วิจัย	1/1/-	22	40
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	19	-
9. อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง	กลาง	1. ครุภัณฑ์วิจัย	-/1/-	22	40
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	18	-
10. อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง	กลาง	1. ครุภัณฑ์วิจัย	-/1/1	20	40
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	18	-
11. เมือง จ.มุกดาหาร	ใหญ่	1. ครุภัณฑ์วิจัย	1/1/-	26	40
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	27	-
12. เมือง จ.สระแก้ว	กลาง	1. ครุภัณฑ์วิจัย	1/1/-	19	40
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	20	-
13. เมือง จ.เพชรบูรณ์	กลาง	1. ครุภัณฑ์วิจัย	-/1/-	20	40
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	6	-
14. อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่	ใหญ่	1. ครุภัณฑ์วิจัย	1/1/-	14	40
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	20	-

ตารางที่ 6 (ต่อ)

สถานที่ปฏิบัติงาน	ขนาด โรงเรียน	ชื่อ	งานวิจัย (เรื่อง)	อายุราชการ (ปี)	ปีที่รับทุน
15. อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี	กลาง	1. ครุภัณฑ์	-/1/-	21	39
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ ภัณฑ์	-	20	-
16. อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน	กลาง	1. ครุภัณฑ์	1/1/-	15	39
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ ภัณฑ์	-	16	-
17. อ.ท่าชนะ จ.สุราษฎร์ธานี	กลาง	1. ครุภัณฑ์	2/1/-	31	39
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ ภัณฑ์	-	32	-
18. อ.นาพร่อง จ.บุรีรัมย์	ใหญ่	1. ครุภัณฑ์	1/1/-	19	39
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ ภัณฑ์	-	19	-
19. อ.ชนบท จ.ขอนแก่น	ใหญ่	1. ครุภัณฑ์	1/1/-	36	38
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ ภัณฑ์	-	35	-
20. อ.บางปะอิน จ.พระนครศรีอยุธยา	ใหญ่	1. ครุภัณฑ์	-/1/1	22	38
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ ภัณฑ์	-	20	-
21. อ.สอธ จ.เชียงใหม่	กลาง	1. ครุภัณฑ์	-/1/-	12	38
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ ภัณฑ์	-	15	-
22. อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์	ใหญ่	1. ครุภัณฑ์	-/1/-	25	38
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ ภัณฑ์	-	18	-
23. อ.กระบุรี จ.ระยอง	ใหญ่	1. ครุภัณฑ์	-/1/-	14	38
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ ภัณฑ์	-	23	-
24. อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่	ใหญ่	1. ครุภัณฑ์	1/1/-	23	38
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ ภัณฑ์	-	20	-

ตารางที่ ๘ (ต่อ)

สถานที่ปฏิบัติงาน	ขนาด โรงเรียน	ชื่อ	งานวิจัย (เรื่อง)	อายุราชการ (ปี)	ปีที่รับทุน
25. อ.เมือง จ.อยุธยา	ใหญ่	1. ครุภัณฑ์	1/1/-	22	38
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	25	-
26. อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี	กลาง	1. ครุภัณฑ์	1/1/-	22	38
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	21	-
27. อ.หนองม่วงไข่ จ.แพร่	กลาง	1. ครุภัณฑ์	1/1/-	13	38
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	14	-
28. อ.เมือง จ.นครนายก	กลาง	1. ครุภัณฑ์	-/1/-	27	37
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	32	-
29. อ.ปักธงชัย จ. นครราชสีมา	ใหญ่	1. ครุภัณฑ์	-/1/-	6	37
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	8	-
30. อ.นาขายอาบ จ.จันทบุรี	กลาง	1. ครุภัณฑ์	-/1/-	11	37
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	20	-
31. อ.คอยหล่อ จ.เชียงใหม่	กลาง	1. ครุภัณฑ์	1/1/-	21	37
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	20	-
32. อ.วังสามหมอ จ.อุดรธานี	ใหญ่	1. ครุภัณฑ์	1/1/-	13	36
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	14	-
33. อ.เมือง จ.นครนายก	ใหญ่	1. ครุภัณฑ์	1/1/-	26	36
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	22	-
34. อ.เมือง จ.นครนายก	ใหญ่	1. ครุภัณฑ์	-/1/1	22	36
		2. ครูที่ไม่เป็นครุ นักวิจัย	-	20	-

ตารางที่ 6 (ต่อ)

สถานที่ปฏิบัติงาน	ขนาด โรงเรียน	ชื่อ	งานวิจัย (เรื่อง)	อายุราชการ (ปี)	ปีที่รับทุน
35. อ.เมือง จ.อยุธยา	กลาง	1. ครูนักวิจัย	-/1/-	23	35
		2. ครูที่ไม่เป็นครู นักวิจัย	-	21	-
36. อ.เมือง จ.ภูเก็ต	ใหญ่	1. ครูนักวิจัย	1/1/-	25	35
		2. ครูที่ไม่เป็นครู นักวิจัย	-	24	-
37. อ.ศรีสมเด็จ จ.ร้อยเอ็ด	กลาง	1. ครูนักวิจัย	-/1/2	14	35
		2. ครูที่ไม่เป็นครู นักวิจัย	-	18	-
38. อ.เมือง จ.เพชรบุรี	ใหญ่	1. ครูนักวิจัย	-/1/-	25	35
		2. ครูที่ไม่เป็นครู นักวิจัย	-	20	-
39. อ.กันทรารมย์ จ. ศรีสะเกษ	กลาง	1. ครูนักวิจัย	-/1/-	12	35
		2. ครูที่ไม่เป็นครู นักวิจัย	-	14	-

หมายเหตุ งานวิจัย(เรื่อง) หมายถึง จำนวนงานวิจัยที่ทำก่อนที่ได้รับทุน ปีที่ได้รับทุนและหลังปีที่ได้รับทุน

จากตารางที่ 6 พบว่า ครูนักวิจัยปฏิบัติการสอนอยู่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 48.72 ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 48.72 และปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.56

เมื่อพิจารณาจำนวนงานวิจัยที่พบว่า ครูนักวิจัยที่ทำงานวิจัยต่อเนื่องทั้งก่อนปีที่ได้รับทุน ปีที่ได้รับทุนและหลังปีที่ได้รับทุนมีจำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 2.56 ครูนักวิจัยที่ทำงานวิจัยต่อจากปีที่ได้รับทุนจำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 15.39 ครูนักวิจัยที่ทำงานวิจัยก่อนปีที่ได้รับทุนและปีที่ได้รับทุนมีจำนวน 18 คนคิดเป็นร้อยละ 46.15 ครูนักวิจัยที่ทำงานวิจัยเฉพาะปีที่ได้รับทุนจำนวน 14 คนคิดเป็นร้อยละ 35.90

เมื่อพิจารณาจากความแตกต่างระหว่างครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยพบว่า มีอายุราชการแตกต่างกันระหว่าง 0-11 ปี โดยส่วนใหญ่ครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยในแต่ละโรงเรียนมีอายุราชการแตกต่างกัน 0-5 ปีคิดเป็นร้อยละ 79.45 จะเห็นว่าครูนักวิจัยและครูที่

ไม่เป็นครูนักวิจัยมาจากทั้ง 4 ภูมิภาค ซึ่งครูนักวิจัยมีอายุราชการ 11-36 ปีและมีอายุราชการเฉลี่ย 23.11 ปี ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีอายุราชการ 4-35 ปีและมีอายุราชการเฉลี่ย 16.49 ปี แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูนักวิจัยมีอายุราชการมากกว่าครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย และพบว่าครูนักวิจัยส่วนใหญ่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่

4.1.2 ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยในภาพรวม

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
1. การเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้	4.26	.45	สูง
2. มโนคติของตนเองด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ	3.75	.46	สูง
3. มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	3.69	.51	สูง
4. มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง	4.16	.50	สูง
5. มีความรักในการเรียน	3.97	.47	สูง
6. มีความคิดสร้างสรรค์	3.55	.50	สูง
7. มองอนาคตในแง่ดี	3.85	.56	สูง
8. มีความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา	3.90	.47	สูง
รวม	3.92	.40	สูง

จากตารางที่ 7 พบว่า ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองทุกด้านอยู่ในระดับสูงเช่นกัน โดยด้านเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมาคือมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ($\bar{X} = 4.16$) และมีความรักในการเรียน ($\bar{X} = 3.97$) ตามลำดับ และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์มีคะแนนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.55$)

4.1.3 สถิติทดสอบที่เปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครู นักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยเป็นรายด้าน

ลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ด้วย การนำตนเอง	ครูนักวิจัย		ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย		t
	(\bar{X})	(S.D.)	(\bar{X})	(S.D.)	
1. การเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้	4.39	.38	4.12	.43	2.46*
2. มโนคติของตนเองด้านการเป็นผู้ เรียนที่มีประสิทธิภาพ	3.92	.42	3.57	.41	3.69*
3. มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	3.87	.46	3.50	.48	3.48*
4. มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง	5.32	.43	3.98	.51	3.23*
5. มีความรักในการเรียน	4.12	.38	3.81	.50	2.98*
6. มีความคิดสร้างสรรค์	3.63	.52	3.47	.47	1.41
7. มองอนาคตในแง่ดี	4.05	.46	3.63	.58	3.55*
8. ความสามารถใช้ทักษะการศึกษาค้นคว้า ความรู้และทักษะการแก้ปัญหา	4.13	.42	3.67	.40	4.89*
รวม	4.08	.34	3.75	.38	4.08*

* $P < .05$

จากตารางที่ 8 พบว่าคะแนนค่าเฉลี่ยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมาคือการมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ($\bar{X} = 4.32$) และความสามารถใช้ทักษะการศึกษาค้นคว้าความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.13$) ตามลำดับ ส่วนการมีความคิดสร้างสรรค์มีคะแนนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.63$) รองลงมาคือการมีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.87$)

คะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับสูงเช่นกัน ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมาคือการมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง

($\bar{X} = 3.98$) และมีความรักในการเรียน ($\bar{X} = 3.81$) ส่วนการมีความคิดสร้างสรรค์มีคะแนนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.47$) รองลงมาคือการมีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.50$)

เมื่อใช้สถิติที่ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นรายด้านระหว่างครูครุภัณฑ์วิจัยและครูที่ไม่เป็นครุภัณฑ์วิจัยพบว่า ครูครุภัณฑ์วิจัยมีคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่าครูที่ไม่เป็นครุภัณฑ์วิจัย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จำนวน 7 ด้านคือการเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้ มโนคติของตนเองด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง การมีความรักในการเรียน การมองอนาคตในแง่ดี และความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้ และทักษะการแก้ปัญหา สำหรับการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

การศึกษาเชิงปริมาณโดยการใช้แบบวัดลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูครุภัณฑ์วิจัยในภาพรวมและในแต่ละองค์ประกอบพบว่า

1) ครูครุภัณฑ์วิจัยและครูที่ไม่เป็นครุภัณฑ์วิจัยมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยครูครุภัณฑ์วิจัยมีคะแนนเฉลี่ยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .34 และครูที่ไม่เป็นครุภัณฑ์วิจัยมีคะแนนเฉลี่ยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 3.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .38 โดยทั้ง ครูครุภัณฑ์วิจัยและครูที่ไม่เป็นครุภัณฑ์วิจัยมีคะแนนเฉลี่ยด้านการเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้สูงสุด รองลงมาคือมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ รองลงมาคือ มีความริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

2) ผลการเปรียบเทียบคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองพบว่าครูครุภัณฑ์วิจัยมีคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในภาพรวมและรายด้านสูงกว่าครูที่ไม่เป็นครุภัณฑ์วิจัย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จำนวน 7 ด้านคือการเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้ มโนคติของตนเองด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง การมีความรักในการเรียน การมองอนาคตในแง่ดี และความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา สำหรับการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ

การศึกษาในเชิงคุณลักษณะ เพื่อศึกษาแบบเจาะลึกถึงลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูครุภัณฑ์วิจัยและครูที่ไม่เป็นครุภัณฑ์วิจัย ด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูครุภัณฑ์วิจัยและครูที่ไม่เป็นครุภัณฑ์วิจัย จากผลการวิเคราะห์

ข้อมูลเชิงปริมาณพบว่าครุฑนักวิจัยมีคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่าครูที่ไม่เป็นครุฑนักวิจัย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จำนวน 7 ด้านคือการเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้ โน้มติของตนเองด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง การมีความรักในการเรียน การมองอนาคตในแง่ดี และความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา สำหรับการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

การศึกษาเชิงคุณลักษณะจึงเป็นการศึกษาถึงลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครุฑนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครุฑนักวิจัยว่ามีลักษณะอย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครุฑนักวิจัย โดยคัดเลือกกรณีศึกษา 5 โรงเรียนประกอบด้วยครุฑนักวิจัยจำนวน 5 คน และครูที่ไม่เป็นครุฑนักวิจัยจำนวน 5 คน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.2.1 กรณีศึกษาที่ 1 ถึง 5 ซึ่งแต่ละกรณีศึกษาการนำเสนอแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ

- 1) สภาพทั่วไปของชุมชน โรงเรียน นักเรียน ครู การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และภูมิหลังของครุฑนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครุฑนักวิจัย
- 2) พฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครุฑนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครุฑนักวิจัย
- 3) ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครุฑนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครุฑนักวิจัย
- 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครุฑนักวิจัย

4.2.2 ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครุฑนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครุฑนักวิจัย

4.2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครุฑนักวิจัย

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2.1 กรณีศึกษาที่ 1 ถึง 5

กรณีศึกษาที่ 1

1) สภาพทั่วไปของชุมชน โรงเรียน นักเรียน ครู การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและภูมิหลังของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

1.1) สภาพทั่วไปของชุมชนที่ตั้งโรงเรียน

สภาพทั่วไปของชุมชนที่ตั้งโรงเรียนเป็นชุมชนเมืองมีความเจริญ เส้นทางติดต่อระหว่างชุมชนกับอำเภอและอำเภอใกล้เคียงเป็นถนนลาดยาง การคมนาคมขนส่งมีความสะดวก ระยะทางระหว่างอำเภอกับจังหวัดประมาณ 18 กิโลเมตร

ประชากรส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีอาชีพค้าขาย รับราชการ ประกอบธุรกิจส่วนตัวและผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปในโรงงานหรือสถานที่ประกอบการต่างๆ ทั้งในตัวอำเภอและต่างอำเภอ และผู้ปกครองบางคนไม่มีที่อยู่อาศัยถาวรจะเร่ร่อนไปตามสถานที่ต่างๆที่มีงานให้ทำ

“ส่วนมากเด็กจะมีฐานะยากจนถึงปานกลาง พ่อแม่ก็รับจ้างทั่วไปตามโรงงานแล้วบางคนก็เร่ร่อนไม่มีที่อยู่แน่นอนแล้วแต่จะมีงานให้ทำ”(ผู้บริหาร)

1.2) สภาพทั่วไปของโรงเรียน

บริเวณโรงเรียนมีเนื้อที่ประมาณ 8 ไร่เศษ โรงเรียนอยู่ติดถนนลาดยางที่เป็นเส้นทางระหว่างอำเภอกับกรุงเทพฯ ระยะห่างระหว่างโรงเรียนกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอประมาณ 1 กิโลเมตร การเดินทางติดต่อระหว่างโรงเรียนและสถานที่ราชการอื่นๆในอำเภอมีความสะดวกเนื่องจากจะมีรถประจำทาง

พื้นที่บริเวณโรงเรียนประกอบไปด้วย สนามหญ้าอยู่บริเวณด้านหน้าโรงเรียนสำหรับเล่นกีฬา ใช้ทำกิจกรรมกลางแจ้งและเข้าแถวเคารพธงชาติ ไม่มีสนามเด็กเล่นสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาจะมีแต่นักเรียนระดับชั้นอนุบาลซึ่งอยู่ใต้ดูอาคารเรียนของชั้นอนุบาล มีพื้นที่สำหรับทำแปลงเกษตร เวียนเพาะชำและปอเลี้ยงปลาขนาดเล็ก บริเวณโรงเรียนสะอาดเรียบร้อย

ในโรงเรียนมีอาคารทั้งหมด 5 หลังคือ อาคารเรียนสองชั้นเป็นอาคารไม้เป็นห้องเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 อาคารเรียนสี่ชั้นเป็นห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2 5 และ 6 รวมทั้งห้องวิชาการ ห้องสมุด ห้องพักรู ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสื่อการเรียนการสอน อาคารสองชั้น

ได้ดูแลเป็นห้องเรียนของนักเรียนชั้นอนุบาล อาคารเอนกประสงค์ 1 หลัง อาคารโรงอาหาร 1 หลัง มีบ้านพักครู 2 หลัง โดยมีครูพักอาศัยอยู่ 1 หลังอีกหลังหนึ่งนักรการเป็นผู้พักอาศัย

โรงเรียนจัดการศึกษาในระดับชั้นอนุบาลและระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 15 ห้องเรียน ซึ่งบางห้องเรียนจะมีนักเรียนถึง 70 คน

จากสภาพทั่วไปของโรงเรียนพบว่าบริเวณโรงเรียนสะอาดเรียบร้อย แต่บริเวณโรงเรียนคับแคบและแออัดเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนและห้องเรียนที่โรงเรียนเปิดสอน และพบว่าอาคารเรียนมีไม่เพียงพอสำหรับจัดห้องเรียน

1.3) สภาพทั่วไปของนักเรียน

นักเรียนมีจำนวนทั้งหมด 512 คน นักเรียนส่วนใหญ่เดินทางมาโรงเรียนโดยรถประจำทางด้วยตนเอง นักเรียนบางคนผู้ปกครองมารับส่ง หรือมารอรับส่งประจำ นักเรียนได้รับเงินจากผู้ปกครองมาโรงเรียนวันละประมาณ 5-100 บาท นักเรียนที่ไม่ได้นำเงินมาเนื่องจากผู้ปกครองมีฐานะยากจนจะรับประทานอาหารเช้าจากทางโรงเรียน นักเรียนทุกคนรับประทานอาหารเช้าที่โรงเรียนจัดทำขึ้นโดยจ่ายค่าอาหารเป็นรายเดือน

นักเรียนมาถึงโรงเรียนเวลาประมาณ 06.30-07.30 น. และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-6 มีหน้าที่เวรประจำวันในการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน หรือทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายนอก โดยมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นผู้คอยดูแลความเรียบร้อยในการทำงานร่วมกับครูเวรประจำวัน

การแต่งกายนักเรียนส่วนใหญ่แต่งกายสะอาดเรียบร้อยโดยนักเรียนหญิงสวมเสื้อนักเรียนสีขาวกระโปรงสีน้ำเงิน สวมถุงเท้าสีขาวรองเท้าหุ้มส้นสีดำ สำหรับนักเรียนชายสวมเสื้อนักเรียนสีขาวกางเกงสีทึบ สวมถุงเท้าสีน้ำตาลรองเท้าหุ้มส้นสีน้ำตาล

จากสภาพทั่วไปของนักเรียนพบว่านักเรียนแต่งกายสะอาดเรียบร้อย เมื่อมาถึงโรงเรียนนักเรียนทุกคนจะปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

1.4) สภาพทั่วไปของครู

โรงเรียนมีครูทั้งหมดจำนวน 16 คนรวมทั้งผู้บริหาร ครูทุกคนแต่งกายสะอาด สุภาพเรียบร้อยเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน ครูมาถึงโรงเรียนเวลาประมาณ 07.45-08.15 น. สำหรับครูเวรประจำวันมาถึงโรงเรียนเวลาประมาณ 06.30-06.45 น.

ครูอยู่ร่วมกันด้วยความรักใคร่สามัคคี มีความเป็นกันเอง ในเวลาพักรับประทานอาหารกลางวันครูที่ไม่มีภาระหน้าที่จะลงมารับประทานอาหารร่วมกันที่โรงอาหาร มีโต๊ะอาหารสำหรับครูโดยเฉพาะเป็นโต๊ะรวมนั่งได้ประมาณ 10 คนส่วนใหญ่จะรับประทานอาหารเช้าที่โรงเรียนจัดทำขึ้น

โดยจ่ายค่าอาหารเป็นรายเดือนเดือนละ 200 บาท ครูลงมารับประทานอาหารไม่พร้อมทุกคน เนื่องจากนักเรียนแต่ละระดับชั้นลงมารับประทานอาหารไม่พร้อมกัน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ลงมารับประทานอาหารก่อนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ประมาณ 10 นาที นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ลงมารับประทานอาหารหลังสุด ครูที่สอนในแต่ละระดับชั้นจะลงมารับประทานอาหารพร้อมกับนักเรียน ขณะรับประทานอาหารครูจะพูดคุยหยอกล้อ ทำให้บรรยากาศอบอุ่น สนุกสนานมีความสุขเป็นกันเอง ใครมีปัญหาอะไรจะปรึกษาซึ่งกันและกันแล้วร่วมกันแก้ปัญหาหรือให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

นโยบายการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ดำเนินตามนโยบายหลักของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยได้มีการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายและจัดทำแผนงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติประจำปี โดยมีงานหลักทั้งหมด 6 งาน คือ

- 1) งานวิชาการ
- 2) งานกิจการนักเรียน
- 3) งานธุรการ การเงินและพัสดุ
- 4) งานอาคารสถานที่
- 5) งานบุคลากรและ
- 6) งานความสัมพันธ์กับชุมชน

โดยงานหลักทั้ง 6 งานและงานโครงการพิเศษ การมอบหมายงานจะมีคำสั่งแต่งตั้งให้ครูเป็นผู้รับผิดชอบ มีอาจารย์ใหญ่เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด การปฏิบัติงานส่วนรวมของโรงเรียนทุกคนจะมีปฏิทินในการปฏิบัติงานพร้อมทั้งบอกหน้าที่ที่รับผิดชอบในแต่ละงาน ทำให้การทำงานทุกครั้งสำเร็จไปด้วยดี การทำงานทุกครั้งมีการเตรียมงานและวางแผนการทำงานล่วงหน้า

“งานในโรงเรียนครูเขาจะช่วยเหลือกันคินะ ถ้ามีคนรับผิดชอบเป็นหลักอยู่แล้ว งานส่วนรวมคืองานของโรงเรียนจะออกคำสั่ง ถ้าไม่ออกคำสั่งก็ไม่รู้ว่าใครต้องทำอะไรบ้าง แล้วใครจะเป็นคนเริ่มต้นการทำงาน เป็นเรื่องยากที่จะปล่อยให้ครูทำงานเองโดยไม่มีคำสั่ง ถ้าบอกเป็นคำพูดเฉย ๆ มีแนวโน้มว่างานนั้นจะไม่สำเร็จ เพราะครูเราหลายคน คนโน้นก็ไม่กล้าคนนี้ก็ไม่กล้า ถ้ามีคำสั่งเมื่อไรรับรองงานนั้นผ่านไปด้วยดี”(ผู้บริหาร)

ครูมีอิสระในการคิดในการทำงานอย่างเต็มที่ ถ้ามีปัญหาในการทำงานผู้บริหารเพื่อนครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือ เมื่อครูทำงานสำเร็จล่วงหน้าผู้บริหารจะยกย่องชมเชยเพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่เพื่อนร่วมงาน และเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงานให้เพื่อนร่วมงานมีส่วนร่วมในการยกย่องชมเชยและยินดีกับความสำเร็จ ผู้บริหารมีนโยบายให้ครูและนักเรียนทำงานร่วมกันเป็นทีม ให้อำนาจทำงานร่วมกับผู้อื่นเนื่องจากการทำงานในชีวิตจริงต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น ต้องอยู่ในสังคมที่ไม่ใช่ตัวเองเพียงคนเดียว

“การทำงานเมื่อมอบหมายไปแล้วก็ปล่อยเขาทำไป เมื่อเขามีปัญหาเขาก็จะช่วยกันเองหรือไม่ก็มาหาเรา ก็คอยดูเขาอยู่ห่างๆ นะ ถ้าวัวเขาจะเกร็งเมื่อเห็นครูไปดูเขาทำงาน ก็ให้เขาได้รับผิดชอบในหน้าที่ด้วยตนเอง”(ผู้บริหาร)
 “ผมไม่ชอบการทำงานที่เป็น one man show ทั้งครูทั้งนักเรียน คนเราต้องมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานอื่นด้วย”(ผู้บริหาร)

จากสภาพทั่วไปของครูผู้สอนในโรงเรียนพบว่าครูส่วนใหญ่เป็นครูในชุมชน มีบ้านพักอาศัยอยู่ใกล้กับโรงเรียนสามารถเดินทางมาทำงานด้วยความสะดวก ครูที่เป็นครูเวรมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบจะมาปฏิบัติหน้าที่ของตนเองแต่เช้า

ครูทุกคนในโรงเรียนมีความรักใคร่สามัคคี มีความเป็นกันเอง บรรยากาศสนุกสนานรื่นเริง ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี ผู้บริหารจะชมเชยและยกย่องเมื่อครูทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จลุล่วงเพื่อเป็นกำลังใจในการทำงานและเป็นที่ยอมรับของเพื่อนครูในโรงเรียน

1.5) การจัดการกรรมการเรียนการสอน

การจัดการจัดการกรรมการเรียนการสอนจะเน้นในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการเป็นส่วนใหญ่เนื่องจากผู้บริหารมีแนวความคิดว่าเมื่อนักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้แล้วจะสามารถทำกิจกรรมอื่นๆ ได้เองเมื่อนักเรียนมีความพร้อม

การสอนในระดับชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ครูจะสอนประจำชั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 สอนเป็นรายวิชาโดยผู้บริหารสอนวิชาจริยธรรม

สภาพห้องเรียนของชั้นอนุบาล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 -4 มีการจัดและตกแต่งห้องเรียนไว้สวยงาม ดึงดูดความสนใจของนักเรียน บรรยากาศน่าเรียน สำหรับห้องเรียนอื่น ๆ มีการตกแต่งเพียงเล็กน้อยส่วนใหญ่มีเพียงโต๊ะเรียนของนักเรียน โต๊ะครู และตู้สำหรับเก็บหนังสือและเอกสารวางอยู่บริเวณหลังห้องเรียน สำหรับห้องเรียนที่ไม่ได้รับการตกแต่งครูให้เหตุผลว่ามีภาระงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบนอกจากงานสอนทำให้ไม่มีเวลาที่จะตกแต่งห้องเรียนหรือทำสื่อประกอบการเรียนการสอน

“ไม่มีเวลาหรอก งานอื่นก็เยอะอย่างนี้จะเอาเวลาที่ไหนไปทำ โทษจะต้องดูแลครอบครัวอีก”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ทำไปเดี๋ยวก็เล่นกันฉีกขาด เทอมสองแล้วก็ไม่ต้องทำอะไรมาก เอาเวลานั้นมาสอนให้เด็กอ่านออกเขียนได้ดีกว่า”(ครูผู้สอน ป.6)

การจัดการจัดการกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่สอนแบบยึดครูเป็นศูนย์กลาง นักเรียนทำตามที่ครูบอก ไม่เน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม ทำให้นักเรียนไม่ได้คิดและแก้ปัญหา โดยมากการเรียนการสอนยึดตามหนังสือแบบเรียน

“การเรียนการสอนของครูเดี๋ยวนี้อ่านมากครูไม่ค่อยได้อ่านเอกสารกันมาก่อน มาถึงก็เปิดหนังสือ เมื่อเจอปัญหานั้นแหละถึงไปหาทางแก้ไขปัญหาที่หลัง ครูเก่า ๆ ก็สอนแบบเก่า ใช้หนังสือเป็นหลัก การจัดกิจกรรมกลุ่มให้เด็กทำงานเป็นการเสียเวลาเพราะทำให้ครูสอนไม่ทันและครูต้องเตรียมตัวมากกว่าปกติ ถ้าครูให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มก็ทำตามแผนการสอนที่เขาเขียนไว้นั้นแหละ โดยไม่มีจุดมุ่งหมายของการแบ่งกลุ่มว่าจะแบ่งไปเพื่ออะไร”(ผู้บริหาร)

“แค่สอนตามหนังสือนี้ก็พอแล้ว การสอนแบบนี้เป็นการจำกัดความคิดเด็กที่จริงในบางครั้ง ไม่อย่างนั้นกิจกรรมมาก ๆ ก็สอนไม่ทันมีผลตามมาหลายอย่าง”(ครูผู้สอน ป.6)

“ครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เป็นครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมานาน ทำให้สอนนักเรียนตามแบบเดิม ๆ ที่เคยสอนมาส่วนใหญ่ครูจะเป็นศูนย์กลางมากกว่านักเรียน เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการเรียนส่วนใหญ่จะมาพิจารณาที่ตัวนักเรียนเพียงอย่างเดียว ไม่ค่อยได้ให้นักเรียนได้คิดและแก้ปัญหาสักเท่าไร”(ครูผู้สอนอนุบาล)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 จะสอนประจำชั้น ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ครูสอนประจำวิชา กิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งเน้นทางด้านเนื้อหาวิชาการโดยให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญ ส่วนมากครูใช้วิธีการสอนแบบยึดครูเป็นศูนย์กลางมากกว่ายึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียน

แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน

แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนคือห้องสมุด ห้องสมุดมีหนังสือสำหรับเด็กและหนังสือวิชาการสำหรับผู้ใหญ่ หนังสือในห้องสมุดไม่เป็นระเบียบและเป็นระบบ ไม่มีจัดแยกประเภทหนังสือเป็นหมวดหมู่ ห้องสมุดไม่ได้รับการตกแต่งให้สวยงามหนังสือมีฝุ่นเกาะอยู่พอสมควร นักเรียนเข้าไปค้นหาหนังสือด้วยตนเองเมื่ออ่านเสร็จแล้วจะวางไว้บนชั้นที่มีที่วาง

โรงเรียนรับหนังสือพิมพ์วันละ 2 ฉบับคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ส่วนมากนักเรียนจะใช้สำหรับเป็นแหล่งหาข่าวเพื่อรายงานข่าวหน้าเสาธงทุกวัน ส่วนนักเรียนที่ไม่มีหน้าที่รายงานข่าวส่วนมากจะไม่อ่านหนังสือพิมพ์

โรงเรียนมีห้องคอมพิวเตอร์ มีโทรทัศน์ใช้ประกอบการเรียนการสอนซึ่งสามารถรับสัญญาณของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 5 7 9 11 และ โอทีวี ครูและนักเรียนจะใช้คอมพิวเตอร์และโทรทัศน์เมื่อมีกิจกรรมการเรียนการสอน

แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนโรงเรียนจะอยู่ใกล้กับสถานที่ราชการอื่น ๆ โรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา ห้องสมุดประชาชน

จากสภาพดังกล่าวพบว่าแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนที่สำคัญคือห้องสมุด แหล่งการเรียนรู้
อื่น ๆ มีหลายแหล่งเช่น สถานีราชการ โรงเรียนระดับประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาเนื่อง
จากโรงเรียนอยู่ในเขตชุมชนเมือง

การส่งเสริมทางด้านวิชาการแก่ครูผู้สอน

การส่งเสริมความรู้ความสามารถทางวิชาการแก่ครูผู้สอน ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูผู้สอน
ในระดับชั้นต่าง ๆ ไปอบรม การอบรมส่วนใหญ่เป็นการอบรมของสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยมากเป็นการอบรมที่ผู้เข้าร่วมอบรมไม่ต้องเสีย
ค่าใช้จ่าย การคัดเลือกผู้ที่จะไปอบรมในแต่ละครั้งเป็นไปตามความเหมาะสมของเรื่องที่จะอบรมและ
ระดับชั้นที่สอน ซึ่งการอบรมแต่ละครั้งจะมีคำสั่งจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและจังหวัด
สำหรับการอบรมของหน่วยงานอื่นจะเป็นไปตามความสนใจของครูผู้สอนแต่ละคน การอบรมใน
บางครั้งผู้เข้าร่วมอบรมต้องออกค่าใช้จ่ายเอง

การไปอบรมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง และ
พัฒนาการเรียนการสอน ส่วนใหญ่จะเป็นการไปอบรมเพื่อนำความรู้ที่ได้รับกลับมาพัฒนาตนเอง
และเป็นแนวทางในการสร้างความก้าวหน้าในอาชีพการงาน

การอบรมที่ไม่ได้เป็นคำสั่งของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและอำเภอส่วนใหญ่ไม่
ค่อยมีผู้ไปเข้าร่วมอบรม โดยมีเหตุผลว่ามีภาระงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบมากทั้งงานสอนและครอบ
ครัว และยังไม่เห็นความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอนเนื่องจากถ้าเรื่องใดเป็นเรื่องที่มี
ความสำคัญต่อการเรียนการสอนแล้วทางสำนักงานการประถมศึกษาจะจัดการอบรมให้กับครูผู้
สอน

สำหรับการไปอบรมของครูในโรงเรียนผู้บริหารมีแนวความคิดว่าควรไปอบรมในเรื่องที่
เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างแท้จริง ซึ่งส่วนมากสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอจะเป็นหน่วยงานที่จัดการอบรมให้ สำหรับการอบรมของหน่วยงานอื่นผู้บริหารมีความเห็น
ว่ามีความสำคัญน้อยกว่า ส่วนใหญ่จะเป็นการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองและความก้าวหน้าในอาชีพ
การงาน เมื่อมีการอบรมจะมีปัญหาในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเนื่องจากทำให้
จำนวนครูผู้สอนไม่เพียงพอ ครูผู้สอนต้องรับภาระหน้าที่ในการสอนและหน้าที่อื่น ๆ แทน ซึ่งครูทุก
คนมีภาระที่ต้องรับผิดชอบทั้งงานสอนและงานพิเศษอยู่แล้ว และมีความคิดเห็นว่าความรู้ที่ได้จาก
การอบรมไม่ได้ใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเท่าที่ควร

*“ทุกคนถ้ามีคำสั่งจาก สปอ. สปจ. ให้ไปอบรมก็ไป แต่พอไปอบรมมาแล้ว
ก็ไม่กล้าชี้แจงหรืออธิบายให้เพื่อนร่วมงานได้รับรู้หรือเข้าใจในเรื่องที่ไปอบรมมา
ส่วนมากครูทุกชั้นจะต้องไปอบรม เกือบกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใน
แต่ละระดับชั้น ถ้าอบรมครั้งใดต้องจ่ายเงินเองนี้ไม่ต้องพูดถึงหรอก ขนาดอบรม
ให้ฟรีแต่ไม่บังคับยังไม่ค่อยจะมีคนไปเลย ก็มีครูนักวิจัยที่ชอบไปอบรมถ้าเป็น*

เรื่องที่เขาสนใจ ไม่ว่าจะเสียเงินหรือไม่ก็ตามเพราะเขากำลังจะทำอาจารย์ 3 อยู่ การไปอบรมเป็นสิ่งดีแต่ก็เกิดปัญหาเหมือนกันคือครูผู้สอนจะต้องมารับภาระงานสอนและงานอื่น ๆ แทน แล้วเวลาที่ครูจะทุ่มเทให้กับเด็กก็จะลดลง ผมคิดว่างานหลักของครูคืองานสอนนะ เราควรสอนกันอย่างเต็มที่”(ผู้บริหาร)

ผู้บริหารให้การส่งเสริมและสนับสนุนความก้าวหน้าของครูทุกคนในโรงเรียน โดยการให้ไปอบรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนหรือเพื่อพัฒนาตัวครูผู้สอน การไปเข้าร่วมการอบรมของครูแต่ละคนจะคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ภาระงานที่ครูและเพื่อนครูในโรงเรียนต้องรับผิดชอบ ครูนักวิจัยทั้งในเรื่องที่เป็นคำสั่งจากต้นสังกัดและเรื่องที่ตนเองสนใจ

1.6) ภูมิหลังของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ภูมิหลังของครูนักวิจัย

ครูนักวิจัยมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดหนึ่งของภาคเหนือ บิดาเป็นครูโรงเรียนราษฎร์ มารดามีอาชีพค้าขายของผ่องส่ง ทำให้ครอบครัวมีรายได้ฐานะความเป็นอยู่ปานกลางบิดามารดาให้การสนับสนุนเรื่องการศึกษาใครมีความต้องการที่จะเรียนอะไรก็ได้ ทำให้พี่น้องทั้งหมด 8 คนได้รับการศึกษาอย่างน้อยในระดับอนุปริญา เมื่อมีงานทำแล้วทุกคนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ปัจจุบันครูนักวิจัยมีครอบครัวแล้วคู่สมรสมีอาชีพรับราชการครู มีบุตร 1 คน กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ครอบครัวมีฐานะปานกลางไม่เดือดร้อนทุกคนอยู่อย่างสุขสบาย

“อุก ๆ คนไหนจะเรียนอะไรก็ส่งให้เรียน เรียนแล้วขอให้เรียนจริง ๆ บ้านอื่น ๆ ส่วนมากเขาไม่ค่อยได้เรียนกันหรอก มีพวกเรานี้แหละ เพราะพ่อแม่อยากให้เราเราสบาย”(ครูนักวิจัย)

“ที่มีลูกสาวคนเดียว ทำอีกเรียนอยู่ ป.3 ก็สบายกว่าเมื่อก่อนมากแฟนที่เป็นครู อยู่ใกล้ ๆ นี้แหละ”(ครูนักวิจัย)

ครูนักวิจัยสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาจากโรงเรียนในจังหวัดภูมิลำเนาเดิม แล้วเรียนต่อที่วิทยาลัยเกษตรกรรมเป็นช่วงชีวิตที่ทำให้ครูนักวิจัยเป็นคนที่ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากหรือปัญหาที่เกิดขึ้น เนื่องจากครูนักวิจัยเรียนด้วยตนเองมาโดยไม่ต้องรบกวนทางบ้าน หลังจากนั้นจึงเรียนต่อในปริญญาตรีที่วิทยาลัยครูในภาคกลาง

“ที่เรียนเกษตรเพราะที่ชอบทงนี้ มันเป็นเรื่องเกี่ยวกับปากท้องความเป็นอยู่ของเรา เรียนแล้วก็สนุกดี อ่างมากด้วยต้องออกไปทำงานจริง ๆ ก็ต้องอดทน เพราะทุกอย่างก็มีปัญหาทั้งนั้นแหละก็ผ่านมาได้ เรียนเกษตรไม่ค่อยมีใครเขาอยากเรียนกันเท่าไรนะ”(ครูนักวิจัย)

“อยากขอเงินพ่อกับแม่เหมือนกันแต่เราเป็นพี่คนโตเป็นผู้ชายด้วยก็เลยช่วยเหลือตัวเองให้มากที่สุด”(ครูนักวิจัย)

เมื่อสำเร็จการศึกษาสาขาเกษตรจากวิทยาลัยครูพระนครหรืออยุธยา เริ่มรับราชการครั้งแรกในจังหวัดที่ทำงานในปัจจุบันนี้แต่เป็นต่างอำเภอกัน การเดินทางมีความลำบากกว่าโรงเรียนที่สอนอยู่ปัจจุบันและสอนอยู่ 19 ปีโดยสอนวิชาเกษตรได้ก่อตั้งชมรมเกษตรกรรม ครู ชาวบ้านทุกคนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เป็นการทำงานครั้งแรกในอาชีพครูที่ทำให้ครูนักวิจัยเกิดความรู้สึกภูมิใจ และมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครูมากยิ่งขึ้น เมื่อปี 2595 จึงย้ายมาสอนที่โรงเรียนปัจจุบัน โดยสอนวิชาภาษาไทยทำให้ครูนักวิจัยต้องค้นคว้าและแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เนื่องจากไม่ได้เรียนมาโดยตรงและครูคนเดิมเป็นคนที่สอนดีเป็นที่ยอมรับ และพบว่าสังคมแตกต่างจากโรงเรียนเดิมคือมีการแข่งขันกันสูง ต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อให้ตนเองและครอบครัวอยู่อย่างมีความสุข

“พี่ไม่เคยคิดมาก่อนว่าจะเป็นครูอยากทำงานส่วนตัวมากกว่า ตอนนั้นเห็นเพื่อนมาสอบก็มาด้วยเพราะอยากมีงานทำจะได้มีเงินใช้เป็นของตัวเอง แต่เมื่อเป็นครูแล้วก็เต็มทีกับงานทุกอย่าง”(ครูนักวิจัย)

“อยู่ที่โรงเรียนเดิมที่สอนในสิ่งที่พี่เรียน พอทำงานประสบความสำเร็จจะประทับใจมากมันเป็นสิ่งที่เรารักแล้วเราได้ทำ อยู่บ้านนอกบรรยากาศชนบทมันอบอุ่นแบบที่ าม่อง ๆ แต่มาสอนที่นี่ค่อนข้างจะเป็นสังคมเมือง พี่ได้สอนวิชาภาษาไทยต้องไปค้นคว้ามากเหมือนกัน เพราะไม่เคยสอนกั้วทำได้ไม่ดีเท่าครูคนเก่าที่เขาเป็นครูดีเด่นของจังหวัด”(ครูนักวิจัย)

ภูมิหลังครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีภูมิสำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดหนึ่งของตะวันออกเฉียงเหนือ ปिताเป็นครู มารดามีอาชีพทำนา ครอบครัวมีรายน่อยทำให้ฐานะความเป็นอยู่ยากจน ชีวิตสมัยเด็กมีลำบาก ในเรื่องการศึกษาบิดามารดาให้การสนับสนุนเป็นอย่างดีทุกคนได้เรียนตามความรู้ความสามารถของตนเอง พี่น้องทั้งหมด 8 คนได้รับการศึกษาอย่างน้อยขั้นพื้น ปัจจุบันครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีครอบครัวแล้วคู่สมรสประกอบอาชีพส่วนตัว มีบุตร 3 คนซึ่งจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ครอบครัวมีฐานะปานกลางไม่เดือดร้อนทุกคนอยู่อย่างสุขสบาย

“พ่อเป็นครูใหญ่ที่จริงแต่ลูกก็มาก ด้วยความยากจนต้องทำนาไปค้าขายโดยแม่เป็นคนทำ วันหยุดพ่อและลูกทุกคนก็ต้องไปช่วยแม่ไม่เงินจะไม่กินไม่มีเงินให้ลูกเรียน มีกินไม่มีกินไม่กิน ทุกคนต้องทำงานทุกอย่างไม่อย่างนั้นจะพากันอดตาย”(ครูที่ไม่เป็นนักวิจัย)

“พี่และครอบครัวมีภาระมากนะ ทุกอย่างต้องสร้างกับมือไม่มีสมบัติอะไรกันเอง

นอกจากเงินเดือน ส่งลูกเรียนมหาวิทยาลัยอีก ก้าวเขาจะลำบากเหมือนเรา
ความยากจน ความลำบากมันบังคับให้เราต้องอดทนต้องทำให้ชีวิตดีขึ้นให้ได้”
(ครูที่ไม่เป็นนักวิจัย)

ครูที่ไม่เป็นครุณักวิจัยสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาจากโรงเรียน
ในจังหวัดภูมิสำเนาเดิม แล้วเรียนต่อที่วิทยาลัยเทคนิค เกือบกับอาหารและโภชนาการ การศึกษา
ในช่วงปริญญาไม่ได้เข้าเรียนในสถานบันที่ผลิตครูโดยตรงแต่เรียนด้วยตนเอง อ่านหนังสือแล้วไป
สอบ เพราะทำให้ไม่เสียเวลาในการทำงาน เป็นช่วงชีวิตที่ต้องมีความอดทนมานะพยายาม ต้องต่อ
สู้ดิ้นรน เพราะจะทำให้ชีวิตของตนเองและครอบครัวมีความสุขสะดวกสบาย ครูที่ไม่เป็นครุณัก
วิจัยสำเร็จการศึกษาสาขาการประถมศึกษาจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

“เรื่องเรียนต้องช่วยเหลือตัวเอง เมื่อเรียนจบเทคนิคก็หางานทำไปด้วยเรียน
ไปด้วย ตอนนั้นยังไม่คิดว่าจะมาเป็นครุหรือที่มาเป็นครุเพราะที่มีครอบครัว
ต้องการมีอาชีพที่แน่นอนจะได้สร้างตัวได้”(ครูที่ไม่เป็นครุณักวิจัย)

“พี่จะเอาอะไรต้องเอาให้ได้ คิดไว้ตลอดว่าต้องเอาปริญญาตรี ถ้าไม่มีจะรู้สึก
ไม่เทียบกับคนอื่น รู้สึกว่าตัวเองต่ำกว่าคนอื่น เป็นครุนี้ก็ไม่ได้เรียนมาในระบบ
เรียนด้วยตัวเองทั้งนั้น”(ครูที่ไม่เป็นครุณักวิจัย)

เมื่อสำเร็จการศึกษาจากเทคนิคแล้วทำงานด้านโรงแรมเกี่ยวกับอาหาร มีครอบครัวจึงรับ
ราชการครูเนื่องจากเป็นอาชีพที่มั่นคงมีรายได้แน่นอน เมื่อก่อนไม่เคยคิดว่าจะมีอาชีพครุเพราะมี
รายได้น้อยแต่เมื่อเข้ามารับราชการครูแล้วรู้สึกรักในอาชีพ ไม่เคยท้อกับความยากลำบาก เริ่มรับ
ราชการครั้งแรกในอำเภอที่ทำงานในปัจจุบันนี้แต่ต่างโรงเรียนกันสอนอยู่ 16 ปีซึ่งได้สอนทุกวิชา
เมื่อปี 2535 ย้ายมาสอนอยู่ในโรงเรียนปัจจุบัน เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้านและการเดินทาง
ที่มีความสะดวก

“ชีวิตที่ลำบาก ไม่เคยท้อนะตั้งแต่เด็กมาแล้ว พี่ยังไม่ถึงจุดที่พี่หวังหรือเพราะ
เรียนมาก็เยอะแต่ยังได้แค่นี้เอง ก็ทำเท่าที่เราทำได้ อาชีพราชการเงินเดือนน้อย
แต่ก็มั่นคง”(ครูที่ไม่เป็นครุณักวิจัย)

2) พฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

2.1) บรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูนักวิจัย

ครูนักวิจัยเป็นคนร่าเริง มีใบหน้าที่ยิ้มแย้มตลอดเวลา คุยสนุกพูดจาไพเราะสุภาพ เมื่อครูพูดกับเพื่อนครูหรือนักเรียนจะลงท้ายด้วยคำว่า “ครับ” แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 สอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

ครูเตรียมการสอนล่วงหน้าโดยจัดทำกำหนดการสอนและแผนการสอนทุกครั้ง ซึ่งครูนักวิจัยได้ส่งให้ผู้บริหารตรวจก่อนสอนล่วงหน้า ครูเข้าสอนตรงเวลาหรือถ้ามีงานอื่นเร่งด่วนที่ต้องรีบไปทำครูจะเข้ามาพบนักเรียนและชี้แจงกับนักเรียนก่อน พร้อมทั้งมอบหมายงานให้นักเรียนทำ

“การเตรียมการสอนล่วงหน้าทำให้เราเตรียมตัวได้ถูกต้องว่า เราจะสอนอะไร สอนอย่างไรและเด็กจะได้อะไรบ้างในวันนี้ สอนเด็กให้ได้รู้และปฏิบัติได้มาก กว่าที่จะสอนให้เด็กจำแล้วท่องได้ สามวัน”(ครูนักวิจัย)

ครูพูดเสียงดังฟังชัด พูดออกเสียงคำควบกล้ำชัดเจน มีน้ำเสียงหนักเบาสร้างความสนใจของนักเรียน ขณะสอนจะให้ความสนใจกับนักเรียนในห้องเรียนอย่างทั่วถึง ดูแลนักเรียนขณะที่นักเรียนทำงานทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่ม เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการทำงานหรือกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามและอธิบายให้นักเรียนฟังด้วยสีหน้ายิ้มแย้มไม่แสดงอาการเบื่อหน่ายหรือรำคาญนักเรียน

“เด็กทำอะไรไม่ได้ก็ให้เขาถาม บางครั้งครูไม่รู้หรือถามว่าไม่เข้าใจถ้าเขาไม่ถาม แต่เด็กที่ปีไม่ต้องการจะกล้าแสดงออกมาก ทั้งทางที่ดีและไม่ดี(หัวเราะ) เราสนใจเด็ก เด็กเขาก็สนใจเรานะ เวลาซักถามอะไรก็จะรีบบอกครูเลย ครูรู้สึกว่า เราเห็นความสำคัญของเขา รักเขานะ”(ครูนักวิจัย)

“คุณครูขำนี้เป็นขำการศึกษา ไซ้ไหมคะ”(นักเรียน ป.6)

“แล้วเมื่อความในขำพูดถึงเรื่องอะไร บ้างละลองอ่านก่อนสิ”(ครูนักวิจัย)
ครูอธิบายประเภทของขำแต่ละประเภทให้นักเรียนฟังอีกครั้งหนึ่งก่อนที่จะให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญของขำ

นักเรียนให้ความสนใจสิ่งที่ครูสอน เนื่องจากครูพูดคุยและซักถามนักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึง ครูให้ความเป็นกันเองความรัก ความเมตตาแก่นักเรียน ทั้งนักเรียนที่เรียนเก่งและเรียนอ่อนของห้องจะชอบเรียนกับครูนักวิจัย เนื่องจากครูคุยสนุก ใจดีไม่ดุ เวลาไม่เข้าใจจะอธิบายให้ฟัง กระทั่งนักเรียนเกิดความเข้าใจ

“ไม่ยากค่ะ ภาษาไทย คุณครูใจดี”(นักเรียน ป.5/ก)

“ยากเหมือนกันครับ บางทีถ้าทำไม่ได้ก็ถามเพื่อน เพื่อนไม่บอกก็ไปตามคุณครู
เรียนแล้วสนุกดี ไม่กลัวคุณครูหรอก คุณครูใจดี แต่ถ้าใครไม่ทำมาตามคุณครูก็
เอาจริง ผมก็เคยถูกทำโทษเพราะไม่ทำการบ้าน” (นักเรียน ป.5/อ)

2.2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูนักวิจัย

ครูนักวิจัยเตรียมสื่ออุปกรณ์ในการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า และสื่อที่ใช้ส่วนใหญ่ในการ
จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสื่อที่สร้างขึ้นเอง โดยจัดทำห้องสื่อสำหรับวิชาภาษาไทยโดย
เฉพาะ เมื่อมีกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมที่ต้องให้นักเรียนปฏิบัติและต้องใช้สื่อการเรียนการสอน
ประกอบจะพานักเรียนมาเรียนที่ห้องนี้ ห้องเรียนได้รับการตกแต่งอย่างสวยงาม บรรยากาศน่า
เรียน ไม่มีเสียงดังจากที่อื่นมารบกวนขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อทุกชิ้นจะมีคำอธิบาย
วิธีการใช้ซึ่งนักเรียนสามารถใช้ได้ด้วยตนเอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 สามารถเข้า
มาใช้ห้องนี้ได้ถึงแม้จะไม่ใช้ชั่วโมงที่เรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีทั้งครูบรรยาย นักเรียนอภิปราย กิจกรรมเดี่ยวและกจิ
กรรมกลุ่ม มีการเล่นเกม ร้องเพลง บรรยากาศในการเรียนครึกครื้นสนุกสนาน ส่วนใหญ่ครู
อธิบายให้นักเรียนฟังก่อนแล้วจึงให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เมื่อนักเรียนมี
ปัญหาครูคอยดูแลและให้ความช่วยเหลือ โดยครูมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

“ไปอบรม child center มา ทำให้รู้หลักที่ถูกต้องจริง ๆ เสียทีว่าเป็นอย่างไร
ไปอบรมเองนะไม่ได้เกี่ยวข้องกับโรงเรียน เพราะคิดว่ามีประโยชน์ต่อการเรียนการ
สอน แล้วยังนำมาใช้กับเด็ก ส่วนใหญ่จะให้เด็กเขาได้ทำงานเอง ให้เจอปัญหา
เองก่อน เด็กจะได้รู้จักแก้ปัญหา ถ้าไม่ได้จริง ๆ เราก็ค่อยช่วยเหลือ”(ครูนักวิจัย)

“เขาเป็นคนที่รับผิดชอบ ทำงานเก่ง สื่ออุปกรณ์จะพร้อมตลอด เด็ก ๆ ก็จะชอบ
เพราะเขาจะสนุกกันมากทั้งครูทั้งเด็ก กับเด็กเขาจะพูดเก่งนะแต่กับเพื่อนครู
ครูผู้หญิงจะพูดเก่งกว่า (หัวเราะ) มีมนุษยสัมพันธ์ดีกับครูในโรงเรียนนี้ก็จะช่วย
เหลือกันดี เมื่อมีปัญหาจะคอยให้คำแนะนำ อะไรที่สามารถช่วยได้ก็ช่วยกันไป
ส่วนมากเขาจะให้ความช่วยเหลือคนอื่น ๆ มากกว่า เพราะเขาเคยทำวิจัย เคยไป
อบรมบ่อย ๆ ซึ่งตอนนี้เขากำลังจะทำอาจารย์ 3 เขาก็จะมีความรู้มากกว่าพวกเรา
ถ้าไม่มีความรู้และความพร้อมก็คงทำไม่ได้”(ครูผู้สอน ป.6)

“พี่เขาทำงานเก่ง ทำงานจริงจังนะ เป็นครูที่สอนกระบวนการให้กับเด็กด้วย
ครูคนอื่น ๆ ก็สอนตามปกติ เท่าที่ได้คุยกับเด็ก แล้วยังได้เห็นมาบ้างแม้จะไม่ได้
สอนอยู่ชั้นเดียวกัน พี่เขาจะไปอบรมบ่อย แล้วก็มาทำโน่นทำนี่ สื่อการสอนจะ
มีตลอด แต่ส่วนใหญ่แล้วครูคนอื่นจะมองว่าทำงานคนเดียว ทำเพื่อตนเอง
เพราะกำลังจะทำอาจารย์ 3 สำหรับที่อยู่ที่นี่มา 5 ปีก็เห็นว่าพี่เขาทำงานอย่างนี้

มาตลอดทุกเท แล้วจะให้ความช่วยเหลือคนอื่นดีมากเลย ส่วนใหญ่ทุกคนมีอะไรก็จะช่วยเหลือกันอยู่แล้ว สำหรับคนที่เขาสอนตามปกติไม่ค่อยได้ทำอะไรก็จะไม่ชอบหรอก”(ครูผู้สอนอนุบาล)

การประเมินผลการเรียนของนักเรียนมีทั้งการประเมินภาคความรู้และภาคปฏิบัติ การประเมินผลการเรียนในช่วงโมงเรียนครูเป็นผู้ประเมินหรือทั้งครูและนักเรียนประเมินร่วมกัน เพื่อฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัยและมีความซื่อสัตย์ในการทำงาน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการประเมินความก้าวหน้ามากกว่าการประเมินเพื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนในห้องเรียน ครูตรวจงานของนักเรียนทุกครั้ง การประเมินผลจะยึดตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของวิชาเป็นหลัก

“คุณครูจะให้เราให้คะแนนตัวเอง อย่างเขียนจดหมายก็ต้องให้คะแนนด้านความสะอาด ความตั้งใจในการทำงาน ความถูกต้องของรูปแบบ ความถูกต้องของคำที่ใช้และใจความสำคัญแล้วคุณครูก็จะให้คะแนนอีกครั้งคะ ก็ไม่มีใครให้คะแนนตัวเองเต็มเพราะเดี๋ยวคุณครูดูแล้วไม่เป็นความจริง”(นักเรียน ป.5)
 “เด็กเก่งจะประเมินตัวเองน้อยกว่าที่ครูประเมินให้ เด็กอ่อนก็จะมีคะแนนสูงกว่าที่ครูให้ เพราะเกณฑ์ของเด็กแต่ละคนจะไม่เท่ากัน การทำได้หรือไม่ได้ของเด็กคนหนึ่งจะเทียบกับเด็กอีกคนหนึ่งไม่ได้หรอก ต้องดูที่พัฒนาการของเขา เขาสามารถทำได้ดีขึ้นก็ถือว่าประสบความสำเร็จในการสอนเลขอะ”(ครูนักวิจัย)

สรุปได้ว่าครูนักวิจัยมีพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

- 1) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจโดยให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง
- 2) ครูสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจัดเตรียมแผนการสอน และสร้างสื่อประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ทำให้บรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 3) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน ให้ความรักและเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึงทั้งนักเรียนที่เรียนเก่งและนักเรียนที่เรียนไม่เก่ง เมื่อมีปัญหาให้นักเรียนกล้าที่จะปรึกษาครู นักเรียนให้ความเคารพและเชื่อฟัง
- 4) บรรยากาศในการเรียนมีความเป็นกันเอง เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจหรือมีปัญหาในการทำงานครูจะคอยให้ความช่วยเหลือ และอธิบายให้นักเรียนฟังด้วยสัทนัยสัมผัสไม่แสดงอาการเบื่อหน่าย หรือว่านักเรียนเมื่อนักเรียนมีปัญหา นักเรียนทุกคนให้ความสนใจกับเรื่องที่ครูสอน ครูยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนทำงานประสบความสำเร็จ
- 5) การประเมินผลการเรียนหรือการทำกิจกรรม ครูให้นักเรียนได้ประเมินผลการเรียนและการทำงานของตนเองร่วมกับครูผู้สอน

2.3) บรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยเป็นคนเรียบร้อย คุยเก่ง พูดจาสุภาพ มีความเป็นกันเองกับนักเรียนและเพื่อนครู เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเพื่อนครูในการทำงานในด้านที่ตนเองมีความสามารถ เช่น การซ่อมทำให้กับนักเรียนระดับชั้นต่าง ๆ และเมื่อต้องการความช่วยเหลือจากเพื่อนครูจะได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 สอนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วงที่ผ่านมาได้มีการเตรียมการสอนล่วงหน้า สำหรับในภาคเรียนนี้ใช้กำหนดการสอนและแผนการสอนที่มีอยู่เดิม โดยครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยให้เหตุผลคือไม่มีเวลาเนื่องจากต้องรับผิดชอบงานสอนและงานอื่น ๆ และมีความเห็นว่าตนเองมีชำนาญในเรื่องที่สอนคืออยู่แล้วเนื่องจากสอนมาหลายปี

“ช่วงที่ผ่านมา เราก็ทำตลอดนะ พอมาช่วงนี้ ก็ใช้ของเดิมที่มีอยู่เพราะงานสอนก็เยอะแล้วงานอื่น ๆ อีก แล้วก็สอนเรื่องเดิมเหมือนกับปีที่ผ่านมาก็เปลี่ยนแค่เด็กนักเรียนที่เข้ามาเรียนเท่านั้นเอง ก็รู้สึกว่าสอนเรื่องอะไรบ้าง”
(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

ครูผู้สอนพูดเสียงเบาขณะสอน นำเสียงที่ใช้สอนไม่สร้างความสนใจของนักเรียน ขณะสอนส่วนใหญ่ครูผู้สอนยืนอยู่หน้าชั้นเรียนและให้ความสนทนากับนักเรียนที่เรียนเก่งมากกว่านักเรียนที่เรียนอ่อน ครูซักถามนักเรียนแล้วนักเรียนตอบรวมกันทั้งห้องเรียน เมื่อมีคนใดคนหนึ่งตอบได้ก็จะสอนต่อทันที

“เด็กใครทำได้แค่นั้นก็แค่นั้น เราก็ทำดีที่สุดแล้ว สื่ออะไรก็ไม่มีเวลาทำเลย ส่วนมากเด็กเรียนเก่งเขาก็จะสนใจเรียน เด็กเรียนอ่อน ๆ ก็จะอ่อนจะคุยกันเป็นส่วนใหญ่ ครูว่าแล้วก็ไม่ทำอะไรดีขึ้น” (ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

นักเรียนที่เรียนเก่งกับนักเรียนที่เรียนอ่อนนั่งเรียนคละกัน แต่เมื่อถึงชั่วโมงเรียนวิชาภาษาอังกฤษนักเรียนที่เรียนอ่อนเลือกนั่งเรียนแถวหลัง โดยนักเรียนที่เรียนเก่งให้ความสนใจสิ่งที่ครูสอนมากกว่า นักเรียนที่นั่งแถวหลังส่วนใหญ่ไม่สนใจเรียนโดยนักเรียนบางคนจะนั่งคุยกัน หรือนำกระดาษขึ้นมาวาดรูป

นักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับเก่งและปานกลางมีความเห็นว่าวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่ง่ายสนุกเมื่อได้เรียนวิชาภาษาอังกฤษ มีความรู้สึกอยากเรียน สำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อนมีความเห็นว่าวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่ยาก เมื่อทำงานหรือทำแบบฝึกหัดไม่ได้มีความรู้สึกไม่อยากเรียนเมื่อนักเรียนมีปัญหาในการเรียนถ้าเป็นนักเรียนที่เรียนเก่งจะกล้าซักถามครู ครูเปิดโอกาสให้นัก

เรียนตามเป็นบางครั้ง และบางครั้งครูจะตักเตือนนักเรียนที่ทำไม่ได้เนื่องจากนักเรียนไม่สนใจฟังขณะครูอธิบาย

“คือจะตายเด็กพวกนี้ คนที่ตั้งใจเรียนก็ตั้งใจเรียนมาตลอด พวกที่ไม่เอาไหน ก็เป็นอยู่อย่างนี้ตลอดเหมือนกัน ก็ปล่อยๆไปบ้างซึ่งก็ให้เลื่อนชั้นอยู่แล้ว”
(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“เรียนง่ายออกคะแนนที่รู้สึกเพื่อที่คุณครูสอนแล้วก็ต้องรอเพื่อน ๆ ที่ตามไม่ทัน”
(นักเรียน ป.6/ก)

“สนุกดีค่ะหนูชอบเรียน เรียนได้ที่สิบ เพื่อนผู้ชายส่วนมากเขาไม่ค่อยชอบ เพราะเขาขี้เกียจแล้วก็ทำการบ้านไม่ได้” (นักเรียน ป.6/ป)

“ผมไม่ค่อยชอบเรียนเพราะผมทำการบ้านไม่ค่อยได้แล้วก็ถูกทำโทษบ่อย เวลาไม่เข้าใจไม่กล้าถามครูเพราะกลัวถูกดู จะถามเพื่อนมากกว่า” (นักเรียน ป.6/ธ)

2.4) การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ครูจะสอนโดยใช้สื่อที่เป็นสื่อสำเร็จรูปเช่น โทรทัศน์ วีดีโอ ซีดีประกอบการสอน ครูไม่ได้สร้างสื่อประกอบการสอนด้วยตนเอง โดยให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาเนื่องจากมีงานสอนและงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว และเมื่อปีที่ผ่านมากการสอนภาษาอังกฤษให้นักเรียนทำกิจกรรมจากสื่อที่มีอยู่ในหนังสือ ทำให้ปีนี้ไม่มีสื่อที่จะใช้เพราะนักเรียนรุ่นที่ผ่านมาใช้หมดแล้วและหนังสือที่ใช้เรียนเป็นหนังสือพิมพ์เรียน เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน

“จะให้เอาเวลาที่ไหนไปทำสื่อ แค่อสอนและรับผิดชอบงานอื่น ๆ ก็แทบจะทำไม่ทันอยู่แล้ว สื่อปีที่แล้วนักเรียนก็ฉีกหมดไปแล้ว ปีนี้ก็เรียนตามหนังสืออย่างเดียว” (ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

ห้องปฏิบัติการทางภาษามีอุปกรณ์เพียงพอแก่นักเรียน บรรยากาศการเรียนในห้องเรียนเงียบสงบไม่มีเสียงอื่นรบกวน

การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่ยึดครูเป็นศูนย์กลางมากกว่านักเรียนเป็นศูนย์กลาง ครูใช้วิธีการบรรยายตามหนังสือแล้วตั้งคำถามให้นักเรียนตอบรวมกันทั้งชั้นเรียนและนักเรียนส่วนใหญ่ทำตามคำสั่งของครู ถ้าครูไม่บอกว่าต้องทำอะไรนักเรียนจะไม่สามารถทำได้ นอกจากนี้ครูให้นักเรียนเรียนจากซีดี วีดีโอ เทปบันทึกการสนทนา ซึ่งครูนั่งอยู่ที่โต๊ะครูหน้าห้องเรียน

ครูเปิดวีดีโอให้นักเรียนดู โดยครูไม่อยู่ในห้องเรียนด้วย เมื่อนักเรียนดูวีดีโอจบแล้วครูจะถามว่า นักเรียนดูเกี่ยวกับเรื่องอะไร ในเรื่องมีใครบ้าง มีศัพท์ใหม่ คำไหนบ้าง (ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“เรื่องที่สุดก็สุดกันแล้วสุดกันอีก พี่จำได้หมดแล้วจะทำอย่างไรได้เมื่อไม่มีสื่อใหม่ ๆ มาอีกก็ต้องใช้ของเก่า สุดก็ครั้งเดียวเขาก็ให้ความสนใจดีกว่าที่ครูเป็นผู้สอนเอง” (ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

ประเมินผลนักเรียนจากการปฏิบัติและการทดสอบภาคความรู้ สำหรับในช่วงโมงเรียนครู ใช้วิธีการสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย และจากการตรวจงานของนักเรียนทุกครั้ง บางครั้งครูเฉลยแบบฝึกหัดบนกระดานดำ โดยให้นักเรียนช่วยกันตอบแล้วครูเป็นผู้เขียนบนกระดานดำ นักเรียนตรวจงานของตนเองตามที่เฉลย ครูประเมินผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้

“ส่วนใหญ่ครูที่สอนตามหนังสือนี้แหละไม่มีเวลาไปทำสื่ออะไรมากมาย พี่เขาสอนมานานแล้วสอนวิชาภาษาอังกฤษมาจนเชี่ยวชาญ พี่ว่าพี่เขาที่สอนดีนะ ก็เป็นคนที่ตั้งใจทำงานดี แต่การเป็นครูประมวงานจะเยอะเพราะต้องรับผิดชอบเด็กทุกอ่นแล้วไหนครอบครัวอีก”(ครูผู้สอน ป.6)

“เป็นการสอนที่เป็นแบบเก่าอยู่ ที่ยังยึดหนังสือยึดแบบเรียน ทำให้เด็กไม่ได้คิด ไม่ได้เกิดทักษะในการเรียนเท่าที่ควร เมื่อเด็กนักเรียนเรียนไม่ได้ก็มุ่งแก้ไขที่ตัวเด็ก”(ครูผู้สอนอนุบาล)

สรุปได้ว่าครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

- 1) สอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง ส่วนใหญ่นักเรียนจะทำตามที่ครูบอก แผนการสอนที่ใช้ในปัจจุบันครูใช้ของปีที่ผ่านมาจากเนื่องจากมีภาระงานมากทำให้ไม่มีเวลาจัดทำแผนการสอน สื่อการเรียนการสอน และไม่ได้ตกแต่งห้องเรียนทำให้บรรยากาศในห้องเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้
- 2) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเป็นบางครั้ง ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน ให้ความรักและเอาใจใส่ดูแลนักเรียน ส่วนมากครูให้ความสนและเอาใจใส่นักเรียนที่เรียนเก่งมากกว่านักเรียนที่เรียนไม่เก่ง เมื่อนักเรียนที่เรียนไม่เก่งมีปัญหาในการเรียนหรือทำกิจกรรมไม่กล้าที่จะปรึกษาครู ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายไม่อยากเรียน
- 3) บรรยากาศในการเรียนมีความเป็นกันเอง ครูยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนทำงานประสบความสำเร็จส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง ส่วนนักเรียนที่เรียนไม่เก่งจะถูกดูเมื่อไม่ตั้งใจเรียน ทำให้นักเรียนไม่สนใจเรียนและไม่ชอบที่จะเรียนในวิชานี้
- 4) การประเมินผลการเรียนหรือการทำกิจกรรม ครูเป็นผู้ประเมินผล และจะประเมินผลในภาพรวมทั้งชั้นเรียน เมื่อนักเรียนส่วนใหญ่ในชั้นเรียนทำได้จะสอนในเรื่องอื่นต่อไป

3) ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

จากการสัมภาษณ์ครูนักวิจัย ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย ผู้บริหาร เพื่อนครูพบว่าครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองดังนี้

ครูนักวิจัยเรียนรู้ด้วยความสมัครใจซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาการเรียนของนักเรียนเพื่อต้องการพัฒนาให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านสูงขึ้น ต้องการที่จะพัฒนาจนอย่างเต็มความสามารถและพัฒนาตนเองให้มีตำแหน่งทางวิชาการถึงตำแหน่งอาจารย์ 3 ต้องการเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ ตลอดเวลา ครูนักวิจัยเรียนรู้ด้วยการฟังตนเอง รู้ว่าตนเองต้องการเรียนอะไร วางแผนในการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้ตามแผนที่วางไว้แม้จะมีปัญหาหรืออุปสรรคก็ตาม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง เมื่อมีความอยากรู้อะไรในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะค้นคว้าด้วยตนเองก่อน แล้วจึงสอบถามจากผู้รู้ เช่น เพื่อน เพื่อนร่วมงาน ศึกษานิเทศก์ และเข้ารับการอบรม

“ครูคนก่อนที่สอนอยู่เป็นครูดีเด่นภาษาไทยระดับจังหวัด เมื่อมาสอนแทนแล้วก็ต้องทำให้ได้ดีกว่า แล้วเด็กจะมีปัญหาด้านการอ่าน จึงคิดหาทางแก้ไขด้วยการทำชุดฝึกทักษะการอ่าน เป็นเรื่องยากที่จะทำให้ได้ดีเหมือนกับที่ครูคนก่อนได้ทำไว้ อัมฤกษ์คลุกคลานอยู่นาน ก็ทำงานทุกอย่างทำเสีย ทำอุปกรณ์ ต้องไปอบรมเพิ่มเติม ไปเองบ้างโรงเรียนส่งไปบ้าง แล้วพอเสร็จก็ไปกับศึกษานิเทศก์ก็ได้รับความช่วยเหลือมาตลอด ทำให้มีกำลังใจทำงาน แล้วพอมานำมาใช้กับเด็กแล้วเด็กอ่านได้ดีขึ้น รู้สึกภูมิใจ ก็เป็นการสร้างความก้าวหน้าให้กับตนเองด้วย ทำงานทุกวันก็คิดอยู่เสมอว่าจะต้องฟังตนเองให้ได้และเอาดีให้ได้ เพราะเราคงอาศัยพ่อแม่หรือฟังคนอื่นตลอดไปไม่ได้” (ครูนักวิจัย)

“ทำงานก็หวังความก้าวหน้า เราก็ทำเพื่อเด็กด้วยเพื่อตัวเราด้วย ถ้าเราต้องการที่จะทำงานที่จะรู้ให้ได้ว่าคำตอบต่อไปของเราจะเป็นอย่างไร ไม่ว่าจะรุ่งแคไหน เวลานั้นเราก็สามารถทำได้ ถ้าเราไม่ยอมทำอะไรมันจะเกิดความเบื่อหน่ายและเฉื่อยชาในที่สุด” (ครูนักวิจัย)

“อยากรู้อะไรก็ค้นคว้าก็อ่านมาก ๆ โดยปกติก็ชอบอ่านหนังสือ ชอบถามคนอื่น ๆ ไปทั่ว อย่างห้องสมุดก็ไปที่มหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ บ่อยเหมือนกัน การเดินทางก็สะดวกดี ช่วงไหนไม่มีเวลาดูก็ถามเพื่อนร่วมงาน ศึกษานิเทศก์” (ครูนักวิจัย)

“งานที่ทำทุกอย่างไม่ว่าจะมีปัญหาแค่ไหนจะต้องทำให้สำเร็จ ต้องแก้ไขได้” (ครูนักวิจัย)

“ทุก ๆ คนที่เคยร่วมงานกันก็จะให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีนะเพราะเราก็ช่วยเหลือเขาด้วยไม่ใช่รอให้เขาช่วยเราอย่างเดียว” (ครูนักวิจัย)

“ถ้าเรามีผู้ร่วมงานที่กระตือรือร้น ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนเต็มที่ก็ทำให้เรามีกำลังใจที่จะสู้ พร้อมทั้งจะทำงานต่อไป ครอบครัวมีความพร้อมสนับสนุนเราและตัวเราเองก็ต้องสนับสนุนตัวเองให้เต็มที่ ต้องมีความพร้อมที่จะทำงานตลอดเวลา”(ครูนักวิจัย)

“ต้องค้นต้องอ่านมาก มีเรื่องอะไรที่ยังไม่รู้ไม่เข้าใจต้องหาคำตอบให้ได้ ผมไปอบรมบ่อยมาก ไม่รู้ว่าไปมากเกินไปหรือเปล่า คนอื่น ๆ ต้องสอนแทน(หัวเราะ) แล้วก็ไม่ใช่ชอบอยู่เฉยต้องหาอะไรทำตลอด หมดแรงที่จะทำเมื่อไรถึงจะหยุด ถ้ายังทำได้ก็ทำต่อไป”(ครูนักวิจัย)

“เกิดขึ้นตลอดเวลา เรื่องใหม่ๆ ที่คิดว่า เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและส่งเสริมให้เราก้าวหน้าในอาชีพการงาน ก็ต้องเอามาใช้ให้เกิดประโยชน์ ส่วนมากจะได้จากการอ่านหนังสือ หรือจากรายการโทรทัศน์ทางช่อง 11 เวลาที่เปิดอบรมที่ไหนก็ไปตลอด”(ครูนักวิจัย)

“ต้องรู้ตัวเองอยู่เสมอว่าทำอะไร ทำได้แค่ไหนแล้วก็ปามาแก้ไขให้ดีขึ้นอยากให้คนอื่นประเมินการทำงานของเราด้วย เพราะเราอาจมองตัวเองไม่ชัด”(ครูนักวิจัย)

“ครูนักวิจัยเป็นคนที่กระตือรือร้นในการทำงาน ทำสื่อมีห้องสื่อภาษาไทยโดยเฉพาะ ได้เป็นครูภาษาไทยดีเด่น ก็ดีนะทำให้เด็กได้เรียนรู้อะไรจากเขาเยอะ ถ้าสนใจอะไรจะไปอบรมบ่อยมาก เสาร์อาทิตย์ก็ไป ชอบค้นชอบอ่านหนังสือ โดยเฉพาะในด้านวิชาการ ถ้าเพื่อนครูใครทำอะไรที่เขาสนใจหรืออยากทำเขาก็จะเข้าร่วมหรือไม่ก็ให้ความช่วยเหลือ”(ผู้บริหาร)

“พี่เขากระตือรือร้นในการทำงานไม่ชอบอยู่เฉย ๆ ชอบไปอบรม แล้วก็กลับมาวางแผนที่จะทำงานทำโน่นทำนี่ตลอดเวลา พี่เขารู้จักศึกษานิเทศก์ เพื่อนครูโรงเรียนอื่น ๆ มากเพราะเป็นคนที่ชอบทำงาน”(ครูผู้สอนอนุบาล)

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยเรียนรู้หรือทำงานเพื่อรับผิดชอบหน้าที่ให้ดีที่สุดและเพื่อความก้าวหน้ามั่นคงในอาชีพการงาน จะเรียนรู้เรื่องใหม่ๆ เมื่อมีความจำเป็น ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยวางแผนในการเรียนรู้เมื่อประสบปัญหาจะรู้สึกท้อแท้เมื่อไม่สามารถทำงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายก็จะทำงานเท่าที่จะสามารถทำได้ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง เมื่อมีความต้องการเรียนรู้ในเรื่องที่สนใจจะถามผู้รู้ เพื่อนร่วมงาน ศึกษานิเทศก์ หรือถ้ามีเวลาจะหาคำตอบด้วยตนเองจากห้องสมุด

“พี่มาจากครอบครัวที่ยากจน แต่ก็ไม่เคยท้อ พยายามเรียนมาจนจบปริญญาตรี ได้ดีถือว่าได้เรียนมากกว่าเพื่อนในรุ่นเดียวกันแล้ว ก็คิดว่ามารับราชการครูเป็นอาชีพที่มั่นคงดี มีรายได้ที่แน่นอน ก็รับผิดชอบหน้าที่ให้ดีที่สุด มาถึงจุดนี้ได้ทั้งครอบครัวและการทำงานก็พอใจแล้ว”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ถ้าอยากเรียนเรื่องโคหรือเรียนเรื่องโหนดไม่เข้าใจก็ถามคนอื่นหรือไม่ถ้ามีเวลา ก็ไปเรียนตามสถานศึกษาแบบที่อบรมระยะเวลาสั้น ๆ” (ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)
 “เมื่อมีปัญหาจะเกิดความท้อแท้ บางทีไม่เป็นอย่างที่เรารู้หรือพยายามทำต่อแต่ ทำเท่าที่จะทำได้ ไม่ได้ความหวังหรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ก็จะถดถอย อย่างเด็กที่นี้ บางคนร้าย มีแต่ปัญหาทั้งนั้นส่วนมากจะมาจากครอบครัวที่มีปัญหาที่ช่วยเท่าที่ เราช่วยได้ไม่ต้องไปซีเรียสอะไรมาก” (ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“เพื่อนร่วมงานทุกคนจะดีมาหลาย ทั้งที่โรงเรียนและที่อำเภอ แต่ส่วนมากก็จะ เป็นเรื่องของการส่วนรวมที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียนและจากกลุ่มมากกว่า” (ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ทุก ๆ คนจะเป็นทั้งกำลังใจและผู้ช่วยเหลืออย่างดี เพราะการทำงานไม่สำเร็จถ้า ผู้ร่วมงานและคนรอบข้างไม่ช่วยเหลือ” (ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ชีวิตที่ลำบาก สอนให้เราต้องสู้ต้องอดทน เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ดีกว่า ไม่ชอบ อะไรที่ซีเรียส ถ้าทำแล้วทำให้เราต้องเหนื่อย ต้องลำบากเกินไปก็ไม่เอาแล้ว อหากออยู่สบาย ๆ บ้าง” (ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ถ้าสิ่งไหนจำเป็นต้องใช้ ต้องสู้จะ ก็พยายามไปแสวงหามา แต่ถ้าเป็นสิ่งที่ ฮากก็ไม่อยากเรียน ไม่อยากให้ต้องคิดอะไรที่หนักหรือวิชาการก็ไม่ต้องการแค่นี้ก็เพียงพอที่จะทำให้ชีวิตการทำงานและครอบครัวมีความสุขได้แล้ว ไม่ค่อย ได้เรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ เท่าไรนะอย่างสอนเด็กก็ใช้คหนังสือเป็นหลัก ที่ว่าอย่าง ส.ป.ช. ครูจำเป็นต้องรู้มาก ๆ ที่ไม่ชอบอ่านหนังสือเวลาจะหมดไปกับการปลูก ต้นไม้มากกว่า” (ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ประเมินความสำเร็จของตนเองอยู่ตลอดเวลาว่าทำอะไร ทำได้หรือไม่ได้ มี ปัญหาที่ต้องแก้ไขอะไรบ้าง ก็นำมาปรับปรุง ชอบนะที่จะมีคนมาติชม” (ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยก็รับผิดชอบต่อนหน้าที่ดี เมื่อมีปัญหาหรือทำอะไรไม่ได้ ก็ปรึกษาเพื่อนครู หรือไม่ก็ผมเพราะผมกับเขาจะเป็นคนที่อยู่ในรุ่นเดียวกันคุย กันเข้าใจง่าย บางทีก็ศึกษานิเทศก์บ้างเพื่อนครูโรงเรียนอื่น ๆ บ้าง การทำงานก็ จะรู้ว่าต้องทำอะไร ทำอย่างไรที่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า” (ผู้บริหาร)

“ก็สอนตามปกติเหมือน ๆ กันนี่แหละไม่ค่อยได้มีอะไรแปลกใหม่ ก็จะไปอบรม ถ้ามีคำสั่งไปอบรมเองก็ไม่ค่อยได้ไปเลย พี่เขาก็ทำงานเต็มความสามารถนะไม่ บกพร่องในหน้าที่” (ครูผู้สอน ป.6)

“ไปอบรมเป็นบางครั้งส่วนมากเป็นการอบรมของ สปอ. ซึ่งครูทุกคนที่ไปอบรม ต้องได้ใช้จริงในเวลาการสอนเด็ก พี่เขาก็ไปค้นคว้ามาให้เด็กบ้างเหมือนกันเช่น ตามจากเพื่อนครู จากศึกษานิเทศก์ในเรื่องที่เขาไม่เข้าใจ” (ครูผู้สอนอนุบาล)

4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัย

จากการสัมภาษณ์เพื่อนครู และผู้บริหาร พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองคือ ตัวครูนักวิจัย ครอบครัว เพื่อนร่วมงาน แหล่งการเรียนรู้

“อยู่ที่ตัวครูเป็นสำคัญเพราะครูนักวิจัยเป็นคนที่กระตือรือร้น ชอบค้นคว้า อย่างมีเรื่องอะไรจัดอบรมที่ไหนเขาก็ไปตลอด เขาก็ไปอบรมถึงเชียงใหม่ในช่วงปิดเทอม ไม่เห็นค่อยมีปัญหาในการทำงาน ทำงานได้ดีจะคิดเองทำเองแล้วก็ปรึกษาเพื่อนครูบ้างเมื่อมีปัญหา จะทำงานเต็มที่มีเวลาให้กับสิ่งที่เขาสนใจและต้องการทำมาก อยากรู้เรื่องอะไรก็จะต้องไปหามาให้รู้ให้ได้ จะทุ่มเทให้มาก อย่างนี้ครอบครัวเขาก็ต้องพร้อม พร้อมทั้งจะเข้าใจแล้วก็ให้การสนับสนุน คนเราถ้าครอบครัวไม่สนับสนุน นมว่าจะมาทำอย่างนี้ไม่ได้หรอก แสดงว่าเขาเข้าใจกันดีว่าเวลานี้เขาทำอะไรต้องทำอะไร มีเพื่อนเยอะที่ชอบทำงานเพราะเขา รักคนมากช่วยงานคนโน้นคนนี้ เพื่อนที่เขาร่วมงานร่วมแนวทางเคียวกันคือ อาจเป็นกลุ่มที่ทวิวิจัย ทำสื่อการสอน ทำอาจารย์ 3 ก็ทำให้เขากระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ที่จะทำเพราะเห็นตัวอย่างจากเพื่อนคนอื่น ๆ” (ผู้บริหาร)

“ตัวครูเองกระตือรือร้นอยากได้อยากเรียน ทำงานได้เต็มที่เพราะคนเราก็มักเป้าหมายว่าจะต้องทำอะไรให้ได้สักอย่างอยู่ข้างหน้าต้องทุ่มเทอยู่แล้ว มาตั้งแต่ว่าก็อับเขินแสดงว่าแฟนเขาเข้าใจ เพราะคนที่มีครอบครัวแล้วจะทุ่มเทให้งานขนาดนี้ไม่ค่อยมีหรอก ถ้าไม่เข้าใจอาจจะบ้านแตกได้เหมือนกัน(หัวเราะ) ครอบครัวเขาก็ฐานะปานกลาง แล้วไปติดต่องานก็ต้องใช้ทั้งเงินทั้งเวลา ส่วนมากทุกคนที่มีภาวะครอบครัวก็ไม่ค่อยทำหรอก” (ครูผู้สอน ป.6)

“อยู่ที่ตัวที่เขามากที่สุด ที่เขามีกกลุ่มเพื่อนร่วมงานที่กระตือรือร้นที่จะทำงาน รักความก้าวหน้าก็คอยช่วยกระตุ้น ที่เขากำหนดอย่างนี้ทุ่มเทมาตลอด อาจจะถึงจุดที่เขาต้องทำอาจารย์ 3 ได้แล้ว” (ครูผู้สอนอนุบาล)

จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูนักวิจัย และการสัมภาษณ์ครูนักวิจัย ผู้บริหาร เพื่อนครู และนักเรียน สรุปได้ว่ามีปัจจัยที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนักวิจัยเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังนี้

1) ตัวครูนักวิจัย ครูนักวิจัยเป็นผู้ที่มีลักษณะนิสัยใฝ่รู้ไม่เรียน กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้การทำงานและต้องการเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา ชอบอ่านชอบค้นคว้าแสวงหาความรู้ มีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ให้สำเร็จแม้ว่าการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ จะมีปัญหาหรืออุปสรรคก็ตาม และเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและนักเรียน

2) แหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญได้แก่ ห้องสมุดของโรงเรียนและสถานที่ราชการต่าง ๆ การฝึกอบรม ผู้รู้หรือศึกษานิเทศก์ และนักเรียน ซึ่งเป็นแหล่งในการค้นคว้าแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารของครูนักวิจัย

3) ครอบครัว ครูนักวิจัยได้รับความช่วยเหลือและการสนับสนุนในการทำงานจากครอบครัวเป็นอย่างดี ทุกคนในครอบครัวมีความเข้าใจในเรื่องความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียนของครูนักวิจัยทำให้ครูนักวิจัยมีเวลาทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างเต็มที่

4) เพื่อนร่วมงาน มีผู้ร่วมงานเป็นผู้ที่ให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำในการทำงาน เป็นแหล่งความรู้ ให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูนักวิจัยมีความก้าวหน้าในการทำงาน และทำให้การเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ ประสบความสำเร็จ ทั้งที่เป็นเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนเช่น เพื่อนครู ผู้บริหาร ซึ่งมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และพัฒนางานพัฒนาตนเอง ศึกษานิเทศก์ เพื่อนครูโรงเรียนใกล้เคียงคอยให้ความช่วยเหลือและชี้แนะแก่ครูนักวิจัย

กรณีศึกษาที่ 2

1) สภาพทั่วไปของชุมชน โรงเรียน นักเรียน ครู การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและภูมิหลังของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

1.1) สภาพทั่วไปของชุมชนที่ตั้งโรงเรียน

สภาพทั่วไปของชุมชนที่ตั้งโรงเรียนเป็นชุมชนที่มีความเจริญ เส้นทางติดต่อระหว่างชุมชนกับอำเภอและอำเภอใกล้เคียงเป็นถนนลาดยาง การคมนาคมขนส่งมีความสะดวก ระยะทางระหว่างอำเภอกับจังหวัดประมาณ 28 กิโลเมตร

ผู้ประกอบการนักเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ ทำงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขาย และทำธุรกิจส่วนตัวและ ผู้ปกครองบางส่วนทำงานรับจ้างทั่วไปในโรงงาน หรือสถานที่ประกอบการต่างๆ ทั้งในตัวอำเภอและต่างอำเภอ ส่วนหนึ่งเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ และมีอาชีพเกษตรกรรม และผู้ประกอบการนักเรียนให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนเป็นอย่างดี

1.2) สภาพทั่วไปของโรงเรียน

บริเวณโรงเรียนมีเนื้อที่ประมาณ 12 ไร่เศษ ระยะห่างระหว่างโรงเรียนกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอประมาณ 1 กิโลเมตร โรงเรียนอยู่ห่างจากสถานีรถไฟประมาณ 1 กิโลเมตร การเดินทางติดต่อระหว่างโรงเรียนและสถานที่ราชการอื่นๆ ในอำเภอมีความสะดวกเนื่องจากมีรถรับจ้างประจำ

พื้นที่บริเวณโรงเรียนประกอบไปด้วย สนามคอนกรีตอยู่บริเวณด้านหน้าโรงเรียนใช้สำหรับเล่นกีฬา เรียนวิชาพลศึกษา ใช้ทำกิจกรรมกลางแจ้งและเข้าแถวเคารพธงชาติ ไม่มีสนามเด็กเล่นสำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาลและนักเรียนระดับประถมศึกษา สำหรับเด็กอนุบาลจะมีเครื่องเล่นให้เล่นภายในห้องเรียน มีพื้นที่เพียงเล็กน้อยระหว่างตัวอาคารและรั้วโรงเรียนสำหรับทำแปลงเกษตร บริเวณโรงเรียนสะอาดเรียบร้อยและเป็นระเบียบ

ในโรงเรียนมีอาคารทั้งหมด 7 หลัง ประกอบด้วย อาคารเรียนชั้นเดียวเป็นห้องเรียนสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล อาคารเรียนสี่ปะและห้องประชุมครู อาคารพยาบาล อาคารเรียนสองชั้นเป็นห้องเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ห้องวิชาการ ห้องพักครู ห้องสมุด ห้องสื่อ ห้องดนตรี ฯลฯ อาคารเรียนสองชั้นเป็นห้องเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ประกอบด้วยห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และอาคารโรงอาหารประกอบด้วยห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และห้องฝึกงานกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ไม่มีบ้านพักครู

โรงเรียนจัดการศึกษาในระดับชั้นอนุบาลและระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 แต่ละห้องเรียนมีนักเรียนประมาณ 30-35 คน

จากสภาพทั่วไปของโรงเรียนพบว่าบริเวณโรงเรียนสะอาดเรียบร้อยดี แต่บริเวณโรงเรียนคับแคบและแออัดเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนและห้องเรียนที่โรงเรียนเปิดสอน ไม่มีสนามหญ้าในบริเวณโรงเรียน บริเวณโรงเรียนเต็มไปด้วยอาคารเรียนและรั้วของอาคารเรียน และทางโรงเรียนจัดสวนหย่อมและปลูกไม้กระถางเพื่อให้บรรยากาศของโรงเรียนมีความร่มรื่น และพบว่าอาคารเรียนมีเพียงพอสำหรับจัดห้องเรียน

1.3) สภาพทั่วไปของนักเรียน

มีนักเรียนทั้งหมดจำนวน 943 คน นักเรียนส่วนใหญ่เดินทางมาโรงเรียนด้วยตนเองหรือมีรถรับส่งประจำหรือผู้ปกครองมารับนักเรียนมาถึงโรงเรียนเวลาประมาณ 06.30-07.30 น. สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-6 มีหน้าที่เป็นเวรประจำวันในการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน หรือทำงานในหน้าที่ต่างๆตามที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นผู้คอยดูแลความเรียบร้อยในการทำงานร่วมกับครูเวรประจำวัน

นักเรียนส่วนใหญ่ซื้ออาหารรับประทานเองที่โรงเรียน โดยนักเรียนนำเงินมาวันละประมาณ 30-100 บาท นักเรียนจะแต่งกายสะอาดเรียบร้อยโดยนักเรียนหญิงสวมเสื้อนักเรียนสีขาวกระโปรงสีน้ำเงิน สวมถุงเท้าสีขาวรองเท้าหุ้มส้นสีดำ สำหรับนักเรียนชายสวมเสื้อนักเรียนสีขาวกางเกงสีเทา สวมถุงเท้าสีขาวรองเท้าหุ้มส้นสีน้ำตาล

ในช่วงเย็นหลังเลิกเรียนนักเรียนจะอยู่เรียนกลุ่มสนใจประมาณ 1 ชั่วโมง เช่น เรียนดนตรีไทย โดยไม่เสียค่าเช่าเรียนพิเศษแต่อย่างใด และมีนักเรียนบางกลุ่มที่อยู่เรียนพิเศษโดยครูประจำชั้นจัดสอนให้สำหรับนักเรียนที่เรียนไม่ทันเพื่อนประมาณวันละ 1 ชั่วโมง

1.4) สภาพทั่วไปของครู

โรงเรียนมีครูทั้งหมดจำนวน 37 คนรวมทั้งผู้บริหาร ครูแต่งกายสะอาด สุภาพเรียบร้อย เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน

ครูส่วนใหญ่มาถึงโรงเรียนเวลาประมาณ 07.30-08.00 น. ครูเวรประจำวันมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลนักเรียนเวลามาโรงเรียนและเวลากลับบ้านมาโรงเรียนเวลาประมาณ 06.20-06.45 น. และมีหน้าที่ขายอาหารกลางวันให้กับนักเรียนและครู

ครูอยู่ร่วมกันด้วยความรักใคร่สามัคคี มีความเป็นกันเอง ในเวลาพักรับประทานอาหารกลางวันครูจะรับประทานอาหารร่วมกันที่โรงอาหาร มีโต๊ะอาหารสำหรับครู ครูจะรับประทานอาหารไม่พร้อมกันและซื้ออาหารที่โรงเรียนรับประทานเหมือนกับนักเรียน ครูประจำชั้นลงมารับประทานอาหารพร้อมกับนักเรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ลงมารับประทานอาหารก่อนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ประมาณ 10 นาที นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จะลงมารับประทานอาหารหลังสุด ขณะรับประทานอาหารครูจะพูดคุยหยอกล้อกัน บรรยากาศอบอุ่น มีความเป็นกันเอง

นโยบายการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ดำเนินตามนโยบายหลักของสำนักการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยได้มีการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายและจัดทำแผนงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติประจำทุกปี โดยมีงานหลักทั้งหมด 6 งาน คือ

- 1) งานวิชาการ
- 2) งานกิจการนักเรียน
- 3) งานธุรการ การเงินและพัสดุ
- 4) งานอาคารสถานที่
- 5) งานบุคลากรและ
- 6) งานความสัมพันธ์กับชุมชน

โดยงานหลักทั้ง 6 งานและงานโครงการพิเศษ การมอบหมายงานจะมีคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการแต่ละฝ่ายเป็นผู้รับผิดชอบ และมีคำสั่งแต่งตั้งให้ครูแต่ละคนเป็นผู้รับผิดชอบงานอีกครั้งหนึ่งแล้วแจ้งให้ครูรับทราบเพื่อยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน การทำงานทำงานทุกอย่างมีความเป็นระเบียบและเป็นระบบ ครูทุกคนมีความยินดีในปฏิบัติตามระเบียบเนื่องจากโรงเรียนมีครูและนักเรียนจำนวนมาก

การมอบหมายงานให้ครูในโรงเรียนผู้บริหารจะมอบหมายงานตามความสามารถและความถนัดของครูแต่ละคน ผู้บริหารมีข้อมูลสำหรับครูแต่ละคนว่ามีความสามารถในด้านใดบ้างและให้ทุกคนได้ทำงานตามความสามารถและความถนัด ทำให้ครูสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่และมีความเชี่ยวชาญ ชำนาญการมากยิ่งขึ้น

ครูทุกคนมีความอิสระในการทำงาน ทำงานด้วยใจรัก สามารถแสดงความคิดเห็นและสร้างสรรค์งานตามความสามารถ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูทุกคนอย่างเต็มที่งานนั้นเป็นงานที่สร้างสรรค์มีประโยชน์ต่อส่วนรวมและต่อตัวครูผู้ทำงานด้วย ผู้บริหารให้การสนับสนุนและส่งเสริมความก้าวหน้าของครูอย่างเต็มที่ด้วยเช่นกัน

“ผมให้โอกาสทุกคน เอาเลย ใครมีความสามารถจะทำอะไรทำ ทำแล้วค่อยมารายงานผมก็ได้ ไม่ต้องรอคำสั่งหรือคำอนุมัติจากผม แต่สิ่งนั้นต้องเป็นสิ่งดี และสร้างสรรค์”(ผู้บริหาร)

“ในโรงเรียน เวลาใครทำอะไร เขาจะคอยช่วยเหลือกัน ใครทำอะไรก็ลงไปช่วยเลย ไม่มีการเบียดเบียนนะแล้วเรามีครูที่มีความสามารถเกือบทุกด้านเวลาทำงานก็สบายในเมื่อเรามีทรัพยากรบุคคลพร้อมอยู่แล้ว งานก็เดินเต็มที่ครูที่นี้จะกระตือรือร้นในการทำงานมากเลย เหมือนเขาทำงานแข่งกับตัวเอง พิสูจน์ตัวเองให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนครู เด็กนักเรียนและผู้ปกครอง แล้วสิ่งเหล่านี้ก็ส่งผลดีกับโรงเรียนมากเลย โรงเรียนเราเป็นโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับทั้งระดับอำเภอ และระดับจังหวัด เป็นโรงเรียนตัวอย่างของการทำงานและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน”(ผู้บริหาร)

จากสภาพทั่วไปของครูพบว่าครูทุกคนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นกันเองกับเพื่อนครูซึ่งสังเกตได้จากการพูดคุยหยอกล้อเมื่อพบกัน ทำงานด้วยความสนุกสนานและโรงเรียนมีความพร้อมในด้านความรู้ความสามารถของบุคลากรครู ในโรงเรียนมีครูที่มีความสามารถที่ต่างกัน เมื่อใครมีปัญหาในเรื่องใดสามารถขอความช่วยเหลือจากครูในโรงเรียนได้ทันที ทุกคนจะช่วยเหลือและสนับสนุนให้เพื่อนร่วมงานมีความก้าวหน้า ขณะนี้โรงเรียนมีบุคลากรครูที่เป็นอาจารย์ 3 ระดับ 7 และ 8 ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญทางด้านศิลปะและการงานและพื้นฐานและอาชีพ

1.5) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการและกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการสู่การนำไปปฏิบัติจริง เนื่องจากบุคลากรครูในโรงเรียนมีความพร้อมในด้านความรู้และความสามารถ ทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆได้อย่างครบถ้วน ไม่เน้นเฉพาะความรู้ทางด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว ส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน

การจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ครูประจำชั้นจะสอนวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และส่งเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับวิชาอื่นมีครูประจำวิชาที่มีความรู้ความ

สามารถเฉพาะเป็นผู้สอน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 สอนเป็นรายวิชา โดยผู้บริหาร สอนวิชาจริยธรรมในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6

สภาพห้องเรียนและห้องต่างๆในโรงเรียนได้รับการตกแต่งไว้สวยงาม มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย บรรยากาศน่าเรียน สร้างความดึงดูดใจให้กับผู้เรียนทำให้เกิดความอยากเรียน ทุกห้องเรียนมีสื่ออุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนไว้พร้อมและนักเรียนทุกระดับชั้นมีเพิ่มสะสมงานอย่างน้อยคนละ 1 วิชา

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่กำลังเปลี่ยนจากการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีครูบางคนที่ยังคงสอนแบบยึดครูเป็นศูนย์กลางอยู่ กำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการเรียนการสอน เนื่องจากขณะนี้ครูทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนสอนโดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางและเป็นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพราะผู้บริหารมีนโยบายในด้านนี้และได้มีการฝึกอบรมครูทั้งโรงเรียนในเรื่องนี้

“ผมไปอบรมเรื่องการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางที่ดึกไบทศก เมื่อเดือนกรกฎาคมปี 39 กลับมามผมก็มาจัดอบรมให้กับครูในโรงเรียน ซึ่งทุกคนจะต้องเข้าอบรม ในช่วงปิดเทอมเดือนตุลา 3 วัน เพื่อที่เขาจะได้รู้และเข้าใจว่าการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นอย่างไร เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางเป็นอย่างไรแล้วเอามาประยุกต์ใช้ให้ถูกต้อง แต่ครูก็ยังยอมรับกันยากเพราะเคยสอนแบบเดิม ๆมานาน ก็ค่อย ๆ ปรับกันไปต้องให้เวลาเขา ค่อย ๆ ฝึกเขียนแผนการสอนก็มีคนเริ่มทำ มีการเรียนเป็นกลุ่ม ทำงานเป็นทีม เด็กรู้จักเสนอผลงาน คิดได้ สรุปเป็น วิธีที่พอใจกับผลที่ออกมา คงต้องค่อยเป็น ค่อยไปครูส่วนใหญ่ทำส่วนนี้แล้วก็ยังไม่ได้ในที่สุดก็ต้องทำเหมือนกัน” (ผู้บริหาร)

แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน

แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนประกอบไปด้วยห้องสมุด ห้องสมุดมีหนังสือสำหรับเด็กและหนังสือวิชาการ หนังสือเรียน หนังสืออ่านทั่วไป(ซื้อโดยเงินของโรงเรียน) หนังสือในห้องสมุดจัดเป็นระเบียบและเป็นระบบตามหลักของคิวอี้ มีตู้ดัชนีสำหรับค้นหนังสือ การยืมและคืนหนังสือทั้งของครูและนักเรียนจะจัดทำเป็นระบบ หนังสือที่ชำรุดจะได้รับการซ่อมแซมจากนักเรียนและอาจารย์บรรณารักษ์ ห้องสมุดของโรงเรียนได้รับรางวัลห้องสมุดดีเด่นระดับจังหวัด บริเวณในห้องสมุดสะอาด มีโต๊ะสำหรับนั่งอ่านหนังสือและมุมหนังสือต่างๆ ส่วนมากนักเรียนจะนั่งอ่านกับพื้นห้องตามมุมกิจกรรมต่างๆ ครูและนักเรียนเข้ามาอ่านหนังสือและทำงานในห้องสมุดในเวลาพักกลางวัน

โรงเรียนรับหนังสือพิมพ์วันละ 2 ฉบับคือหนังสือพิมพ์มติชนและหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และในห้องเรียนคือประจักษ์กวีจะซื้อหนังสือพิมพ์วันละ 1 ฉบับ ครูและนักเรียนจะอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ ทั้งในห้องสมุดและห้องศิลปะ

โรงเรียนมีห้องคอมพิวเตอร์ครูในโรงเรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานได้ประมาณ 5 คน มีโทรทัศน์ใช้ประกอบการเรียนการสอนซึ่งสามารถรับสัญญาณของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 5 7 9 11 และ ไอทีวี ครูและนักเรียนใช้คอมพิวเตอร์และโทรทัศน์เมื่อมีกิจกรรมการเรียนการสอน

โรงเรียนอยู่ในชุมชนเมืองจึงมีแหล่งการเรียนรู้ที่นอกเหนือจากโรงเรียนหลายแห่ง เช่น สถานที่ราชการต่างๆ ห้องสมุดประชาชน โรงเรียนมัธยมซึ่งห่างจากโรงเรียนประมาณ 800 เมตร และมีโรงเรียนประถมอยู่ห่างจากโรงเรียนประมาณ 500 เมตร ห้องสมุดระดับอุดมศึกษาจะเป็นห้องสมุดของสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เนื่องจากมีครูบางคนกำลังศึกษาอยู่ที่สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ข้อมูลข่าวสารทางการศึกษาส่วนหนึ่งโรงเรียนได้รับจากสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาเป็นประจำ

แหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญในโรงเรียนคือห้องสมุด และมีแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียงเนื่องจากโรงเรียนอยู่ในเขตชุมชนเมือง ข้อมูลข่าวสารทางการศึกษาส่วนหนึ่งโรงเรียนได้รับจากสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาเป็นประจำ

การส่งเสริมทางด้านวิชาการแก่ครูผู้สอน

ผู้บริหารส่งเสริมความรู้ความสามารถทางวิชาการแก่ครูผู้สอนอย่างเต็มที่ เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนในระดับชั้นต่างๆ ได้ทำงานตามความสามารถและได้ไปอบรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาตัวครูผู้สอน การอบรมส่วนใหญ่เป็นการอบรมของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยมากเป็นการอบรมที่ผู้เข้าร่วมอบรมไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ผู้ที่ไปอบรมในแต่ละครั้งเป็นไปตามความเหมาะสมของเรื่องที่อบรมและระดับชั้นที่สอน ซึ่งการอบรมแต่ละครั้งมีคำสั่งจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและจังหวัด สำหรับการอบรมของหน่วยงานอื่นจะเป็นไปตามความสนใจของครูผู้สอนแต่ละคน การอบรมในบางครั้งผู้เข้าร่วมอบรมจะต้องออกค่าใช้จ่ายเอง

แต่โดยส่วนใหญ่แล้วการอบรมของหน่วยงานอื่นหรือการอบรมที่ไม่ได้มีคำสั่งจากหน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหารจะส่งเสริมให้ครูทุกคนไปอบรมในทุก ๆ เรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาตัวครูผู้สอน เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการให้กับตนเองและครูในโรงเรียน เพื่อให้ครูได้มีความรู้และนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาตนเอง เมื่อครูไปอบรมเรื่องใดมา แล้วต้องมาเป็นวิทยากรอบรมหรือถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับให้กับเพื่อนครูในโรงเรียน เพื่อที่ครูในโรงเรียนทุกคนจะได้มีความรู้ที่ทันเหตุการณ์ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาและพัฒนากันเองได้อย่างถูกต้อง ถึงแม้จะไม่ได้เข้ารับการอบรมด้วยตนเองก็ตาม ทำให้ครูทุกคนมีความรู้ในเรื่องที่ครูคนใดคนหนึ่งไปอบรม โรงเรียนจึงสามารถพัฒนาได้ค่อนข้างดี เนื่องจากครูทุกคนมีความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี

เมื่อครูมีความรู้ ความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งผู้บริหารจะส่งเสริมให้ครูได้ไปเป็น วิทยากรระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับอำเภอจนถึงระดับจังหวัด และผู้บริหารกระตุ้นและส่งเสริม ความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการให้กับครูทุกคนในโรงเรียนตลอดเวลาทำให้ครูมีความ กระตือรือร้นในการทำงาน ในการพัฒนางานและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

“การไปอบรมผมไปบ่อยมาก ผมชอบมันได้อะไรใหม่ๆ เวลาเมื่อไรมาก็จะมา เข้าที่ประชุม แจ้งให้รู้ได้ทราบว่ามีเรื่องอะไรบ้างที่ไปอบรมมา แล้วแต่ละเรื่องมี ความสำคัญ และมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและตัวครูอย่างไร ส่วนมากจะรู้ว่าเมื่ออบรมที่ไหนก็จากเอกสาร หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ สื่อทุกชนิด ผมชอบอ่านชอบดู ผมก็ถามนะ ไปไหน ไปไหน มันเกี่ยวกับคุณนะ ใครอยาก ไปก็บอกได้เลย ตามแล้วไม่มีใครไปผมก็ไปเอง ครูเขากลัวไปอบรมนะ(หัวเราะ) เพราะไปอบรมอะไรมาต้องมาเป็นวิทยากรอบรมเพื่อนครูในโรงเรียน ผมอยาก ให้ครูกล้าแสดงออกเด็กจะได้เป็นอย่างครู บางคนที่เขาพูดไม่เก่งแต่ทำงานเก่ง ก็มี แต่บางคนเขาชอบมากเลยนะ อย่างครูนักวิจัย เขาไปแล้วเขาเอามาสร้างงาน ได้จริง แล้วครูในโรงเรียนก็ได้ประโยชน์จากเขามากเลย”(ผู้บริหาร)

“ครูที่นี้จะไปอบรมบ่อย ผู้บริหารและครูผู้สอนจะมีความรู้ที่เท่าทันกันนะ ถึงเขา ไม่ไปอบรมแต่เขาจะ active เห็นเพื่อนคนอื่นทำงาน เขาจะทนไม่ได้หรอกแล้ว เขาจะทำเองด้วยความสมัครใจ”(ผู้บริหาร)

“ผู้บริหารไปอบรมบ่อยเกินนะพี่ว่า ไปไม่ไปเปล่ากั๊กมันมีงานทุกครั้ง ไม่รู้ว่ารู้ หรือเปล่าว่าลูกน้องบ่นกันทุกวัน(หัวเราะ)แต่ก็คิดนะเขาจะคอยกระตุ้นเราตลอด ไม่ให้เราได้หยุดนิ่ง ผู้บริหารจะชอบทำงานมาก พูดจริงทำได้จริง เป็นตัวอย่าง ที่ดีสำหรับพวกเราทุกคน”(ครูนักวิจัย)

“ครูว่าเกินไปนะผู้บริหาร สิ่งงานไม่รู้ว่าลืมบ้างหรือเปล่า(หัวเราะ) ชัยนมาก เรื่องอบรมอย่าให้รู้ว่าที่ไหนมีอะไร รู้ไปหมด ไปที่ไรกั๊กมาทดลองพัฒนาครู บ้างนักเรียนบ้างไม่ได้หยุด ก็นับว่าเป็นโชคดีของครูที่นี่เพราะผู้บริหารไม่ใช่จะ ทำแค่ให้ตัวเองก้าวหน้า มีความพยายามมากเลยที่จะดึงลูกน้องให้ก้าวไปด้วย ก็มีทั้งคนที่ชอบและไม่ชอบ เพราะว่าครูโรงเรียนเราเยอะจะให้ชอบเหมือนกัน คงเป็นไปได้”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

ผู้บริหารให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนทุกคนได้พัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาตนเองเพื่อพัฒนานักเรียนและสร้างความสำเร็จในหน้าที่การงานอยู่เสมอ เนื่องจากผู้ บริหารเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ อยู่เสมอจึงต้องการให้ครูทุกคนมีความ กระตือรือร้นในการทำงานและการเรียนรู้ด้านวิชาการ

1.6) ภูมิหลังของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ภูมิหลังของครูนักวิจัย

ครูนักวิจัยมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดหนึ่งของภาคกลาง บิดามีอาชีพรับราชการทหาร มารดามีอาชีพค้าขาย ทำให้ครอบครัวมีรายพอสมควรแต่ทุกคนก็ช่วยเหลืองานในครอบครัวเท่าที่จะสามารถทำได้ ฐานะความเป็นอยู่ปานกลาง บิดามารดาให้การสนับสนุนเรื่องการศึกษาเป็นอย่างดี พี่น้องทั้งหมด 5 คนได้รับการศึกษาอย่างน้อยในระดับอนุปริญา เมื่อมีงานทำแล้วทุกคนแสวงหาความรู้และเรียนต่อด้วยตนเอง ปัจจุบันครูนักวิจัยมีครอบครัวแล้ว มีบ้านพักอยู่ในอำเภอเมืองของจังหวัดที่ทำงานอยู่ คู่สมรสมีอาชีพรับราชการ ไม่มีบุตร ครอบครัวมีฐานะที่มั่นคงมีชีวิตความเป็นอยู่ที่สะบายสบาย

“พี่กับพี่ าน้องค่อนข้างสบาย เพราะฐานะความเป็นอยู่ของพ่อแม่ไม่ได้ร่ำรวย แต่เราก็พอกินพอใช้กันในครอบครัว งานในบ้านใครทำอะไรได้ก็ช่วยกันทำ พ่อรับราชการก็อยากให้ลูกได้เรียนมีวิชาความรู้ติดตัว ใครไม่เรียนต่อก็ได้แต่ต้องเรียนให้จบภาคบังคับให้อ่านออกเขียนได้ คงจะกลัวว่าลูกจะลำบาก”
(ครูนักวิจัย)

“พี่แต่งงานนานแล้วแต่ไม่มีลูกปะอยู่กับสองคน ก็ไม่มีภาระอะไรต่างคนก็ต่างมีเงินเดือนไม่เคยมีปัญหาอะไรกัน เขาก็ชอบทำงานเหมือนพี่เราจะช่วยกันทำงานมากกว่า งานบ้านก็ยังต้องช่วยกันทำเลย”(ครูนักวิจัย)

ครูนักวิจัยสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาจากโรงเรียนในตัวจังหวัดและสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนประจำจังหวัด หลังจากนั้นเรียนต่ออนุปริญาสาขามัธยมศึกษาที่วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา และเรียนต่อปริญาตรีสาขาวิชาสังคมศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตรแล้วจึงเรียนปริญาโทสาขาวิชาการบริหารการศึกษาที่มหาวิทยาลัยบูรพา ปัจจุบันกำลังศึกษาในระดับปริญาตรีเกี่ยวกับการสอนศิลปะที่วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา การเรียนหลังจากที่จบอนุปริญาแล้วต้องเรียนด้วยตนเองมาโดยตลอด ครูนักวิจัยเป็นผู้ที่มีความมานะอดทนและความพยายามจนสำเร็จการศึกษาในระดับปริญาโท การที่ครูนักวิจัยมาเรียนในระดับปริญาตรีอีกครั้งเนื่องจากต้องการมีความรู้ในวิชาที่สอนนักเรียนอย่างแท้จริงและสามารถนำความรู้ที่นำมาใช้ในการสอนและถ่ายทอดให้นักเรียนได้พัฒนาและมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ และเห็นความสำคัญของการเรียนรู้

“เรียนมาแต่ละสาขาแต่ละระดับไม่ได้ตรงกันเลย เพราะความคิดความอยากรู้ในแต่ละช่วงเวลาต่างกัน แล้วยังเรียนเองจนจบโทใช้เงินเดือนนี้แหละเรียน ที่เรียนต่อเพราะคิดว่าอะไรมันก็เปลี่ยนแปลงไปทุกทีถ้าเรามาอยู่เฉยก็คงเฉยแป

นอน เรียบไปท่าผานไปก็เหนื่อยอยู่หรืออดแต่มันก็ทำให้ที่รู้ว่าทำอะไรให้สำเร็จอย่างที่เราคิดไว้หวังไว้ต้องอดทน ต้องพยายามและต้องปฏิบัติจริงไม่ใช่แค่คิดเฉย ๆ”(ครูนักวิจัย)

“ถึงแม้ว่าพี่จะได้อาจารย์ 3 แล้วไม่ใช่ว่าจะพอแล้ว ที่พี่ได้ก็เพราะที่ทุ่มเททำงานให้กับเด็กผลก็เลยตอบแทน ตอนนี้พี่ไปเรียนเกี่ยวกับสื่อเพิ่มเติมเพราะว่าพี่ค้นพบแล้วว่าตนเองสนใจและถนัดอะไร เวลาสอนเด็กก็อยากให้เขาได้จริง ไม่ใช่ได้แค่จากหนังสือ พี่ก็เลยไปเรียนเพิ่มเติมมันทำให้ประสบการณ์ความรู้เรามากขึ้น ได้จากอาจารย์ได้จากเพื่อนเยอะเลยสำหรับนำมาสอนเด็ก”
(ครูนักวิจัย)

เมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญาแล้วสอบบรรจุรับราชการครูได้ในอำเภอที่ทำงานอยู่ในปัจจุบันแต่ไม่ใช่โรงเรียนที่สอนอยู่ขณะนี้ สอนอยู่ได้ประมาณ 1 ปีจึงย้ายมาสอนที่โรงเรียนที่สอนในปัจจุบันได้ 12 ปีย้ายกลับไปอยู่ที่อำเภอเมืองเนื่องจากใกล้บ้าน แล้วจึงย้ายกลับมาสอนที่โรงเรียนนี้อีกครั้งหนึ่งและสอนจนถึงปัจจุบัน เหตุที่ย้ายกลับมาเนื่องจากโรงเรียนที่อำเภอเมืองเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนน้อย เวลาจัดกิจกรรม กิจกรรมกลุ่ม หรือการทำงานในเรื่องต่างๆ จะมีอุปสรรคมากกว่าโรงเรียนนี้ โรงเรียนนี้สอนได้สนุกกว่าเพราะนักเรียนมีจำนวนมากกิจกรรมสามารถจัดได้หลากหลาย และนักเรียนส่วนใหญ่มีความพร้อมมากเนื่องจากผู้ปกครองให้การสนับสนุนด้านการเรียนอย่างเต็มที่รวมทั้งให้การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนด้วย ครูผู้สอนจึงสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างเต็มที่และครูนักวิจัยมีความเห็นว่าโรงเรียนที่มีความพร้อมทำให้ครูสามารถที่มีอยู่พัฒนาเด็กนักเรียนได้อย่างเต็มที่

“พี่ชอบนะเป็นครูสนุกดี เหมือนเราได้ทำบุญได้ช่วยเหลือเด็ก”(ครูนักวิจัย)

“โรงเรียนนี้มีความพร้อมทั้งครู ทั้งเด็กคือครูก็กระตือรือร้น เด็กก็ได้รับการสนับสนุนเต็มที่จากผู้ปกครอง เวลาเราจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะไปได้ดีมากเราจะสอบแบบไหน ใช้อุปกรณ์อะไรก็ได้เต็มที่ พี่อยากให้เด็กได้ในสิ่งที่พี่มีอยู่อย่างเต็มที่อยากใช้ความรู้ว่ามันหะแล้วก็อยากให้เด็กเขามั่งกว่าเราด้วย ถ้าวิถีไหนสอนแล้วเด็กเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นมีพัฒนาการดีขึ้น ใครบอกกว่าดี พี่จะไปหามาทุกอย่างเหมือนกันแล้วต้องลองทำดูว่าจะได้ผลหรือไม่”(ครูนักวิจัย)

ภูมิหลังครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดเดียวกับที่ทำงานในปัจจุบัน บิดามีอาชีพการโรง มารดามีอาชีพค้าขาย ครอบครัวมีรายได้น้อย ฐานะความเป็นอยู่ยากจนมีพี่น้องทั้งหมด 7 คนทุกคนต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด ต้องช่วยกันทำงาน รับจ้างทำงานตามบ้าน ชายของตามสถานีรถไฟหลังกลับจากโรงเรียน ทุกคนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานใครต้องการเรียนต่อใน

ระดับที่สูงขึ้นต้องเรียนด้วยตนเอง ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยต้องทำงานไปด้วยเรียนไปด้วยขณะนี้พี่น้องทุกคนมีฐานะปานกลางความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าเมื่ออยู่ในวัยเด็ก ความยากลำบากในวัยเด็กทำให้ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีความอดทน สู้อชีวิต ไม่กลัวความยากลำบากในปัจจุบัน ปัจจุบันครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีครอบครัวแล้ว มีบ้านพักอยู่ในตัวจังหวัด คู่สมรสมีอาชีพรับราชการ มีบุตร 1 คน กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 8 สถาบันราชภัฏพระนครหรืออยุธยา ครอบครัวมีฐานะที่มั่นคงมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

“แทบไม่มีจะกิน เงินเดือนของพ่อก็มีอยู่นิดเดียวต้องเลี้ยงลูก 7 คน ก็ต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดอดบั้นงินบั้น มีชีวิตรอดไปวัน ๆ เป็นสิ่งประเสริฐที่สุดแล้ว ทุกคนต้องวิงวอนขอของส่วนใหญ่ตามสถานีรถไฟ รับจ้างทำงานบ้านทำทุกอย่างที่เขาจ้าง ทำได้ทุกอย่างเพราะกลัวอด ถ้าชีวิตปัจจุบันกลับไปจนอีกก็ไม่รู้สึกถึงความยากจน ก็สู้มากแล้วผ่านความลำบากมาเยอะ ชีวิตความเป็นอยู่เดี๋ยวนี้ต่างกันอับกับเมื่อก่อน ”(ครูที่ไม่เป็นนักวิจัย)

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาจากโรงเรียนในตัวจังหวัด ขณะสอนอยู่ที่โรงเรียนราษฎร์ทั้งนี้ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยเรียนไปด้วยทำงานไปด้วยโดยไปสมัครเรียนด้วยตนเองแล้วสอบวิชาชุดครู ช่วงที่สอนอยู่โรงเรียนราษฎร์ต้องการมีความก้าวหน้าจึงไปสมัครเรียนภาคพิเศษสาขาวิชาภาษาไทยที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร จึงสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีเมื่อปี พ.ศ. 2520 การศึกษาหลังจากจบมัธยมแล้วต้องเรียนด้วยตัวเองมาตลอดเนื่องจากฐานะทางบ้านยากจน จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยเป็นผู้ที่มีความขยัน มานะอดทน รักการเรียน เป็นคนที่สู้อชีวิตเพื่อความก้าวหน้าของตนเอง

“พ่อแม่ไม่เคยถามว่าอยากเรียนอะไร รู้แต่เพียงว่าลูกสามารถอ่านออกเขียนได้ก็พอแล้ว ทำให้ต้องบอกตัวเองอยู่เสมอว่าถึงแม้พ่อแม่จะไม่ส่งเรียนก็สามารถที่จะเรียนด้วยตัวเองได้”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“เมื่อจบมัธยมตอนนั้นก็ ม.ศ. 3 แล้วมาสมัครเป็นครูโรงเรียนราษฎร์มีความตั้งใจว่าถ้าเป็นครูแล้วจะต้องเรียนให้จบปริญญาตรีให้ได้ เป็นความหวังสูงสุดเอชขณะนั้น แม้ต้องทำงานเหนื่อยแค้นไหนก็ต้องเรียนให้สำเร็จเพราะคิดว่าถ้าไม่มีวุฒิทางการศึกษา ไม่มีวุฒิกูจะทำการงานไม่ก้าวหน้าและจะทำให้ก้าวไม่ทันผู้อื่นหรือเพื่อนร่วมงาน”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาแล้วสมัครเป็นครูโรงเรียนราษฎร์ซึ่งอยู่ในอำเภอเดียวกับโรงเรียนที่สอนอยู่ในปัจจุบันนี้ สอนอยู่ที่โรงเรียนราษฎร์เป็นเวลา 11 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจึงสอบบรรจุรับราชการครู ทำงานเป็นครูครั้งแรกที่โรงเรียนที่สอนอยู่ปัจจุบัน รวมเวลาแล้วสอนอยู่ที่นี้มาประมาณ 21 ปี ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยต้องการเป็นครูมืออาชีพทำงาน

เพื่อนักเรียนอย่างแท้จริง ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยจึงทำงานสอนด้วยใจรัก และทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างเต็มที่เนื่องจากครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีความชื่นชมในตัวครูที่สอนมาตั้งแต่สมัยเด็ก

“ครูรู้สึกเกิดคุณูปการและน้ำใจของครูที่สอนครูมา เป็นตัวอย่างที่ดี ทำงานเพื่อเด็กจริง ๆ เป็นที่พึ่งของลูกศิษย์ของชุมชน ทุกคนจะให้ความรักและเกิดคุณบูชาครูอย่างแท้จริง ครูอยู่ในใจของทุกคน”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

2) พฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

2.1) บรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูนักวิจัย

ครูนักวิจัยเป็นคนร่าเริง มีใบหน้าที่ยิ้มแย้มตลอดเวลา สุขสนุก ร่าเริง พูดจาสุภาพ เมื่อครูพูดนักเรียนจะลงท้ายด้วยคำว่า “ครับ” แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน ให้ความช่วยเหลือเพื่อนครูเป็นอย่างดี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ 3 ระดับ 7 สอนวิชาศิลปะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

ครูเตรียมการสอนล่วงหน้าโดยจัดทำกำหนดการสอนและแผนการสอนทุกครั้ง ซึ่งครูนักวิจัยได้ส่งให้ผู้บริหารตรวจล่วงหน้าก่อนสอน ครูเข้าสอนและปล่อยนักเรียนตรงเวลา โดยส่วนมากแล้วเมื่อเรียนวิชาศิลปะนักเรียนจะลงมาเรียนที่อาคารเรียนศิลปะ เพื่อไม่ให้เสียงดังของนักเรียนไปรบกวนการเรียนการสอนของห้องอื่น ครูจัดตกแต่งห้องเรียนศิลปะด้วยผลงานของนักเรียนและของครู และมีผลงานศิลปะของผู้อื่นเพื่อใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน มีศาลาสำหรับเรียนศิลปะเป็นบริเวณที่เต็มไปด้วยต้นไม้ขนาดเล็ก บรรยากาศสดชื่น

“เรียนข้างบนไม่ไหว ห้องข้าง ๆ พอลดีไม่ได้เรียนกัน เวลาเด็ก ๆ ทำงานเราก็ปล่อยเขาเต็มที่ เขาทำงานเสร็จแล้วก็จะเล่นกันตั้งโดยเฉพาะเด็ก ป.1-3 ป. 5-6 ก็มีบ้าง ก็คอยดู ๆ ไม่ให้ดังรบกวนเพื่อน ๆ มากเกินไป เมื่อเขาเริ่มฝึกสอนงานของเขาเสร็จแล้วจะทำอะไรก็ได้ แต่มีข้อตกว่าจะต้องไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น ทางที่ดีก็ต้องหาที่เรียนให้เขามีอิสระ บรรยากาศเหมาะที่จะเรียนศิลปะอย่างห้องศิลปะที่ตกแต่งเอง กอวางวันเด็กก็จะชอบไปนั่งเล่น ไปวาดรูป ครูก็ชอบไปเก็บตัวกันที่นั่นโดยเฉพาะครูผู้ชาย(หัวเราะ)”(ครูนักวิจัย)

ครูพูดเสียงดังฟังชัด มีน้ำเสียงหนักเบาสร้างความสนใจของนักเรียน ขณะสอนจะให้ความสนใจกับนักเรียนในห้องเรียนอย่างทั่วถึง ครูเดินดูนักเรียนขณะที่นักเรียนทำงาน ทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่มพร้อมทั้งให้คำแนะนำ เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการทำงานหรือกิจกรรม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามและครูจะอธิบายให้นักเรียนฟังด้วยสีหน้ายิ้มแย้มไม่แสดงอาการหงุดหงิดหรือ

ว่าคณาจารย์จะสอน จนกว่านักเรียนจะสามารถทำได้ ครูผู้สอนคอยดูแลนักเรียนอยู่ตลอดเวลาและชมเชยนักเรียนเมื่อนักเรียนทำงานได้ดี

“เด็กก็คือเด็กนะ ถึงแม้ว่าจะปล่อยให้เขาทำงานได้โดยอิสระแต่ก็ต้องคอยให้คำแนะนำไปเพื่อให้เขาจะได้พัฒนาความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ แต่ละคนก็จะไม่เหมือนกัน สนุกดีที่ชอบที่เด็กเขามีปัญหาในการทำงาน เขาจะได้รู้จักคิดและหาทางแก้ปัญหา ถ้าเขาทำได้เขาก็จะทำเอง แต่ถ้าทำไม่ได้ก็จะมาให้เราช่วย”
(ครูนักวิจัย)

นักเรียนทุกคนให้ความสนใจต่อสิ่งที่ครูสอน เนื่องจากครูพูดคุยและซักถามนักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึง ครูให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน และทุกคนชอบเรียนวิชาศิลปะ เนื่องจากครูคุยสนุกใจดีไม่ดุ เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจจะอธิบายให้ฟังมีสีหน้ายิ้มแย้มไม่แสดงอาการเบื่อหน่ายหรือหงุดหงิด บรรยากาศในการเรียนครีกรีนสนุกสนาน มีเสียงหัวเราะของครูและนักเรียนแทบทุกชั่วโมงที่มีการเรียนการสอน นักเรียนทุกคนได้ทำงานอย่างอิสระ

“ต้องทำให้เด็กมีทัศนคติที่ดีกับการเรียน เมื่อเขาชอบเรียนเขาก็จะตั้งใจเรียน ถ้าเด็กทำไม่ได้จะให้เพื่อนเขาช่วยเหลือ ต่อๆไปเขาก็จะทำได้เอง เด็กจะค่อยเป็นค่อยไป เปลี่ยนแปลงทีละนิด ไม่ใช่ปุบปับมีผลเลย ต้องใช้เวลาในการสร้างเด็กคนหนึ่งให้รู้จักคิดเองเป็น พี่ก็ไม่ได้หวังว่าสอนเขาวันนี้พรุ่งนี้เขาจะต้องได้ จะอีกนานจนเขาเรียนจบจากที่นี่ก็ได้ ถึงแม้ที่จะไม่เห็นผลทันทีแต่พี่ก็ภูมิใจนะ ที่ได้มีส่วนในการสร้างเขา ทุ่มเททุกอย่างให้เขาได้ การมาเรียนชั่วโมงหนึ่งเขาต้องได้อะไรที่คุ้มกับที่เขามานั่งเรียนกับพี่” (ครูนักวิจัย)

“ไม่เคยถูกคุณครูดุเลย คุณครูใจดีมากแถมก็สอนสนุกด้วยค่ะ” (นักเรียน ป.3/ธ)

“คุณครูบอกว่าผมวาดรูปสวยถ้าตั้งใจอีกจะได้ดีมาก แล้วยังให้ใช้สีค่าตัดเส้นเพิ่มอีกจะได้สวยขึ้น” (นักเรียน ป.3/ป)

“ชอบเรียนศิลปะเพราะมีภาพวาดเพิ่มเออมีค่ะคุณครู คุณครูชมหนูด้วย”
(นักเรียน ป.3/ก)

2.2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูนักวิจัย

ครูนักวิจัยเตรียมการสอนและสื่ออุปกรณ์ในการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า มีอุปกรณ์สำรองไว้สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้นำอุปกรณ์มา มีหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนที่เขียนขึ้นเอง การสอนในวิชาศิลปะครูจะอธิบายแนวความคิดหลักให้กับนักเรียนในการเรียนแต่ละครั้ง แล้วให้นักเรียนสร้างผลงานขึ้นมาเอง เช่น ให้นักเรียนวาดภาพประกอบเรื่องที่ได้ฟังจากครู ครูสอนโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้รู้จักคิดเอง แก้ปัญหาเองได้ ไม่จำกัดหรือตีกรอบความ

คิดของเด็ก ไม่มีการบังคับว่านักเรียนทุกคนจะต้องทำงานได้เหมือนกัน ครูนักวิจัยเชื่อว่านักเรียนจะสามารถลงมือปฏิบัติได้เมื่อนักเรียนมีความพร้อม และสอนให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนทำงานไม่ได้

“ที่ไม่เคยคาดหวังว่าเด็กทุกคนจะเต็มร้อย เพราะมันเป็นไปไม่ได้ แต่เขามีพัฒนาการที่ดีขึ้นกว่าเดิมก็ O.K.”(ครูนักวิจัย)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีทั้งครูบรรยาย นักเรียนอภิปราย และส่วนใหญ่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เมื่อนักเรียนมีปัญหาครูเป็นผู้คอยดูแลและให้ความช่วยเหลือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริงและสามารถทำได้ อย่างเต็มที่เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่มีความพร้อมผู้ปกครองให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่

“วิชานี้ครูต้องพูดน้อย ๆ แล้วให้เด็กได้คิดได้ทำมาก ๆ เพราะเป็นวิชาที่ทำให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ ความคิดของเด็กจะออกมากับผลงานที่เขาทำ ก็ค่อย ๆ ส่งเสริมเขาไปเรื่อย ๆ เด็กส่วนมากเขามีความพร้อม การเรียนการสอนจัดได้เต็มที่ ผู้ปกครองให้การส่งเสริมเด็กดีมาก”(ครูนักวิจัย)

การประเมินผลการเรียนของนักเรียนมีทั้งการประเมินผลในภาคความรู้และภาคปฏิบัติ ภาคความรู้จะใช้แบบทดสอบซึ่งจัดทำเป็นรูปเล่มที่ครูผู้สอนพัฒนาขึ้น ภาคปฏิบัติประเมินจากผลงานของนักเรียน การประเมินผลงานของนักเรียนจะนำผลงานมารวมกันแล้วแยกเป็นกลุ่ม คือ กลุ่มดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้และปรับปรุงแล้วจะอธิบายให้นักเรียนฟังถึงข้อดีและข้อที่ควรปรับปรุงแก้ไขของภาพในแต่ละกลุ่ม แล้วให้นักเรียนได้ประเมินผลงานกันเอง โดยครูอธิบายเกณฑ์ในการประเมินให้นักเรียนเข้าใจ ทำให้นักเรียนทุกคนจะสามารถประเมินผลงานทางศิลปะของตนเองได้ การประเมินผลการปฏิบัติงานจะประเมินทุกครั้งในแต่ละชั่วโมงเรียนโดยครูเป็นผู้ประเมินหรือทั้งครูและนักเรียนประเมินร่วมกัน เพื่อฝึกความมีระเบียบวินัย ความกล้าตัดสินใจและความซื่อสัตย์ในการทำงานของนักเรียน

“เมื่อเด็กทำงานแล้วจะต้องประเมินผลการทำงานของตนเองได้ จะได้ค้นโทษก็อยู่ที่ความพร้อมของเด็กแต่ละชั้น เพราะเด็กแต่ละวัยความสามารถต่าง ๆ จะไม่เหมือนกัน”(ครูนักวิจัย)

“เขาเป็นคนทำงานจริงจัง การทำงานที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าเขาเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถจริง ถ้าทำงานอะไรแล้วจะต้องประสบความสำเร็จ มาโรงเรียนเขาก็จะก้อบเย็น เป็นคนจะทุ่มเทกับงานมาก มีมนุษยสัมพันธ์ดี ชอบช่วยเหลือเพื่อนครู ทั้งอำเภอและจังหวัดใครมาขอให้ช่วยอะไรเขาก็จะให้ ความช่วยเหลือดี เป็นผู้กว้างขวางพอสมควร”(ครูผู้สอน ป.3)

“เขาไปอบรมบ่อย บางทีไปเรียนเองอย่างตอนนี้ไปเรียนการสอนศิลปะที่สถาบันราชภัฏฯ ทั้ง ๆ ที่จบโทแล้วนะ เขารักทงนี่จริง ๆ เวลาไปเจออะไรใหม่ ๆ จะมาบอกให้ครูคนอื่น ๆ ทำ ไม่มีใครทำเขาก็ทำของเขาไป ทำงานจริง ๆ ผมไม่เห็นเด็กเขาทำทำทงเพื่อหน้าเขานะ อย่างผมถ้าเป็นกิจกรรมเพิ่มทีนะแต่ถ้าเป็นงานด้านวิชาการแล้วอย่าพูดกันดีกว่า เขาระดับชั้นมัธยมก็ไม่ได้เอาเคียวคงเลิกเอาไปเอง เพราะตอนนี้เขาลองแล้ว(ฮัม)สงสัยเจอเป้าหมายใหม่ ที่ต้องอยู่ห่างเขากับผู้บริหารไว้มาก ๆ หน่อย”(ครูผู้สอนพอละ ป.1-4)

สรุปได้ว่าครูนักวิจัยมีพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

- 1) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจโดยให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้วยตนเองโดยนักเรียนเป็นผู้คิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงานของตนเอง วางแผนในการทำงานด้วยตนเอง ครูเป็นผู้ที่คอยให้คำแนะนำ
- 2) ครูสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจัดเตรียมแผนการสอน เตรียมและสร้างสื่อประกอบการเรียนการสอน ทำหนังสือประกอบการเรียนการสอน หนังสือเสริมบทเรียนเกี่ยวกับวิชาศิลปะ ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง จัดตกแต่งห้องเรียนไว้สวยงาม ทำให้บรรยากาศในห้องเรียนน่าเรียน
- 3) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน ให้ความรักและเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึงทั้งนักเรียนที่เรียนเก่งและนักเรียนที่เรียนไม่เก่ง เมื่อมีปัญหาให้นักเรียนกล้าปรึกษาครู นักเรียนให้ความเคารพและเชื่อฟัง
- 4) บรรยากาศในการเรียนมีความเป็นกันเอง การเรียนการสอนมีความสนุกสนานทั้งครูผู้สอนและนักเรียน เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจหรือมีปัญหาในการทำงานครูจะคอยให้ความช่วยเหลือและอธิบายให้นักเรียนฟังด้วยสีหน้ายิ้มแย้มไม่แสดงอาการเบื่อหน่าย หรือว่านักเรียนเมื่อนักเรียนมีปัญหา นักเรียนทุกคนให้ความสนใจกับเรื่องที่ครูสอน ครูยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนทำงานประสบความสำเร็จ ให้ความสำคัญสำหรับนักเรียนที่ยังทำงานไม่ประสบความสำเร็จเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองยิ่งขึ้น
- 5) การประเมินผลการเรียนหรือการทำกิจกรรม ให้นักเรียนประเมินผลการทำงานร่วมกับเพื่อนในห้องและครูผู้สอน เมื่อนักเรียนมีความชำนาญในการประเมินผลงานมากขึ้นครูจะให้นักเรียนประเมินผลงานกันเองโดยครูเป็นผู้ดูแลและให้คำแนะนำเพื่อให้นักเรียนได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง

2.3) บรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยเป็นคนเรียบร้อย สุขุม ใจดี พูดจาสุภาพ มีความเป็นกันเองกับนักเรียนและเพื่อนครู เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเพื่อนครูในการทำงานในด้านที่ตนเองมีความสามารถ

ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ 3 ระดับ 8 สอนวิชาการงานพื้นฐานและอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเตรียมการสอนล่วงหน้าทุกครั้งและส่งให้ผู้บริหาร ทรล่วงหน้าก่อนทำการสอน ครูผู้สอนพูดเสียงเบาขณะสอน นำเสียงที่ใช้สอนไม่รบกวนความสนใจ ของนักเรียน ขณะสอนครูผู้สอนจะให้ความสนใจกับนักเรียนและเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคน เคารพ นักเรียนขณะทำงานพร้อมให้คำแนะนำแก่นักเรียน นักเรียนให้ความสนใจต่อการเรียนการสอน และให้ความเอาใจใส่ รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

“นักเรียนบางคนเขามีปมมาจากบ้านแล้วเราก็ไม่ควรจะไปซ้ำเติมเขาอีก ควรจะ ทำให้เขาได้มีความสุขกับการเรียน ให้ความรักกับเขาอย่างจริงจังใจกับเด็กทุก ๆ คนเขาก็จะรักเรา เวลาเขาเรียนจะบอกเขาเสมอว่าสิ่งที่ครูสอนจะทำให้ให้นักเรียน สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ มีรายได้เป็นของตัวเอง เด็กเขามาเรียนก็มา ด้วยใจรักอยู่แล้ว ครูก็จะสอนอย่างเต็มที่เห็นเด็กมีความตั้งใจที่จะเรียน”
(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

มีห้องเรียนสำหรับวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพเฉพาะ ในห้องเรียนมีสื่อ อุปกรณ์ สำหรับการเรียนการสอน โดยส่วนมากอุปกรณ์ที่มีราคาแพงนักเรียนไม่ต้องนำมาเองจากบ้าน สื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในห้องเรียนจัดไว้กันอย่างเป็นระเบียบ

เมื่อนักเรียนมีปัญหาทั้งเรื่องเรียนและเรื่องส่วนตัวจะมาปรึกษาเป็นประจำ นักเรียนจะ กล้าซักถาม และครูจะให้คำแนะนำ คำปรึกษาแก่นักเรียนด้วยความเต็มใจ มีสีหน้ายิ้มแย้มตลอด เวลา และนักเรียนทุกคนชอบที่จะเรียนกับครู

“การใกล้ชิดกับเด็กจะทำให้เรารู้ว่าเด็กแต่ละคนเป็นอย่างไร จะทำให้เรา สามารถช่วยเหลือได้อย่างเต็มที่และถูกเรื่อง”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ชอบเรียนวิชานี้ครับ สนุกดี บางทีก็ได้เงินรายได้พิเศษด้วย”(นักเรียน ป.4/ก)

“ครูใจดี ไม่ดุถ้าทำไม่ผิด ถ้าทำผิดก็โดนดุบ้างเหมือนกัน”(นักเรียน ป.4/ข)

“ชอบตามคุณครู เวลาพักกลางวันหรือเวลาเย็นถ้าคุณครูอยู่ทำงานที่ห้องสมุด พวกเราก็จะชอบมานี่ค่ะ”(นักเรียนป.4/ป)

2.4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ครูเตรียมการสอนและสื่ออุปกรณ์ในการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า มีอุปกรณ์สำรองไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้นำอุปกรณ์มา มีหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนที่เขียนขึ้นเอง (สำหรับเรียนในเรื่องงานซ่อมหนังสือ)

การสอนเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำนักเรียนและให้นักเรียนได้ ลงมือปฏิบัติจริงทุกครั้งหลังจากนักเรียนได้เรียนภาคความรู้แล้ว นักเรียนจะเรียนภาคความรู้หนึ่ง

อาทิตย์และอาทิตย์ต่อมาจะลงมือปฏิบัติจริง การสอนทุกครั้งจะเน้นให้นักเรียนได้ทำงานด้วยตัวเอง โดยครูมีความเห็นว่านักเรียนเป็นผู้ที่มีความสำคัญมากที่สุดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพราะนักเรียนครูผู้ที่จะต้องเรียนรู้

“สอนโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง สอนมานานแล้ว แต่ก็ไม่รู้ว่่าที่สอนอยู่เขาเรียกว่าอะไร ครูจะต้องเป็นผู้ที่คอยสอนให้เด็กได้ทำเป็น รู้จักคิดไม่ใช่เอาความคิดของครูไปให้เด็กปฏิบัติตาม ทำมานานจนเป็นเรื่องปกติ แล้วสิ่งที่ครูทำให้เด็กที่ผ่านมามีก็ทำให้ครูได้รับกรรมคติตอบแทน”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

กิจกรรมการเรียนการสอนมีทั้งครูอธิบาย นักเรียนอภิปราย มีกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมเดี่ยว และที่สำคัญครูผู้สอนให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ในการปฏิบัติงานของนักเรียนทั้งกิจกรรมเดี่ยวกิจกรรมกลุ่มครูให้ความสนใจและดูแลนักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึง ครูและนักเรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการทำงานทุกครั้ง การเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่นักเรียนไม่ต้องสิ้นเปลืองมากนักและเมื่อเรียนแล้วสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ขณะเรียนครูส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้พิเศษ เช่น นำผลงานที่ทำแล้วไปจำหน่าย โดยคืนต้นทุนในการผลิตในกับทางโรงเรียน นักเรียนจะได้รับส่วนที่เป็นกำไร หรืองานตัดผมในโรงเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนทุกอย่างสามารถจัดได้อย่างเต็มที่เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือจากทางโรงเรียนและผู้บริหารของนักเรียน

การประเมินผลการเรียนของนักเรียนมีทั้งการประเมินผลในภาคความรู้และภาคปฏิบัติ ส่วนมากประเมินผลจากภาคปฏิบัติ จากผลงานของนักเรียนเนื่องจากเป็นวิชาที่นักเรียนต้องปฏิบัติ และทำได้จริง ในการเรียนและการทำงานทุกครั้งนักเรียนจะประเมินผลงานของตนเองและของกลุ่ม ร่วมกับเพื่อนในห้องเรียนและครู

“ครูไม่ชอบ ก ข ค ง เพราะไม่สามารถบอกได้ว่าเด็กปฏิบัติได้จริงหรือไม่ ทางที่ดีก็ต้องให้ปฏิบัติจริง เรือนเรื่องใดก็ต้องทำได้จริงด้วย”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ในการทำงานทุกครั้ง นักเรียนจะต้องสามารถบอกได้ว่าตนเองทำงานเป็นอย่างไร ทำได้แค่ไหน และมีปัญหาอะไรบ้าง แล้วต้องรู้จักหาทางแก้ไขเองก่อน”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“สอนที่เน้นงานเห็นพี่เขาทำงานแล้วฟังมาก เป็นคนที่รักเด็กและทุ่มเทให้กับเด็กจริง ๆ พี่เขาทำงานอย่างนี้มาเสมอต้นเสมอปลาย ทั้งเด็กทั้งครูใคร ๆ ก็รัก ไม่อยากให้ไปอยู่ที่อื่น”(ครูผู้สอน ป.4)

“ทำจริงขนาดนี้ครบครันยังทำได้ขนาดนี้ถ้าไม่มีครบครันจะทุ่มเทอีกแค่ไหน”(ครูผู้สอน ป.2)

ส่วนครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

1) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจโดยให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้วยตนเองโดยนักเรียนเป็นผู้คิดริเริ่มสร้างสรรค์งานของตนเองและวางแผนในการทำงานโดยครูเป็นผู้ที่คอยให้คำแนะนำ

2) ครูสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจัดเตรียมแผนการสอน เตรียมและสร้างสื่อประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง จัดตกแต่งห้องเรียนไว้สวยงาม ทำให้บรรยากาศน่าเรียน

3) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน ให้ความรักและเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึงทั้งนักเรียนที่เรียนเก่งและนักเรียนที่เรียนไม่เก่ง เมื่อมีปัญหา นักเรียนจะปรึกษาครู นักเรียนให้ความเคารพและเชื่อฟัง

4) บรรยากาศในการเรียนมีความเป็นกันเอง เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจหรือมีปัญหาในการทำงานครูคอยให้ความช่วยเหลือ และอธิบายให้นักเรียนฟังด้วยสีหน้ายิ้มแย้มไม่แสดงอาการเบื่อหน่าย เมื่อนักเรียนไม่ตั้งใจเรียนหรือทำผิดครูจะกล่าวตักเตือนและทำโทษเมื่อนักเรียนไม่เชื่อฟังคำตักเตือน นักเรียนทุกคนให้ความสนใจกับเรื่องที่ครูสอน ครูชมเชยเมื่อนักเรียนทำงานประสบความสำเร็จ ให้ความสำคัญสำหรับนักเรียนที่ซึ่งทำงานไม่ประสบความสำเร็จ

5) การประเมินผลการเรียนหรือการทำกิจกรรม ให้นักเรียนประเมินผลการทำงานร่วมกับเพื่อนในห้องและครูผู้สอน และประเมินผลการทำงานของตนเองโดยใช้แบบการประเมินผลงานที่ครูเตรียมไว้ให้

3) ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

จากการสัมภาษณ์ครูนักวิจัย ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย ผู้บริหาร เพื่อนครูพบว่าครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองดังนี้

ครูนักวิจัยเรียนรู้ด้วยความสมัครใจ ซึ่งเรียนรู้ในเรื่องเกี่ยวกับงานด้านการสอนของตนเอง เพื่อต้องการให้เด็กนักเรียนมีความรู้อย่างแท้จริงสามารถพัฒนาไปในทางที่ดียิ่งขึ้น ต้องการพัฒนาดตนเองตลอดเวลาเพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ต้องการเรียนรู้เรื่องใหม่ๆตลอดเวลา รับผิดชอบ ความคิดเห็นของผู้อื่นและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ครูนักวิจัยเรียนรู้ด้วยการฟังตนเอง วางแผนในการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้ตามแผนที่วางไว้ เมื่อมีความอยากรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะค้นคว้าด้วยตนเองจากห้องสมุด จากการฟังการอ่านการเขียน สอบถามจากผู้รู้ เพื่อน เพื่อนร่วมงาน ศึกษานิเทศก์ เข้ารับการอบรมหรือสมัครเรียน

“เป้าหมายของทีคือเด็ก จากที่เขาไม่ชอบที่จะเรียน ให้ชอบ ให้รักเรียนให้ได้ จากที่ไม่รู้ไม่ทำ ทำให้รู้ให้ทำให้ได้ ทำให้เขามีพัฒนาการที่ดีขึ้นนี่ก็เป็นสิ่งที่ภูมิใจแล้วละ”(ครูนักวิจัย)

“ส่วนใหญ่พี่จะชอบค้นเองอ่านเอง บางครั้งก็สอบถามจากผู้อื่น การที่พี่ไปเรียนปริญญาตรีอีกได้ประโยชน์มากทำให้ได้รู้จักอาจารย์ รู้จักเพื่อนใหม่ ทุกๆ คนจะเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ดีมากเลย มีแนวความคิดที่ต่างกับที่เอามาแชร์กัน” (ครูนักวิจัย)

“ไปห้องสมุดตอนนี้จะไปบ่อยมากเพราะยังเรียนอยู่ ตามมหาวิทยาลัยต่างๆ เหมือนกัน แหล่งที่จะค้นคว้าหาความรู้มีออกมากมาย ว่าง ๆ เสาร์อาทิตย์ไม่ไปไหนก็ไปหาหนังสืออ่านตามห้องสมุดต่าง ๆ” (ครูนักวิจัย)

“การทำงานก็ไม่ค่อยมีปัญหาอะไร เพราะว่าพี่จะเตรียมตัวเองให้พร้อมที่จะทำงานตลอด ค่อนข้างอ่านหนังสือมาก เตรียมตัวมาก ส่วนมากเป็นสิ่งที่ตัวเองรักที่จะทำจึงไม่ค่อยมีปัญหาหรืออุปสรรคเกิดขึ้น แล้วพี่จะเป็นคนมีเพื่อนมาก เคี้ยวคนโน้นคนนี้ช่วยบ้าง ก็ผ่านไปด้วยดีทุกครั้ง” (ครูนักวิจัย)

“นักเรียน เพื่อนร่วมงานจะให้ความช่วยเหลืออย่างดี มีเพื่อนมาก รู้จักคนมาก เวลาต้องการความช่วยเหลือก็จะได้รับความช่วยเหลืออย่างดี ภรรยาพี่ก็เป็นคนชอบทำงาน เวลาพี่เขียนหนังสือเขาก็จะอ่าน แล้วก็ให้คำแนะนำว่าหนังสือเป็นอย่างไรและน่าจะทำอะไรอีก อะไรที่เขาช่วยได้จะทำทุกอย่าง” (ครูนักวิจัย)

“พี่อยากประสบความสำเร็จในอาชีพครู เหมือนกับครูคนอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานจึงพยายามทำงานให้ดีที่สุดเพื่อที่จะไปให้ถึงอย่างที่ต้องการ” (ครูนักวิจัย)

“พี่ชอบเขียนหนังสือมากเลย แต่ก็เขียนหนังสือได้ก็ต้องอ่านมาก ค้นมาก กว่าที่จะเขียนหนังสือเขียนบทความจนเป็นที่ยอมรับของเพื่อนครู ของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ได้ก็ใช้เวลามาเป็น 10 ปีกว่าจะมาถึงวันนี้ ก็คือพัฒนาไปเรื่อยๆ ค่อยๆ ไปที่คิดว่าพี่จะต้องทำได้ดีกว่านี้” (ครูนักวิจัย)

“ต้องประเมินผลการทำงานของตนเองอยู่ตลอดว่าสามารถทำงานได้ตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ มีอะไรที่ต้องแก้ไขหรือปรับปรุงเราจะทำได้ทันที การทำงานทุกครั้งประสบความสำเร็จจะทำให้รู้สึกที่จะทำงานอื่นต่อไปอีกแล้วเกิดความภูมิใจกับงานที่ทำ กับผลงานที่เกิดขึ้นกับเด็ก” (ครูนักวิจัย)

“ครูนักวิจัยที่ชอบมากไปอบรม ไปเป็นวิทยากร เวลาไปอบรมอะไรมาเขาก็มาถามทอดให้ครูคนอื่น ๆ ด้วยแล้วก็เอากลับมาใช้จริงด้วย เมื่อมีเขาก็ไปฟังเรื่องการทำวิจัยของอาจารย์ชาติ สำนวน เขาชอบอ่านชอบเขียนหนังสือ อย่างเวลาสอนนี่จะมีแบบฝึกเพิ่มเติม มีหนังสืออ่านเสริมเป็นที่ยอมรับของทั้งจังหวัดเลย สิ่งตอนนี้เขาไปเรียนด้วยก็จะไปคุยกับอาจารย์ไปห้องสมุดบ่อย อย่างงานที่ทำ อาจารย์ที่สอนเขาก็จะช่วยดูให้ด้วย เวลาทำงานก็ทำได้ตามที่วางแผนไว้ งานบางอย่างเขาจะคิดเอง ทำก่อนแล้วมาเสนอผมทีหลังเพราะบางครั้งผมก็ไม่อยู่ ใครอยากทำอะไรที่เป็นผลดีกับเด็กให้ทำได้เลยไม่ต้องรอมผม” (ผู้บริหาร)

“ผมยอมรับว่าเขาเป็นครูหัวใจจริง ๆ ทำอยู่งานทุ่มเทอย่างนี้สมควรต้นเสมอ

ปอลายแล้วเด็กเขาได้จริง ๆ ผู้ปกครองยังชมเชย”(ผู้บริหาร)

“อะไรที่ไม่รู้เขาจะต้องรู้ให้ได้ เป็นคนที่ทันสมัยเพราะส่วนมากจะชอบอ่านและเขียนหนังสือ เขาจะรู้จักคนเยอะมากมีเพื่อนเยอะเวลาจะมีอะไรใหม่ ๆ เกี่ยวกับการศึกษาเข้ามาเขาจะรู้เลยมือบรมอะไรที่ไหนไม่ค่อยพลาดเวลาจะทำนานอะไรก็ตามเขาเตรียมตัวพร้อมตลอดเวลานาน สอนก็เหมือนกันมีสื่อเพื่อช่วยครูผู้สอนไม่ค่อยจะได้ทำกันหรอก แต่ก็คืนะเด็กเรียนสนุกแล้วมีความสุข ไปอบรมอะไรมากก็จะขอให้ครูคนอื่น ๆ ทำด้วยไม่มีใครทำเขาก็ทำอยู่แล้ว ให้ทำอย่างนี้ผมคงทำไม่ได้”(ครูผู้สอนพอละ ป.1-4)

“ทำงานเก่ง ทำงานจริง ไม่ว่าทำอะไรก็ตามจะสามารถทำได้จนสำเร็จ เป็นผู้ที่กว้างขวางเวลาทำงานอะไรจะมีคนคอยช่วยเหลือเพราะครูเขาจะช่วยเหลือเพื่อนครูทุกคนเขาย้ำเขาช่วยได้”(ครูผู้สอน ป.3)

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยเรียนรู้ด้วยความสมัครใจ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนและพัฒนาตนเอง เนื่องจากประทับใจในตัวครูผู้สอนที่ผ่านมาและต้องการพัฒนาตนเอง ต้องการเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยเรียนรู้โดยการฟังตนเอง วางแผนในการเรียนรู้ รู้ว่าตนเองต้องการเรียนรู้เรื่องใด และเมื่อประสบปัญหาจะรู้สึกท้อแท้ถ้าไม่สามารถทำงานได้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้จะหาสาเหตุเพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานครั้งต่อไป รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง เมื่อมีความอยากจะทำจะค้นคว้าด้วยตนเองจากห้องห้องสมุด จากการฟังการอ่าน สอบถามผู้รู้ เพื่อนร่วมงานซึ่งส่วนใหญ่สอบถามจากครูนักวิจัย และการอบรม

“ชื่นชมครูสมัยก่อนจึงอยากที่จะเป็นครู ครูรู้สึกเกิดทุนอุดมการณ์และน้ำใจของครูที่เคยสอนมา ทำงานเพื่อสังคมอย่างแท้จริง สามารถทำได้ทุกอย่างเพื่อลูกศิษย์ เมื่อมาเป็นครูแล้วก็คิดว่าตัวเองจะเป็นครูมืออาชีพ ไม่มีอาชีพอื่นเป็นอาชีพรอง ทำงานเป็นครูด้วยใจรัก ที่ได้ดีมาทุกวันนี้ก็เพราะได้ครูดี ชีวิตที่ยากจนอดมื้อกินมื้อถ้าไม่เจอแบบอย่างที่ดีอาจจะไม่ได้เป็นอย่างนี้ก็ได้”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ทำงานทุกครั้งคนที่เราควรจะต้องคิดถึงให้มากและคิดถึงเป็นคนแรกคือ เด็ก ปัญหาที่เราทำอันแกไขอยู่เกิดจากเด็ก เขาจึงควรมีส่วนร่วมในการวางแผนในการแก้ไขปัญหาคด้วย ไม่ใช่เราทำให้เขาทุกครั้ง เมื่อเขาพ้นจากโรงเรียนจะได้ดูแลตัวเองได้”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ต้องรู้จักค้นหาความรู้ด้วยตนเองและรู้จักสอบถามผู้อื่น ไปอบรมระยะสั้น ๆ ไปบ่อยมาก แต่จะให้กลับไปเรียนในระบบอีกก็ไม่ไหวแล้วนะ เหนื่อยที่ต้องเรียนแข่งกับเด็ก ๆ กลัวเรียนไม่ทันเด็ก”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ห้องสมุดมีความสำคัญที่สุดในการแสวงหาความรู้ บางครั้งได้จากการสอบถามและฟังผู้รู้ เรียนรู้จากเพื่อนร่วมงานเนื่องจากทุกคนมีความรู้ความสามารถที่แตก

ต่างกัน”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ทำมาเมื่อมีปัญหาจะท้อแท้ต่อช่วงหนึ่ง ต้องหยุดทำมาเวลานั้นมาตั้งต้นใหม่แล้วก็กลับไปทำอีกจนกว่าเราจะทำไม่ได้จริง ก็คนหาสาเหตุว่าทำไมทำไม่ได้ เพื่อที่จะได้เอามาปรับปรุงการทำงานครั้งใหม่ ประสบการณ์ในการทำงานที่ผ่านมาทั้งผิดพลาดล้มเหลวเป็นสิ่งที่ดีที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการทำงานต่อไป”

(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ครูนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนจะให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี คนเราเมื่ออยู่ด้วยกันก็ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ต้องทำใจว่าต้องช่วยเหลือตัวเองให้มากที่สุด ถ้าหวังจากคนอื่นว่าจะช่วยเหลือเราหมดแล้วไม่เป็นอย่างที่หวังจะทำให้เราท้อแท้หมดกำลังใจ และอกุศลคือกำลังใจในการทำงานของครู เมื่อเห็นเขาได้ก็คิดว่าอยากจะทำมาเพื่อเขา”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ครูนักวิจัยเขาจะช่วยเหลือครูมากกว่าคนอื่น ๆ เวลามีปัญหาอะไรก็ไปถามเขา เขาเป็นรุ่นน้องที่มีความสามารถและทำมาจริง เขาเป็นคนจุดประกายในการขอผลงานอาจารย์ 3 เขาจะช่วยเหลือตลอด”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“มีนิสัยที่อยากรู้อยากเห็นไปทุกเรื่อง แล้วต้องรู้ให้ได้ไม่อย่างนั้นจะไม่อยากไปทำอย่างอื่นจนกว่าจะรู้ตรงนี้ก่อน พอรู้เรื่องนี้แล้วก็อยากรู้เรื่องอื่น ๆ ต่อ”

(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ประเมินความสำเร็จของตนเอง จากนักเรียนด้านนักเรียนประสบความสำเร็จอย่างที่ได้คิดไว้ก็ถือว่าครูทำมาประสบความสำเร็จ”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ครูเขาทำมาทุ่มเทมาก ทำมาจริง ถ้าต้องการจะทำอะไรต้องทำให้ได้อย่างเปิดเผยงานซ่อมหนังสือก็เป็นโครงการที่ครูเขาคิดขึ้นเอง วางแผนงาน ทำมาทุกอย่าง เวลาที่ไม่รู้อะไรหรือทำอะไรไม่ได้ก็ไปหาวิทยากรมาสอน หรือไปเรียนรู้จากคนที่รู้หรือชำนาญการแล้วก็มาสอนเด็ก เด็กโง่ก็เพราะครูสอนให้เด็กทำได้จริง ๆ บางอย่างครูก็เรียนรู้ไปกับเด็ก ผมก็เหมือนกัน”(ผู้บริหาร)

“พี่เขาจะดีหรือรึมันมากที่จะทำมา ทำทุกอย่างให้เด็กที่สอนทำได้จริง ๆ เด็ก ๆ เขาจะชอบเรียนนะ เห็นส่วนมากที่เขาค้นหรือหาหนังสือมาอ่านเพิ่มเติมบางทีก็หามาให้เด็กได้เรียนรู้เองด้วย ชอบอ่านชอบหาหนังสือมาให้เด็กอ่านสมกับเป็นอาจารย์บรรณารักษ์”(ครูผู้สอน ป.4)

“ขยันทำมาจริง ๆ มาเช้าแล้วกลับเย็นแทบทุกวัน เป็นคนที่ทำอะไรแล้วต้องทำให้ได้ดีด้วยตัวเอง ก่อนที่จะให้คนอื่นช่วยเหลือ ถ้าเรื่องงานจะชอบคุยและปรึกษาครูนักวิจัยและให้ความช่วยเหลือเพื่อนครูดี เรื่องแผนการสอนก็ไปคุยได้ มีตั้งแต่กระดาษเหลือง ๆ จนมาถึงปัจจุบัน”(ครูผู้สอน ป.2)

4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัย

จากการสัมภาษณ์เพื่อนครู และผู้บริหาร พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองคือ ตัวครูนักวิจัย ครอบครัว เพื่อนร่วมงาน แลหลังการเรียนรู้

“ตัวครูนักวิจัยเพราะว่าเป็นคนที่ขยันเอาการเอามาและทำงานจริงจัง ชอบอ่าน ชอบเขียนชอบที่จะเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ ต้องการที่จะทำงานเพื่อเด็กต้องการให้เด็กมีลักษณะอย่างที่เขาต้องการ และมีเป้าหมายในการทำงานรู้ว่าทำอะไรทำไปเพื่ออะไร ความรู้ที่เขามีอยู่จะใช้ได้คุ้มกับทั้งเด็กและเพื่อนครู แล้วครูที่นี้ทุกคนจะกระตือรือร้นเหมือนกันเป็นการแข่งกันทำงาน เมื่อคนหนึ่งทำได้ทำให้ครูคนอื่น ๆ ต้องการที่จะทำได้บ้างเขาก็จะพยายามช่วยเหลือกันตลอด อย่างนี้ก็เท่ากับเป็นการช่วยกันพัฒนาทั้งครูและนักเรียน แล้วเขาก็พร้อมที่จะทำงานได้อย่างทุ่มเทถักเอ็นแค้ไหนก็ได้ไม่มีภาระอะไร แฟนเขาก็ชอบเขียนหนังสือเหมือนกันนี่แหละแล้วอยู่กับแค่สองคนชอบงานเหมือนกันทั้งคู่ หมว่าพร้อมทั้งตัวเองครอบครัวและมิตรที่ดีทำให้เขาประสบความสำเร็จได้อย่างนี้”(ผู้บริหาร)

“ชอบเรียนรู้ทุก ๆ เรื่องที่ยังไม่รู้ จะเห็นได้ว่าเขาเป็นคนที่รักงานมากมีความกระตือรือร้นในการทำงาน งานวิชาการเขาจะฉันทะทำงานอย่างเต็มที่ ถ้าทำอะไรแล้วทำงานค่อนข้างประสบความสำเร็จมาก เสาร์อาทิตย์เขาไปเรียนทำให้ส่วนใหญ่อยู่ห้องสมุดอยากรู้อะไรเขาจะค้นหา ตามอาจารย์ บางทีมาเมื่อครูคนอื่น ๆ ด้วย เขาจะรู้ว่าเขาจะทำอะไรแล้วจะเตรียมพร้อมเสมอ ภาวะครอบครัวก็ไม่มีทำให้ทุ่มเทที่จะทำงานได้เต็มที่”(ครูผู้สอน ป.3)

“ความต้องการที่จะทำงานเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และตัวเขาเองก็ชอบอ่านชอบเขียนอยู่แล้ว เป็นคนที่กระตือรือร้นที่จะทำงานเป็นคนที่อยู่เฉยไม่เป็น เขาก็พร้อมที่จะเรียนรู้ด้วยตัวเองอยู่แล้วถ้าเรื่องนั้นเขาสนใจ ยิ่งผู้บริหารคอยกระตุ้นตลอดเพราะเขาชอบไปอบรม ชอบทำงาน พัฒนาการเรียนการสอนและความก้าวหน้าของครูแล้วผู้บริหารก็สนับสนุนเต็มที่”(ครูผู้สอนพอละ ป.1-4)

จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูนักวิจัย และการสัมภาษณ์ครูนักวิจัย ผู้บริหาร เพื่อนครู และนักเรียน มีปัจจัยที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนักวิจัยมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังนี้

1) ตัวครูนักวิจัย ครูนักวิจัยเป็นผู้ที่มีลักษณะนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง รักการอ่านและการเขียน ชอบการคิดค้นคว้าในการหาทางแก้ปัญหา ไปอบรมหรือลงเรียนในเรื่องที่สนใจ มีความกระตือรือร้นและมีความพร้อมที่จะเรียนรู้และทำงานอยู่ตลอดเวลา มีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้เมื่อต้องการเรียนรู้หรือทำงานในเรื่องใดแล้วสามารถทำได้

ตามเป้าหมายที่วางไว้ ประสบความสำเร็จด้วยดีเสมอมาจะไม่ค่อยพบปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้และส่วนมากจะสามารถทำงานด้วยตนเองได้ดี และเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและนักเรียน

2) แหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญได้แก่ ห้องสมุดในโรงเรียนและในชุมชน เพื่อน เพื่อนร่วมงาน ผู้รู้และนักเรียน และห้องสมุดของสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

3) ครอบครัว ครูนักได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากครอบครัวเป็นอย่างดี สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจในตัวครูนักวิจัยทำให้ครูนักวิจัยสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่

4) เพื่อนร่วมงาน ครูนักวิจัยมีเพื่อนคอยให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในการทำงานในการเรียนรู้เรื่องที่น่าสนใจหรือการทำงานไม่ค่อยมีปัญหาหรืออุปสรรคเนื่องจากมีเพื่อนที่มีความรู้ความสามารถคอยให้ความช่วยเหลือและมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ทั้งเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนเช่น เพื่อนครู ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการ

กรณีศึกษาที่ 3

1) สภาพทั่วไปของชุมชน โรงเรียน นักเรียน ครู การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและภูมิหลังของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

1.1) สภาพทั่วไปของชุมชนที่ตั้งโรงเรียน

สภาพทั่วไปของชุมชนที่ตั้งโรงเรียนเป็นชุมชนชนบท เส้นทางติดต่อระหว่างชุมชนกับอำเภอและอำเภอใกล้เคียงเป็นถนนลาดยาง การคมนาคมขนส่งระหว่างชุมชนและอำเภอไม่มีความสะดวก จะมีรถรับจ้างออกจากหมู่บ้านมาอำเภอเวลาประมาณ 07.00-08.00 น. และจากอำเภอเข้าหมู่บ้านเวลาประมาณ 16.00-17.00 น. ระยะทางระหว่างชุมชนกับอำเภอประมาณ 11 กิโลเมตร ระยะทางระหว่างอำเภอกับจังหวัดประมาณ 16 กิโลเมตร

ผู้ปกครองนักเรียนมีรายได้จากการหาของป่าขาย จากการทำกรเกษตรซึ่งส่วนมากทำเพียงพอกินพอใช้ในครอบครัว มีอาชีพรับจ้างทั่วไปในโรงงานต่าง ๆ ทั้งในตัวอำเภอและต่างอำเภอ ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเป็นอย่างดีถ้าผู้ปกครองไม่มีภาระที่ต้องออกไปทำงาน ให้ความช่วยเหลือทางโรงเรียนเป็นการช่วยเหลือด้านแรงงานมากกว่าการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์

1.2) สภาพทั่วไปของโรงเรียน

บริเวณโรงเรียนมีเนื้อที่ประมาณ 38 ไร่เศษ บริเวณที่ตั้งอาคารเรียนและสนามฟุตบอลมีเนื้อที่ประมาณ 8 ไร่ นอกนั้นเป็นป่าไม้ซึ่งมีต้นไม้ขนาดเล็กบรรยากาศแห้งแล้ง โรงเรียนอยู่ติด

ถนนลาดยางที่เป็นเส้นทางติดต่อกันระหว่างชุมชนและอำเภอ โรงเรียนอยู่บริเวณต้นทางเข้าหมู่บ้าน ระยะห่างระหว่างโรงเรียนกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอประมาณ 11 กิโลเมตร การเดินทางติดต่อกันระหว่างโรงเรียนและสถานที่ราชการอื่น ๆ ในอำเภอไม่มีความสะดวก

พื้นที่บริเวณโรงเรียนประกอบไปด้วย สนามหญ้าสำหรับเล่นกีฬา ทำกิจกรรมกลางแจ้ง และเข้าแถวเคารพธงชาติ ไม่มีต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงา บริเวณโรงเรียนจึงมีลักษณะแห้งแล้ง ไม่มีสนามเด็กเล่นสำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาลและนักเรียนระดับประถมศึกษา สำหรับเด็กอนุบาล มีเครื่องเล่นให้เล่นภายในห้องเรียน

โรงเรียนมีอาคารทั้งหมด 4 หลัง ประกอบด้วย อาคารเรียนชั้นเดียวหลังที่ 1 เป็นห้องเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ห้องพักครู ห้องพยาบาล และห้องเก็บอุปกรณ์ อาคารห้องสมุด อาคารเอนกประสงค์ และอาคารเรียนชั้นเดียวหลังที่ 2 เป็นห้องเรียนสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ไม่มีบ้านพักครู

โรงเรียนจัดการศึกษาในระดับชั้นอนุบาลและระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีนักเรียนแต่ละห้องเรียนมีประมาณ 2-5 คน มีจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 5 ห้องเรียน

จากสภาพทั่วไปของโรงเรียนพบว่าบริเวณโรงเรียนสะอาดเรียบร้อย บริเวณโรงเรียนกว้างขวางส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่เป็นป่าไม้ และพบว่ามีอาคารเรียนมีเพียงพอสำหรับการจัดห้องเรียน การติดต่อกับหน่วยงานราชการอื่น ๆ ของโรงเรียนไม่มีความสะดวก

1.3) สภาพทั่วไปของนักเรียน

โรงเรียนมีนักเรียนทั้งหมดจำนวน 33 คน ส่วนใหญ่เดินมาโรงเรียน สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลบางคนมีผู้ปกครองมารับส่ง นักเรียนมาถึงโรงเรียนเวลาประมาณ 07.00-08.00 น. สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีหน้าที่เป็นในการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนทุกวัน ไม่มีการแบ่งเวรเนื่องจากนักเรียนมีจำนวนน้อย นักเรียนทุกชั้นเรียนจะทำความสะอาดห้องเรียนในเวลาเย็นหลังเลิกเรียน โดยมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นผู้คอยดูแลความเรียบร้อยในการทำงานร่วมกับครูเวรประจำวัน

นักเรียนทุกคนนำอาหารจากบ้านมารับประทานที่โรงเรียนในเวลากลางวัน และนักเรียนส่วนใหญ่นำเงินมาวันละ 2-5 บาท สำหรับนักเรียนที่ไม่มีเงินทางโรงเรียนมีเงินสำหรับซื้ออาหารกลางวันให้คนละ 5 บาท นักเรียนแต่งกายสะอาดพอใช้ โดยนักเรียนหญิงสวมเสื้อนักเรียนสีขาว กระโปรงสีน้ำเงิน สวมถุงเท้าสีขาวรองเท้าหุ้มส้นสีดำ สำหรับนักเรียนชายสวมเสื้อนักเรียนสีขาว กางเกงสีเทา สวมถุงเท้าสีน้ำตาลรองเท้าหุ้มส้นสีน้ำตาล สภาพของเครื่องแต่งกายส่วนใหญ่จะเก่า และนักเรียนบางคนใส่กางเกงนักเรียนสีดำ สอบถามจากนักเรียนพบว่าผู้ปกครองนักเรียนไม่มีเงินซื้อ ส่วนใหญ่ได้รับบริจาคจากรุ่นพี่ หรือบางคนมีพี่น้องหลายคนก็จะใช้ต่อกันไป

1.4) สภาพทั่วไปของครู

โรงเรียนมีครูทั้งหมดจำนวน 6 คนรวมทั้งผู้บริหารด้วยเป็นชาย 3 คน หญิง 3 คน ครูแต่งกายสะอาด สุภาพเรียบร้อยเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน

ครูส่วนใหญ่จะมาถึงโรงเรียนเวลาประมาณ 08.00-08.15 น. สำหรับครูเวรประจำวันจะมาถึงโรงเรียนเวลาประมาณ 07.30-07.45 น. ในวันหนึ่งมีครูเวรหนึ่งคนมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลนักเรียนเวลามาโรงเรียนและเวลากลับบ้าน

ครูที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดินทางมาโรงเรียนโดยใช้รถจักรยานยนต์และบางวันเดินมาโรงเรียนมาถึงโรงเรียนเช้าที่สุด สำหรับครูอีก 5 คนมีบ้านพักอยู่ในตัวอำเภอเดินทางมาโรงเรียนโดยรถยนต์ส่วนตัวครูนักวิจัยมาถึงโรงเรียนเช้ารองจากครูที่พักอาศัยอยู่ในชุมชน

ครูทุกคนอยู่ร่วมกันด้วยความรักใคร่สามัคคี มีความเป็นกันเอง ส่วนใหญ่ครูผู้หญิง 3 คน จะรับประทานอาหารเช้ากลางวันร่วมกัน และครูผู้ชาย นักการ จะรับประทานอาหารเช้ากลางวันหลังจากรับประทานอาหารเช้าเรียบร้อยแล้วครูจะพักผ่อนตามอัธยาศัย ครูผู้ชายและนักเรียนบางคนจะมาดูข่าวจากโทรทัศน์ในเวลาว่างพักกลางวัน

นโยบายการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ดำเนินตามนโยบายหลักของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยได้มีการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายและจัดทำแผนงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติประจำปี โดยมีงานหลักทั้งหมด 6 งาน คือ

- 1) งานวิชาการ
- 2) งานกิจการนักเรียน
- 3) งานธุรการ การเงินและพัสดุ
- 4) งานอาคารสถานที่
- 5) งานบุคลากรและ
- 6) งานความสัมพันธ์กับชุมชน

โดยงานหลักทั้ง 6 งานและงานโครงการพิเศษ การมอบหมายงานจะมีคำสั่งแต่งตั้งให้ครูเป็นผู้รับผิดชอบ การทำงานของครูในโรงเรียนจะให้ความช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี ครูทุกคนจะมีงานหลักที่ต้องรับผิดชอบและเป็นผู้ช่วยของเพื่อนครูในงานหน้าที่อื่น ๆ การทำงานจะมีคำสั่งแต่งตั้งและแจ้งให้ครูรับทราบเพื่อยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน งานส่วนมากครูทุกคนจะร่วมกันรับผิดชอบเนื่องจากโรงเรียนมีครูเพียง 6 คนแต่ต้องรับผิดชอบงานหลักทั้ง 6 งานเหมือนกับโรงเรียนที่มีครูจำนวนมาก เพียงแต่ปริมาณงานที่รับผิดชอบจะมีน้อยกว่า

ครูทุกคนมีความอิสระในการทำงาน ทำงานด้วยใจรัก สามารถแสดงความคิดเห็นได้ตามความเหมาะสม การทำงานทุกอย่างมีการยึดหยุ่น ทำงานกันอย่างพี่น้อง

ผู้บริหารทำหน้าที่ของผู้บริหารงานในโรงเรียน โดยครูผู้สอนจะเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามนโยบายหรือคำสั่งของผู้บริหาร

จากสภาพทั่วไปของครูพบว่าครูมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเป็นกันเอง ทำงานด้วยความสนุกสนาน การทำงานในโรงเรียนทุกคนจะช่วยซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี พบว่าครูมีจำนวนเพียงพอเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนและการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

1.5) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะเน้นในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการและค่านิยมคุณธรรม การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามนโยบายหลักของการจัดการศึกษา ผู้บริหารมีแนวความคิดว่าควรสอนโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ แล้วให้นักเรียนนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

การจัดการเรียนการสอนทั้งหมดมี 5 ห้องเรียนประกอบไปด้วยห้องเรียนชั้นอนุบาล 1-2 ห้องเรียนประถมศึกษาปีที่ 1-2 ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนชั้นอนุบาล 1 และ 2 เรียนรวมกัน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 เรียนรวมกัน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 เรียนรวมกัน ทุกระดับชั้นครูประจำชั้นจะสอนทุกวิชา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2, 3 และ 4 ครูสอนทุกวิชาไปพร้อมกัน ยกเว้นวิชาคณิตศาสตร์และวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่แยกสอนเป็นระดับชั้น ในห้องเรียนแต่ละห้องเรียนนักเรียนที่อยู่ระดับชั้นเดียวกันจะนั่งเรียนกลุ่มเดียวกัน

ห้องเรียนชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ได้รับเกรดตกแต่งไว้สวยงาม มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย บรรยากาศน่าเรียน ทำให้ผู้เรียนทำให้เกิดความอยากเรียน สำหรับห้องเรียนอื่น ๆ ส่วนมากจะเป็นห้องเรียนโล่ง ๆ มีโต๊ะครู โต๊ะเรียนของนักเรียนและมีตู้สำหรับเก็บหนังสือ เอกสารต่างๆของครูและนักเรียน 1 หลัง ครูให้เหตุผลว่ามีภาระงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการตกแต่งห้องเรียนและงบประมาณที่ได้รับมีน้อยเนื่องจากจำนวนนักเรียนมีน้อย แล้วอุปกรณ์ที่ใช้ตกแต่งห้องจะนำไปช่วยกันแต่งห้องเรียนของครูนักวิจัยซึ่งกำลังทำผลงานเพื่อขอตำแหน่งอาจารย์ 3 และเมื่อครูคนใดคนหนึ่งไปราชการจะทำให้มีปัญหาเรื่องครูสอนไม่ครบชั้นและครูที่อยู่ต้องสอนแทน เนื่องจากครูต้องสอน 2 ระดับชั้นรวมกันอยู่แล้วทำให้สอนได้ไม่เต็มที่

“แต่งห้องไปแล้วอยู่ได้ไม่นานหรือแค่สัปดาห์ เวลาห้องไหนสวย ๆ เขาก็จะไปอยู่ที่นั่นแหละ แล้วแต่งห้องแต่ละครั้งครูจะต้องออกเงินเอง อ้อ ครูนักวิจัยลงทุนหมดไปตั้งเท่าไร ส่วนมากมีภาระครอบครัว เราก็อยู่ของเราไปเรื่อย ๆ สอนตามปกติ”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

สื่ออุปกรณ์การเรียนส่วนใหญ่จะเป็นอุปกรณ์มากกว่า เพราะครูไม่ค่อยได้ผลิตสื่อสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยส่วนใหญ่จะใช้สื่อที่มีอยู่แล้ว ครูทุกคนมีอิสระในการทำงานโดยการทำงานยึดนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและจังหวัด

“ทุกคนจะรับทราบนโยบายหลักในการทำงาน ผมให้อิสระในการทำงานไม่มีการบังคับ ใครจะทำอะไรหรือไม่ทำอะไรก็ได้เป็นความรับผิดชอบของแต่ละคน แต่ว่าเมื่อผู้บังคับบัญชาจากทางอำเภอ หรือจังหวัดเข้ามาตรวจงานทุกคนก็จะต้องมีให้ดู ให้ทุกคนจัดการกันเอง”(ผู้บริหาร)

แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน

แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนประกอบไปด้วยห้องสมุด ซึ่งมีหนังสือสำหรับเด็กและหนังสือวิชาการสำหรับผู้ใหญ่ แต่มีหนังสือเป็นจำนวนน้อยส่วนใหญ่เป็นหนังสือเก่าที่ได้รับบริจาค หนังสือในห้องสมุดจัดเป็นระเบียบเป็นหมวดหมู่ มีโต๊ะและเก้าอี้สำหรับนั่งอ่านหนังสืออย่างเพียงพอ ส่วนมากเมื่อนักเรียนมีเวลาว่างนักเรียนจะไม่เข้ามาอ่านหนังสือที่ห้องสมุด จะเล่นอยู่ในห้องเรียน ครูจะพักผ่อนและนั่งคุยกันตามอัธยาศัย

โรงเรียนรับหนังสือพิมพ์วันละ 1 ฉบับคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ครูผู้ชายชอบอ่านข่าว ส่วนครูผู้หญิงอ่านข่าวและละคร นักเรียนจะอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์เมื่อครูใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน

โรงเรียนมีโทรทัศน์ใช้ประกอบการเรียนการสอนซึ่งสามารถรับสัญญาณของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 5 7 9 11 และ ไอทีวี เมื่อมีเวลาว่างในเวลาพักกลางวันครูผู้ชายและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 บางคนจะดูข่าวและรายการต่างๆเป็นประจำทุกวัน

โรงเรียนอยู่ไกลจากสถานที่ราชการอื่น งามโรงเรียนประถมและโรงเรียนมัธยมที่อยู่อีกหมู่บ้านหนึ่งอยู่ใกล้กับโรงเรียนมากที่สุดห่างจากโรงเรียนประมาณ 7 กิโลเมตร

แหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญในโรงเรียนคือห้องสมุด เนื่องจากโรงเรียนอยู่ไกลจากสถานที่ราชการหรือสถานศึกษาอื่น ๆ

การส่งเสริมทางด้านวิชาการแก่ครูผู้สอน

การส่งเสริมความรู้ความสามารถทางวิชาการแก่ครูผู้สอน ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนในระดับชั้นต่างๆได้ไปอบรม การอบรมส่วนใหญ่เป็นการอบรมของสำนักงานการศึกษาอำเภอและสำนักงานการศึกษาจังหวัด ส่วนมากครูผู้เข้าร่วมอบรมไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ครูไปอบรมในแต่ละครั้งเป็นไปตามความเหมาะสมของเรื่องที่อบรมและระดับชั้นที่สอน การอบรมแต่ละครั้งจะมีคำสั่งจากสำนักงานการศึกษาอำเภอหรือจังหวัด ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้นแต่ละวิชา การไปอบรมแต่ละครั้งโรงเรียนจะมีปัญหาเรื่องจำนวนครูผู้สอนไม่เพียงพอ เนื่องจากเมื่อมีครูไปอบรมแล้วต้องมีครูคนอื่นที่รับผิดชอบงานสอนและภาระงานอื่นแทน และครูบางคนสอนสองระดับชั้นอยู่แล้วทำให้มีภาระเพิ่มขึ้นเป็นสี่ระดับชั้นรวมกัน ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เต็มที่

“ที่ทำงานมาที่นี้สิบกว่าปี ตอนนี้เริ่มท้อเพราะมีความรู้สึกว่ามีไม่ได้รับการสนับสนุนแล้วมันก็ท้อหนักมาก คุบบางท่านย้ายมาแล้วได้สองชั้นอย่างนี้ใครที่มีกำลังใจทำงาน ทำอะไรก็ส่งเสริมตลอด ที่ก็เลยสอนเฉย ๆ”

(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“เราทำงานของเราอยู่อย่างนี้ ทำไปเรื่อยไม่รู้จะก้าวหน้าหรือเปล่า ผู้บริหารจะสนับสนุนแค่ไหน อย่างแฟนของครูนักวิจัยเป็นศึกษานิเทศก์ก็สบายไปเลย โหนแฟนจะช่วยทำงาน โหนผู้บริหารจะให้การสนับสนุนเต็มที่ ครูนักวิจัยย้ายก็ได้รับความดีความชอบทุกคนก็เห็นว่าเขาทำงานจริง แต่พวกพี่ก็ไม่ได้มีปัญหาอะไรกันนะ ไปไหนเราไปด้วยกันหมดงานก็คืองาน”(ครูผู้สอนชั้นอนุบาล)

ผู้บริหารและครูทุกคนเข้าร่วมการอบรมที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจัตตอกรม

1.6) ภูมิหลังของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ภูมิหลังของครูนักวิจัย

ครูนักวิจัยมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปิตามารดา มีอาชีพทำไร่ทำนา ครอบครัวมีฐานะยากจนมีพี่น้องทั้งหมด 5 คนซึ่งทุกคนต้องทำงานช่วยเหลือครอบครัว เมื่อกลับจากโรงเรียนหรือวันหยุดเสาร์อาทิตย์ทุกคนช่วยพ่อแม่ทำนาถนอญครูนักวิจัยที่มีหน้าที่เลี้ยงควาย ความยากลำบากทำให้ครูนักวิจัยและพี่น้องต้องสู้อชีวิต มีความอดทนไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากหรืออุปสรรคต่าง ๆ ปัจจุบันครูนักวิจัยมีครอบครัวแล้ว มีบ้านพักอยู่ในอำเภอตัวอำเภอที่ครูนักวิจัยทำงานอยู่ คู่สมรสมีอาชีพรับราชการ มีบุตร 2 คน กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครอบครัวมีฐานะที่มั่นคงมีความเป็นอยู่ที่สะดวกสบาย

“ช่วงที่เป็นเด็กอยู่ลำบากมากพ่อแม่ยากจนว่างก็ต้องไปเลี้ยงควายทุกวัน รู้สึกว่าไม่ชอบและคิดว่าตัวเองจะต้องไม่เลี้ยงควายตลอดไป ต้องหางานทำให้ได้” (ครูนักวิจัย)

“ความลำบากก็เป็นสิ่งดีนะทำให้เราแกร่งสู้ได้ทุกรูปแบบ เราเคยลำบากมามากมันทำให้เรารู้จักอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคเพื่อเราจะได้มีชีวิตหรือพบสิ่งที่ดีขึ้นกว่าเดิม”(ครูนักวิจัย)

ครูนักวิจัยสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาจากโรงเรียนในตัวจังหวัดภูมิลำเนาเดิม หลังจากนั้นเรียนต่ออนุปริญญาที่วิทยาลัยครูในกรุงเทพฯ ช่วงที่เรียนอยู่กรุงเทพฯ ไม่ค่อยลำบากเนื่องจากที่ทุกคนมีงานทำมีเงินเดือนเป็นของตัวเองก็จะให้ความช่วยเหลือเรื่องค่าใช้จ่ายและค่าเล่า

เรียนทุกอย่างโดยไม่รบกวนทางบ้าน ครูนักวิจัยก็ใช้จ่ายอย่างประหยัดโดยเวลาพักกลางวันส่วนมากจะอ่านหนังสือตลอดเพราะจะได้ประหยัดเงินค่าขนม เมื่อครูนักวิจัยเห็นตัวอย่างของพี่ที่ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนทำให้ครูนักวิจัยตั้งใจเรียน มีความพยายามที่จะเรียนให้สำเร็จ เมื่อเรียนสำเร็จอนุปริญาแล้วหลังจากนั้นเรียนต่อปริญญาตรีสาขาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครูนักวิจัยเรียนด้วยตัวเองเพราะทำงานแล้ว

“เป็นน้องก็เคยเรียนอย่างสบายเพราะมีพี่ ๓ คอยดูแลคอบอกเงินเรียนก็เงินของพี่ แต่ที่รู้สึกสงสารพี่อยู่เหมือนกัน ทำให้ต้องใช้จ่ายอย่างประหยัดโดยเวลาพักกลางวันก็ไปอ่านหนังสือจะได้ไม่ต้องซื้อขนมมารับประทานกับเพื่อน”(ครูนักวิจัย)
 “ความลำบากที่ผ่านมามันสอนให้พี่ต้องอดทน ต้องเข้มแข็ง ต้องท่องอยู่ในใจเสมอว่าทำได้ทำได้ พี่ ๓ ยังทำได้เคยเรียนจบมีงานทำกันหมดเราก็ต้องพยายามทำให้ได้เหมือนกัน”(ครูนักวิจัย)

เมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญาแล้วครูนักวิจัยสอบบรรจุรับราชการครูได้ที่จังหวัดหนึ่งในภาคเหนือสอนอยู่เกือบ 10 ปีแล้วย้ายมาอยู่ในจังหวัดที่อยู่ปัจจุบัน แต่ได้สอนโรงเรียนที่อยู่ต่างอำเภอกัน การเดินทางลำบากจึงขอย้ายสับเปลี่ยนกับเพื่อนครู โดยได้สอนในโรงเรียนโรงเรียนในกลุ่มเดียวกับโรงเรียนปัจจุบันสอนอยู่ 6 ปีจึงย้ายมาสอนที่โรงเรียนที่สอนอยู่ในปัจจุบันเมื่อปี พ.ศ. 2538 การทำงานแม้ยากลำบากเพียงใดก็ไม่ทำให้ครูนักวิจัยเกิดความท้อแท้และหมดหวังเนื่องจากในวัยเด็กมีชีวิตที่ลำบากทำให้เป็นคนที่มีชีวิต อดทน การทำงานที่ผ่านมาเพื่อนครูทุกคนอยู่กันอย่างพี่น้อง ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้ครูนักวิจัยมีความประทับใจในการทำงานของครูและเพื่อนครู

“ช่วงที่ย้ายมาใหม่ ๓ ต้องเดินทางจากอำเภอหนึ่งไปอีกอำเภอหนึ่งก็ลำบากนะ แต่ได้เทียบกับเมื่อสมัยที่เป็นเด็กก็ถือว่าสบายกว่าอยู่ดี อยู่ที่นี่คิดว่าไม่ย้ายไปไหนแล้วละ เพื่อนครูที่ดีเดินทางก็สะดวก”(ครูนักวิจัย)
 “ไม่ว่าพี่จะอยู่ที่โรงเรียนไหนก็จะเจอแต่เพื่อนครูที่ดี ไม่มีปัญหาช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี มีปัญหาในการทำงานก็จะปรึกษาและร่วมกันแก้ปัญหาส่วนมากแต่ละโรงเรียนที่เลขสอนมา นักเรียนจะน้อยและจะสอนรวมชั้นเหมือนที่สอนอยู่ขณะนี้เราจะได้ใกล้ชิดเด็กมากสอนได้แบบตัวต่อตัวเลย เด็กน้อยที่ว่าก็ได้ไปอย่างนะเราได้จีเขาเป็นรายตัวเลย แต่ก็อาจมีเด็กบางคนที่ไม่สนใจอยู่เหมือนกัน”(ครูนักวิจัย)

ภูมิหลังครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดภาคกลาง บิดามีอาชีพการโรง มารดา เป็นแม่บ้าน ครอบครัวมีฐานะยากจนมีเพียงเงินเดือนของบิดาเพียงอย่างเดียว มีพี่น้องทั้งหมด 4 คนทุกคนต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด ต้องช่วยกันทำงาน หาบของขายตามหมู่บ้านและทำน้ำ เนื่องจากพี่น้องมีอายุใกล้เคียงกันทำให้มีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่าย ดังนั้นทุกคนช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุด ความลำบากที่ผ่านมามีทำให้ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยเป็นคนที่มีความอดทน สู้อชีวิต ไม่ย่อท้อ กับความยากลำบาก ปัจจุบันครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีครอบครัวแล้ว มีบ้านพักอยู่ในตัวอำเภอ มี บุตร 2 คน ลูกชายคนโตเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ลูกชายคนเล็กเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยแยกทางกับคู่สมรสทำให้ต้องรับภาระครอบครัว

“มีพี่น้องอายุห่างกันปีหนึ่งเรียงกันมา 4 คนค่าใช้จ่ายจะเยอะเงินเดือนของพ่อ ไม่พอใช้ทุกคนต้องทำงานตั้งแต่เด็ก เพื่อที่จะได้มีกินมีใช้ไปวันหนึ่ง ต้องไปรับจ้างทำงานแล้วก็ขายของตามหมู่บ้านต่าง ๆ ชีวิตที่ผ่านมาลำบากพอสมควรแต่ก็ไม่ท้อนะเพราะคิดว่าคงจะไม่มีช่วงไหนลำบากเท่าช่วงที่เป็นเด็กอีกแล้ว”

(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“พี่แยกทางกับสามี ทำให้พี่ต้องรับภาระมากแทบทั้งหมดดูแลลูกสองคน ค่าใช้จ่ายจะเยอะมากเพราะลูกเรียนทั้งสองคน พี่ก็พยายามจะดูแลลูกให้ดีที่สุดไม่ อยากให้เขารู้สึกมีปมคือ เวลามีปัญหาที่ปรึกษาเพื่อนครูที่โรงเรียน เวลาส่วนใหญ่พี่ต้องให้เวลากับครอบครัวมากขึ้น เวลานานก็คือเวลาอยู่โรงเรียน”

(ครูที่ไม่เป็นนักวิจัย)

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาจากโรงเรียนในอำเภอบ้านเกิด และเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนจบอนุปริญญาจากวิทยาลัยครูที่กรุงเทพฯ แล้วสอบวิชาครู พ.ม.(พิเศษครูมัธยม) ซึ่งครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยเรียนด้วยตนเอง ขณะทำงานแล้วเรียนต่อปริญญาตรีสาขาการประถมศึกษาของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในขณะที่เรียนต้องรับมิดชอบครอบครัวด้วยทำงานไปด้วย จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยเป็นผู้ที่มีความ อดทน ซื่อ รักการเรียน เป็นคนที่สู้อชีวิต เพื่อความก้าวหน้าของตนเอง

“อยากเรียนอะไรพ่อแม่ก็ให้เรียน แต่จะได้เรียนกันไม่สูงมากนักเนื่องจากไม่มีเงิน”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“อยากเรียนจบอย่างนั้จบปริญญาตรี เป็นครูถ้าไม่จบตรีที่ว่ามันต่ำไปนะเพราะเดี๋ยวนี้เด็กรุ่นใหม่ส่วนมากจบตรีกับทั้งนั้น พี่ต้องไปอยู่กับญาติตั้งแต่เข้าเรียน ม.1 ต้องทำงานทุกอย่างเพื่อแลกกับที่พี่จะได้เรียนหนังสือ เรียนไปด้วยทำงานไปด้วยถูกอีกก็ต้องใช้ความอดทนเยอะนะเพราะว่าเหนื่อย เพราะชีวิตที่ลำบากทำ

ให้พี่ต้องแสวงหาจะต้องทำให้ได้อย่างที่หวัง เพื่อที่ชีวิตข้างหน้าจะได้ดีกว่าที่เป็นอยู่”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาทำงานบริษัทอยู่ในกรุงเทพฯ หลังจากนั้นสอบบรรจุเข้ารับราชการครูได้ที่จังหวัดในภาคเหนือตอนล่างและมีครอบครัว ต่อจากนั้นย้ายมาสอนที่โรงเรียนปัจจุบันนี้เมื่อปี 2526 โรงเรียนที่สอนครั้งแรกเป็นโรงเรียนที่อยู่ไกลต้องเดินเข้าโรงเรียน 7 กิโลเมตร โรงเรียนมีครูไม่ครบชั้นเหมือนกันต้องสอนรวมชั้น ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะอยู่ไกลแค่ไหนก็ตามครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก เพราะถือว่าได้มีงานทำมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม ทั้งสองโรงเรียนที่ได้ทำงานมีเพื่อนร่วมงานที่ดีทุกคนจะมีความเป็นกันเอง ให้ความรักและช่วยเหลือกันในการทำงาน

“พี่ก็ไม่คิดว่าจะมาเป็นครูที่ต่างจังหวัดนะเพื่อนชวนมาสมัคร มาก็มาแล้วก็สอบได้ก็เลยต้องอยู่ต่างจังหวัดตลอด จนมีครอบครัวคงไม่กลับไปอยู่บ้านเดิมแล้วละ มีงานทำมีเงินเดือนใช้ถือว่าไม่ลำบากแล้วนะสำหรับพี่”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“สอนมาสองที่ทั้งที่นี่ ครูก็ไม่ครบชั้นก็ คือไม่ครบชั้นนะแต่ถ้าเทียบแค่จำนวนครูกับนักเรียนแล้วครูจะเกิน แต่เราต้องสอนเด็กแยกชั้นนี่ก็เลยไม่ครบ ก็จับมารวมกันแยกบววิชาสอนรวมได้ที่สอนบววิชาที่แยกสอน”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

2) พฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

2.1) บรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูนักวิจัย

ครูนักวิจัยเป็นคนร่าเริง มีใบหน้าที่ยิ้มแย้มตลอดเวลา คุยสนุก ร่าเริง พุดจาสุภาพ เมื่อครูพูดนักเรียนจะลงท้ายด้วยคำว่า “คะ นะคะ” ตลอดเวลา แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน ให้ความช่วยเหลือเพื่อนครูเป็นอย่างดี มีมนุษยสัมพันธ์ดีกับเพื่อนร่วมงาน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 สอนทุกวิชาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

“พี่ชอบคุยอะไรที่สนุก ๆ ไม่ซีเรียส ชอบคุย แล้วหน้าตาเป็นอยู่อย่างนี้เองจะอิม่าข เขากับเพื่อนร่วมงาน กับนักเรียนได้ง่าย แล้วไม่ค่อยดุเด็ก ๆ จะชอบมาคุยด้วย”(ครูนักวิจัย)

ครูเตรียมการสอนล่วงหน้าโดยจัดทำกำหนดการสอนและแผนการสอนทุกครั้ง ซึ่งครูนักวิจัยได้ส่งให้ผู้บริหารตรวจก่อนที่จะสอนล่วงหน้า ครูเข้าสอนและปล่อยนักเรียนตรงเวลา ครูจัดห้องเรียนอย่างสวยงาม ทำให้บรรยากาศในห้องน่าเรียนและดึงดูดความสนใจของนักเรียน

“แผนการสอนต้องเขียนประจำอยู่แล้ว แล้วจะส่งผู้บริหารก่อนสอนประมาณ 1

อาทิตย์ผู้บริหารให้ครูทุกคนเขียนด้วยนะ”(ครูนักวิจัย)

ครูพูดเสียงดังฟังชัด มีน้ำเสียงหนักเบาสร้างความสนใจของนักเรียน ขณะสอนจะให้ความสนใจกับนักเรียนในห้องเรียนอย่างทั่วถึง ครูเดินดูนักเรียนขณะที่นักเรียนทำงานพร้อมทั้งให้คำแนะนำ เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการทำงานหรือกิจกรรม จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามและครูอธิบายให้นักเรียนฟังด้วยสีหน้ายิ้มแย้มไม่แสดงอาการหงุดหงิดหรือรำคาญนักเรียน

นักเรียนให้ความสนใจสิ่งที่ครูสอน เนื่องจากครูพูดคุยและซักถามนักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึง ครูให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน ให้ความรักและความจริงใจกับนักเรียน ครูผู้สอนคอยดูแลนักเรียนอยู่ตลอดเวลา นักเรียนมีจำนวน 9 คน ครูและนักเรียนทุกคนจึงมีความสนิทสนมกันเป็นอย่างดี ครูชมเชยนักเรียนเมื่อนักเรียนทำงานได้ดี

“ต้องคอยดูเด็กทำงานตลอด เด็ก ป.1 3 คน เด็ก ป.2 6 คนเอง เด็กน้อยจะทำได้ทุกคน จะรู้ว่าแต่ละคนเรียนไปอย่างไร เขาจะทำตรงไหนได้ไม่ได้ ถ้าไม่ได้ก็ต้องชี้เอาให้ได้ เด็กน้อย ๆ จะทำให้ครูได้ใกล้ชิดกับเด็กมาก ที่เอาใจใส่เด็กทุก ๆ คน เวลาเขามีปัญหาเขาก็กล้าถามเลย จะกล้าแสดงออก เด็ก ป.1 3 คนนี้อ่านหนังสือได้เก่งพอ ๆ กับ ป.2 เลย เวลาไปแข่งทางวิชาการของกลุ่มจะได้รางวัลมาตลอด”(ครูนักวิจัย)

นักเรียนชอบเรียนกับครูนักวิจัยเนื่องจากครูคุยสนุก ใจดีไม่ดุ เมื่อทำผิดครูว่ากล่าวตักเตือนนักเรียน เมื่อนักเรียนเรียนไม่เข้าใจจะอธิบายให้ฟังอีกครั้ง บรรยากาศในการเรียนครึกครื้นสนุกสนาน มีเสียงหัวเราะของครูและเด็กขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

“ใกล้ชิดเขามาก เอาใจใส่เขา เด็กเขาจะรู้ว่าเรารัก เขาก็จะรักเราด้วย เหมือนกัน พี่สอนแล้วไม่ค่อยดุ ถ้าทำผิดก็ต้องอธิบายให้ฟังฝึกให้เขาเป็นคนมีเหตุผล”(ครูนักวิจัย)

“ห้องเรามีเพื่อน 9 คนครับ เรียนรวมกันสนุกดี เวลาทำอะไรไม่ได้ก็ถามพี่ ป.2 หรือไม่ก็ถามคุณครู”(นักเรียน ป.1)

“เวลาเรียนก็ได้เล่นเกม ร้องเพลง คุณครูมีเครื่องเล่นให้ด้วย เล่นรวมกันทั้ง 9 คนแล้วบางทีคุณครูก็เล่นด้วย ใจดีที่สุดในโรงเรียนเลยล่ะ”(นักเรียน ป.2)

2.2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูนักวิจัย

ครูนักวิจัยเตรียมการสอนและสื่ออุปกรณ์ในการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นสื่อที่สร้างขึ้นเองจากเศษวัสดุ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนชั้นประถม

ศึกษาปีที่ 1 และ 2 เรียนร่วมกันและทำกิจกรรมร่วมกันยกเว้นวิชาคณิตศาสตร์และวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

“งานจะเยอะมาก ทำสื่อประกอบการสอนด้วย กว่าจะได้นอนก็ตีหนึ่งตีสอง”
(ครูนักวิจัย)

“สอน ป.1 เสรีก็มาดู ป.2 ผัดกันไปผัดกันมาอยู่อย่างนี้ วันหนึ่งมาโรงเรียน เวลาจะหมดไปก็กับเด็กนะ เพราะบางทีสอนคนละวิชาก็ต้องสั่งงานชิ้นหนึ่งแล้ว สอนอีกชิ้นหนึ่ง สื่อที่พี่ทำมาส่วนมากจะใช้ร่วมกันได้”(ครูนักวิจัย)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีทั้งครูบรรยาย นักเรียนอภิปราย มีทั้งกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมเดี่ยว วิชาใดสอนรวมกันเมื่อทำกิจกรรมกลุ่มจะทำให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้นและเรียนอย่างสนุกสนาน ไม่ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย นักเรียนชอบเมื่อครูให้ทำกิจกรรมร่วมกัน ทั้งชั้น ครูสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงและปฏิบัติด้วยตนเอง เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการทำงานหรือทำกิจกรรมครูคอยให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือ

การประเมินผลการเรียนของนักเรียนในชั่วโมงเรียนครูใช้การสังเกตการทำกิจกรรมของนักเรียนว่านักเรียนแต่ละคนสามารถทำงานได้มากน้อยเพียงใด และมีปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่างไรบ้าง การประเมินผลในภาพรวมปลายภาคเรียนตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละวิชา

“เขาขยันมาก ทำงานหนักนะยิ่งช่วงนี้ทำผลงานเพื่อขออาจารย์ 3 ด้วย ที่ไปบ้านเขา เขาจะยุ่งมากเลยต้องนอนตึกตื่นเช้า เร็วกว่าทุ่มเทมาก แล้วแฟนเขาก็ขยันคอยกระตุ้นครูนักวิจัยให้ทำผลงานเป็นประจำ จริง ๆ แล้วเขาเป็นคนร่าเริง ชอบคุยสนุกสนาน เข้ากับคนได้ง่าย นี่ขนาดงานยุ่งยังรื่นเริงขนาดนี้เลย”
(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“เขาขยันทำงานมากกว่าคนอื่น ฐานะ ชอบช่วยเหลือเพื่อนครูด้วยกันนี่เขาก็คอยกระตุ้นให้พี่ทำผลงานอยู่ เด็กนักเรียนบอกว่าเขาใจดีที่สุด พุดจาเรีบร้อย”
(ครูผู้สอนชั้นอนุบาล)

สรุปได้ว่าครูนักวิจัยมีพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

1) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจโดยให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง ทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนได้วางแผนในการทำงานของตนเอง ครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ

2) ครูสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจัดเตรียมแผนการสอน เตรียมและผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอน ทำแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทยและคณิตศาสตร์ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง จัดตกแต่งห้องเรียนไว้สวยงาม ทำให้บรรยากาศน่าเรียน

3) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน ให้ความรักและเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึงทั้งนักเรียนที่เรียนเก่งและนักเรียนที่เรียนไม่เก่ง เมื่อมีปัญหาให้นักเรียนกล้าที่จะปรึกษาครู นักเรียนให้ความเคารพและเชื่อฟัง

4) บรรยากาศในการเรียนมีความเป็นกันเอง การเรียนการสอนมีความสนุกสนานทั้งครูผู้สอนและนักเรียน เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจหรือมีปัญหาในการทำงานครูจะคอยให้ความช่วยเหลือนักเรียนด้วยความเต็มใจ นักเรียนทุกคนให้ความสนใจกับเรื่องที่ครูสอน ครูยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนทำงานประสบความสำเร็จ ให้ความสำคัญสำหรับนักเรียนที่ยังทำงานไม่ประสบความสำเร็จ

5) การประเมินผลการเรียนหรือการทำกิจกรรมของนักเรียน ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินด้วยตนเอง

2.3) บรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยเป็นคนเรียบร้อย คุยเก่ง พูดจาสุภาพ เมื่อพูดกับนักเรียนจะลงท้ายด้วยคำว่า “คะ นะคะ” มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นกันเองกับนักเรียนและเพื่อนครู ให้ความช่วยเหลือเพื่อนครูในการทำงานอย่างเต็มที่ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 สอนทุกวิชาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเตรียมการสอนล่วงหน้าทุกครั้ง ครูมีความรับผิดชอบในการทำงาน ห้องเรียนไม่ได้รับการตกแต่งในห้องเรียนมีโต๊ะเรียนของนักเรียน โต๊ะทำงานของครูและตู้เก็บเอกสารและหนังสือต่าง ๆ ของครูและนักเรียน

“แต่งห้องไปแล้วอยู่ที่ไหนบานทรอกเดี๋ยวดู เวลาห้องไหนสวย ๆ เขาก็จะไปอยู่ที่นั่นแหละ แล้วยังแต่งห้องแต่ละครั้งครูจะต้องออกเงินเอง อย่างครูนักวิจัยลงทุนหมดไปตั้งเท่าไร ส่วนมากมีภาระครอบครัว เราก็อยู่ของเราไปเรื่อย ๆ สอนตามปกติ”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

ครูผู้สอนพูดเสียงดังฟังชัด นำเสียงที่ใช้สอนสร้างความสนใจของนักเรียน ขณะสอนครูผู้สอนให้ความสนใจกับนักเรียนและเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคน เดินดูนักเรียนขณะทำงานพร้อมให้คำแนะนำแก่นักเรียน นักเรียนให้ความสนใจต่อการเรียนการสอนและให้ความเอาใจใส่ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

เมื่อนักเรียนมีปัญหาทั้งเรื่องเรียนและเรื่องส่วนตัวจะมาปรึกษาเป็นประจำ นักเรียนกล้าซักถาม และครูจะให้คำแนะนำ คำปรึกษาแก่นักเรียนด้วยความเต็มใจ มีสีหน้ายิ้มแย้มตลอดเวลา และนักเรียนทุกคนชอบ เนื่องจากครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียนและคุยสนุก

“สอนแบบใกล้ชิดกันมากเลย ก็เอาใจใส่ดูแลเขา เพราะมีกันอยู่ไม่กี่คนก็รัก เหมือนลูกเลขที่ห้องมีกันอยู่ 6 คน ทำผิดก็ต้องดูไม่จับเหลืองเด็กเรียนกับพี่

สองปี มันเป็นความผูกพัน เวลามีปัญหาอะไรเขาจะถามทันที ที่จะพูดกับเขา ด้วยเหตุผล เวลาเขาทำผิดเขาไม่กล้าโทษทันทีนะ(หัวเราะ) เพราะที่ต้องหาความจริงได้ ผิดก็คือผิด ผู้ปกครองก็จะมาปรึกษาที่เหมือนกันเพราะที่เป็นคนแก่แก่ของที่นี้อยู่มา 16-17 ปีแล้ว”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“รักคุณครูค่ะบางทีก็ดูถ้าเราทำผิด ถ้าผิดแล้วยังโทษคุณครูอีกจะโดนทำโทษหนักกว่าเดิม”(นักเรียน ป.3)

“ครูใจดี คนที่ชอบทำผิดบ่อยจะกลัว เพราะครูจะเสียงดังที่สุดเลยแล้วเวลาทำโทษที่ทำโทษจริง ๆ จะไม่ดุเลยถ้าทำไม่ผิดครับ ”(นักเรียน ป.4)

“เวลาไม่ตั้งใจเรียนแล้วทำการบ้านไม่ได้ ก็โดนดุ”(นักเรียนป.4)

2.4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ครูเตรียมการสอนโดยจัดทำกำหนดการสอนและแผนการสอนไว้ล่วงหน้า แต่ไม่ได้ผลิตใช้ สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนจะใช้สื่อเท่าที่มีอยู่ซึ่งเป็นสื่อสำเร็จรูป

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่มีครูเป็นศูนย์กลางมากกว่านักเรียน โดยครูเนื้อหาสอนตามแผนการสอนที่เตรียมมา ไม่มีสื่อประกอบการสอน การกิจกรรมการเรียนการสอนครูอธิบายบนกระดานดำเป็นส่วนใหญ่ แล้วนักเรียนทำตามทีครูบอก ครูจะวาดภาพประกอบการสอนลงบนกระดานดำ ครูซักถามนักเรียนเป็นรายบุคคล ถ้านักเรียนตอบไม่ได้จะถามนักเรียนคนอื่นต่อไปอีก ถ้าไม่มีนักเรียนตอบได้ครูจะเฉลยให้กับนักเรียน

การประเมินผลการเรียนของนักเรียนในช่วงโมงเรียนครูใช้การสังเกตการทำกิจกรรมของนักเรียนว่านักเรียนแต่ละคนสามารถทำงานได้มากน้อยเพียงใด และมีปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่างไรบ้าง การประเมินผลในภาพรวมปลายภาคเรียนก็เป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้อันแต่ละวิชา

“ที่ดูเขาเวลาสอน สื่อก็ไม่ค่อยจะมีหรอก ส่วนมากสอนตามหนังสือ แล้วจะใช้สื่อที่เขาให้มาให้ ที่ที่ทำมาของทีไปเรื่อย ๆ เพราะตอนนี้ที่กำลังถ้า จะอยู่เฉยๆ บ้าง เด็กเราไม่พร้อมเหมือนเด็กในเมืองนะบางที่จัดกิจกรรมก็ไม่ค่อยได้ผล ครูสอนเองจะรู้เรื่องกว่า”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“เขาเป็นคนที่ทำงานแล้วชอบพูดตรง ๆ กับที่เรชอบมีเรื่องทะเลาะกันนะแต่เป็นแบบเพื่อนเต๊วก็หาย เป็นคนจริงจังแล้วจะมองโลกในแง่ดีเสมอ”(ครูผู้สอน ป.6)

สรุปได้ว่าครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

1) ครูสอนส่วนใหญ่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง สอนโดยยึดเนื้อหาในหนังสือเรียนเป็นหลัก ครูจัดเตรียมแผนการสอนล่วงหน้า ส่วนมากไม่ได้ใช้และผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอน ห้องเรียนไม่ได้รับการตกแต่ง

2) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน ให้ความรักและเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึงทั้งนักเรียนที่เรียนเก่งและนักเรียนที่เรียนไม่เก่ง เมื่อมีปัญหา นักเรียนกล้าที่จะปรึกษาครู นักเรียนให้ความเคารพและเชื่อฟัง

3) บรรยากาศในการเรียนมีความเป็นกันเอง เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจหรือมีปัญหาในการทำงานครูจะให้ความช่วยเหลือนักเรียนทุกคน นักเรียนทุกคนให้ความสนใจกับเรื่องที่ครูสอน ครูยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนทำงานประสบความสำเร็จ ให้กำลังใจสำหรับนักเรียนที่ทำงานไม่ประสบความสำเร็จให้ตั้งใจทำงานต่อไปอีก

4) การประเมินผลการเรียนหรือการทำกิจกรรมของนักเรียน ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินผลด้วยตนเอง

3) ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

จากการสัมภาษณ์ครูนักวิจัย ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย ผู้บริหาร เพื่อนครูพบว่าครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองดังนี้

ครูนักวิจัยเรียนรู้ด้วยความสมัครใจ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนและเพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงานซึ่งครูนักวิจัยต้องการพัฒนาตนเองให้มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์ 3 ต้องการที่จะเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา เรียนรู้ด้วยการฟังตนเอง รู้ว่าตนเองต้องการเรียนรู้หรือสนใจในเรื่องใด วางแผนในการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้ตามแผนที่วางไว้ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง เมื่อมีความอยากรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะค้นคว้าด้วยตนเองจากห้องสมุด จากการอ่านก่อนจึงสอบถามจากผู้รู้ เพื่อน เพื่อนร่วมงาน ศึกษานิเทศก์

“ส่วนหนึ่งเป็นการแก้ปัญหา แล้วอีกส่วนหนึ่งก็เป็นผลที่จะส่งย้อนถึงตัวเอง เพราะทุกคนทำงานใคร ๆ ก็หวังความก้าวหน้า พี่ก็เหมือนกันอย่างพี่ที่ทำผลงานวิจัย ส่วนหนึ่งเพื่อจะนำไปขอตำแหน่งอาจารย์ 3 ด้วย พี่เองก็ต้องการให้งานที่ส่งไปมีน้ำหนักขึ้นเลยทำงานวิจัยเพิ่ม”(ครูนักวิจัย)

“ทำงานทุกครั้งต้องวางแผนว่าจะทำอะไร เป้าหมายหลักของการทำงานเพื่อความก้าวหน้าของตนเอง เมื่อครูมีความก้าวหน้ามีความเชี่ยวชาญแล้วก็จะได้พัฒนาเด็กอย่างเต็มที่ เด็กก็จะได้รับการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นพร้อมกับครู”(ครูนักวิจัย)

“พี่ชอบอ่านหนังสือเพราะที่บ้านหนังสือจะมีเยอะ แพนที่เป็นศึกษานิเทศก์ชอบอ่านหนังสือที่อยู่ห่าง ๆ ไม่รู้จะทำอะไรก็อ่านตาม เค็ดวินี่ก็อ่านจนติดนะ การอ่านตลอดเวลาจะได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มาก ทำให้ความรู้เราไม่อยู่นิ่ง ถ้าค้นหาค้นคว้าตัวเองได้ก็จะไม่ไปถามคนอื่น”(ครูนักวิจัย)

“แฟนที่ไปบ่อยก็ไปเพื่อนกัน การจะทำงานหรือจะรู้อะไรให้จริงเพื่อที่จะนำมาปฏิบัติให้ได้ต้องค้นมากอ่านมาก ต้องใช้ความอดทนและมีใจให้กับงานด้วย อะไรที่ไม่เคยได้เรียนมาวิธีก็ว่าเป็นเรื่องยากที่เราจะรู้”(ครูนักวิจัย)

“ท้อมากเลข ตอนนี่ก็เป็น ไม่อยากได้อะไรเลย อย่างตอนนี้ขอผลงาน อาจารย์ 3 อยู่ต้องแก้งานตลอด ต้องไปค้นคว้าต้องอ่านมาก ดีที่แฟนคอยช่วยเหลือ เวลาที่ไรแฟนเขาจะพูดคล้าย ๆ กับว่าพี่ทำงานแค่นี้ไม่สำเร็จจะไปทำอะไรได้ พี่ก็ไม่ยอมหรือกลุกขึ้นมาสู้อีก”(ครูนักวิจัย)

“ทุกคนให้ความช่วยเหลือที่ดีนะ ไม่ว่าจะขอเรื่องอะไร ให้ช่วยอะไรเขาก็ยินดีที่จะช่วยเหลือ”(ครูนักวิจัย)

“มีเรื่องใหม่ ๆ ให้เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ไม่มีทางที่จะเรียนรู้ได้หมดแต่ก็ต้องเรียนรู้ให้ได้มากที่สุด”(ครูนักวิจัย)

“ก็ต้องรู้ว่างานเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้แค่ไหน พอผลงานออกมาแล้วทุก ๆ คนยอมรับในผลงานที่ทำก็ถือว่าประสบความสำเร็จ”(ครูนักวิจัย)

“ครูนักวิจัยเขากระตือรือร้นในการทำงาน ชยัน เอาใจใส่ดูแลเด็กนักเรียนดี มีความรับผิดชอบต่องานที่ทำ จะชอบอ่านหนังสือผมเคยไปที่บ้านเขาครูทุกคนก็เคยไปหนังสือเต็มไปหมดเลยเวลามีปัญหาอะไรก็จะปรึกษากับเพื่อนครู พวกเราก็จะช่วยเหลือครูนักวิจัยเต็มที่ เวลาทำงานจะมีการเตรียมพร้อมก่อนทำงาน เห็นได้ว่างานที่เขาทำผลที่ได้จะออกมาดี อย่างเด็กมีแข่งขันอะไรเขาจะทุ่มเทเต็มที่ มีเด็กไม่กี่คนแต่ก็ชนะโรงเรียนใหญ่ ๆ ได้อย่างแผนการสอนใครไม่ทำเขาก็ทำสื่ออุปกรณ์ก็จะมีมาก”(ผู้บริหาร)

“ชยันอ่านหนังสือ อะไรที่ไม่รู้เขาจะต้องรู้ให้ได้ ที่บ้านเขาจะเป็นห้องสมุดเลขนะ ตั้งแต่หนังสือของลูกไปจนของพ่อแม่ ทำงานอะไรก็ตามเขาเตรียมตัวพร้อมตลอดเวลา งานสอนก็เหมือนกันจะมีสื่อ มีแบบฝึกเพิ่มให้นักเรียน พี่ไม่มีเวลาหรือแค้นงานก็เขอะพออยู่แล้ว เวลาจะทำอะไรเขาต้องทำให้ได้อย่างเขามีปัญหาสงสัยอะไรนะเขาก็ถามเราไม่รู้ก็มี เขาจะไปค้นมาจนได้แล้วก็มาบอกว่าเป็นอย่างไร”(ครูผู้สอน ป.3-4)

“ทำงานเก่งและเป็นคนที่ทำอะไรทำจริงไม่ค้อขพูด ถ้าตั้งใจว่าจะทำอะไรต้องทำให้สำเร็จให้ได้ เวลาทำงานมีปัญหาเขารู้จักอย่างในสปรจ. สปอ. เพราะแฟนเขาทำงานอยู่อย่างตอนนี้กำลังจะทำอาจารย์ 3 ก็จะไปสอบถามคนที่เขาทำมาแล้วมาปรับงานของตัวเอง กระตือรือร้นในการทำงานดีคอยจุดประกายครูในโรงเรียนแต่จุดยังไม่ติดนะ(หัวเราะ)”(ครูผู้สอนอนุบาล)

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อต้องการพัฒนา นักเรียนและเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพการงาน จะเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ เมื่อเรื่องนั้นมีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตและการทำงาน ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยวางแผนในการเรียนรู้ต้นการเรียนรู้และ

ทำงานส่วนใหญ่ไม่ได้วางเป้าหมาย เมื่อประสบปัญหาไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้จะเกิดความท้อแท้และไม่อยากทำงาน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง เมื่อมีความอยากรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะสอบถามจากผู้รู้ เพื่อน เพื่อนร่วมงาน ถ้ามีเวลาจะค้นคว้าด้วยตนเอง

“ชีวิตที่ลำบากมามาก ต้องออกจากบ้านไปอาศัยคนอื่นอยู่ ก็ต้องการทำงาน อยากให้ตัวเองก้าวหน้าจะได้มีในสิ่งที่ไม่เคยมี ตอนนี้จะไรที่ไม่เคยกินก็จะกิน กินส่วนใหญ่จะหมดไปกับการกินนะ(หัวเราะ)”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)
 “ทำงานที่ไม่ค่อยได้ตั้งความหวังหรือวางอะไรไว้ก่อน พี่จะทำเท่าที่พี่ทำได้ แค่ไหนก็แค่นั้น เท่าที่มาได้ถึงทุกวันนี้ก็เพียงพอแล้ว”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)
 “ต้องรู้จักค้นหาความรู้ด้วยตนเองและรู้จักสอบถามผู้อื่น แต่จะให้กลับไปเรียน ในระบบอีกก็ไม่ไหวแล้วนะ เหนื่อยที่ต้องเรียนแข่งกับเด็ก ๆ”
 (ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“เมื่อก่อนเคยไปค้นหาหนังสืออ่าน แต่เดี๋ยวนี้ส่วนมากจะถามจากคนอื่นจากเพื่อน ๆ เพราะเกิดความท้อแท้ เบื่อหน่าย”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“เมื่อประสบปัญหาในการทำงานก็จะรู้สึกท้อแท้เป็นบางครั้ง แล้วก็ไม่ค่อยอยากทำงานเนื่องจากครอบครัวที่ไม่พร้อมต้องเป็นภาระเองทุกเรื่องและแยกทางกับสามี เวลามีปัญหาส่วนมากจะปรึกษาครูในโรงเรียน”

(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ที่ไปทำงานที่ไหนพี่ค่อนข้างจะมีเพื่อนดีและจริงใจ เพราะพี่จะทุ่มเทให้กับเพื่อนพอสมควรเต็มสำหรับเพื่อน ไม่หวังว่าจะได้อะไรจากใครเหมือนกัน พี่มองคนอื่นแล้วเขาค่อยไปจากเรานะเขาสบายกว่าเราไปทุก ๆ เรื่อง”

(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ถ้านักเรียนเขาทำได้ เขารู้เรื่องจากที่เขาไม่รู้เรื่องก็ถือว่าประสบความสำเร็จ”

(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยก็กระตือรือร้นและรับผิดชอบในการทำงานดี เตรียมการสอนแต่ถ้าพูดถึงสื่อก็ไม่ค่อยได้ทำ ผมก็เข้าใจว่าเขามีภาระที่รับผิดชอบ แต่เขาเอาใจใส่ดูแลเด็กนักเรียนดีไม่เคยทิ้งเด็ก เรื่องไหนที่จำเป็นต้องใช้ต้องรู้เขาก็จะไปแสวงหาเพราะมีความจำเป็นนี้มีผลต่อการทำงาน ถ้ามีปัญหาส่วนมากจะสอบถามจากเพื่อนครูหรือไม่ก็ศึกษานิเทศก์ ”(ผู้บริหาร)

“จะสอบถามมากกว่าแต่ถ้ามีเวลาจะไปค้นเองแต่จริง ๆ แล้วไม่ค่อยมีเวลาเพราะมีภาระครอบครัว เวลาตั้งใจหรือวางแผนว่าจะทำอะไรก็จะสามารถทำได้สำเร็จ เป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ดีมาก ”(ครูผู้สอน ป.1-2)

“ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยจะสอบถามจากเพื่อน ๆ ครูหรือไม่ก็คนที่รู้ อื่นเรื่องจำเป็นต้องใช้ในการเรียนการสอน เป็นครูที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่”(ครูผู้สอน ป.6)

4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัย

จากการสัมภาษณ์เพื่อนครู และผู้บริหาร พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองคือ ตัวครูนักวิจัย ครอบครัว แหล่งการเรียนรู้ และเพื่อนร่วมงาน

“ลักษณะของตัวครูเองที่ชอบอ่าน ชอบค้นคว้า กระตือรือร้นในการทำงานทำให้เขาเป็นคนที่สามารถเรียนได้ด้วยตนเอง อยากรู้อะไรก็ค้นหาเอง ครอบครัวเป็นครอบครัวที่พร้อมทั้งฐานะและครอบครัวก็อบอุ่นเวลามีปัญหา หรืออะไรก็ตามทุกคนก็จะช่วยเหลือครูนักวิจัย แล้วเขาจะมีเวลาให้เต็มที่กับสิ่งที่กำลังทำอยู่ครูส่วนใหญ่มีภาระครอบครัว เขาก็มีครอบครัวแล้วแต่เขาก็มาทุ่มให้กับงานได้ขนาดนี้แสดงว่าทุกคนเข้าใจ แต่ไม่ใช่ว่าครูคนอื่นจะทำงานไม่ดี ทุกคนทำงานดีรับผิดชอบต่อหน้าที่ แต่ที่ทุ่มเทหรือทำงานขนาดนี้ก็มีแต่ครูนักวิจัย ทุกคนจะให้สนับสนุนเขาทุกอย่างจะทำอะไรก็ช่วยเหลือกัน แฟนเขาเป็นศึกษานิเทศก์ก็จะส่งเสริมกันอยู่แล้วให้ทำงานให้ก้าวหน้าเขาจะรู้ว่างานนี้ต้องทำอะไร ต้องเตรียมอย่างไร เขารู้จักผู้ร่วมงานมากเวลาที่จะทำอะไรก็จะได้รับคำแนะนำจากหลาย ๆ คนทำให้เขาประสบความสำเร็จ”(ผู้บริหาร)

“ต้องการความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน แต่ก็ไม่ใช่ลักษณะที่เห็นแก่ตัวนะทำงานก็เพื่อเด็กด้วย เป็นคนที่ชอบอ่านหนังสือไปค้นหาจากที่ไหน ๆ ก็ไปทำงานจริง ๆ เวลาจะทำอะไรต้องทำให้เสร็จให้ได้เสร็จไม่ว่าจะยากแค่ไหน บางทีก็เห็นเขาเครียดเหมือนกันถ้างานไม่เป็นอย่างที่วางแผนไว้ แล้วครอบครัวเขาพร้อมทำให้เขาทุ่มได้เต็มที่ทั้งเวลาทั้งเงิน คนโน้นคนนี้คอยช่วยตลอดหรือถ้าเขาไปขอให้ใครช่วยทุกคนก็จะให้ความช่วยเหลือเต็มที่ทำไม่ได้แบบนี้ แล้วเรายังไม่กว้างพอที่จะขอให้คนอื่น ๆ มาช่วยเหลือเราได้ขนาดนี้”(ครูผู้สอน ป.3-4)

“ตัวเขาเอง ครอบครัวแล้วเขาใช้เวลาจะทำอะไรมีแต่คนที่คอยสนับสนุนเพราะแฟนเขารู้จักคนมาก ศึกษานิเทศก์เขาก็รู้จักทั้งนั้น คนเราก็คอยช่วยเหลือคนรอบข้างสนับสนุนเต็มที่โอกาสที่จะประสบความสำเร็จมีสูงอยู่แล้ว เวลาทำงานแฟนเขาก็จะคอยกระตุ้นศึกษานิเทศก์เหมือนกัน เขาก็กระตือรือร้นที่จะทำบางที่เขาบอกว่าเหนื่อยแต่ก็เป็นทำทุกที”(ครูผู้สอนอนุบาล)

จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูนักวิจัย และการสัมภาษณ์ครูนักวิจัย ผู้บริหาร เพื่อนครู และนักเรียน มีปัจจัยที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนักวิจัยเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังนี้

1) ตัวครูนักวิจัย ครูนักวิจัยเป็นผู้ที่มีลักษณะนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความกระตือรือร้นในการทำงานและการเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ ตลอดเวลา เมื่อมีความอยากรู้อะไรเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะค้นคว้าด้วย

ตนเอง สอบถามจากผู้รู้ เพื่อน เพื่อนร่วมงาน ชอบและรักการอ่าน มีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ เมื่อต้องการเรียนรู้หรือทำงานในเรื่องใดแล้วสามารถเรียนรู้ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ไม่ย่อท้อต่อ ปัญหาและอุปสรรคและเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีต่อผู้ร่วมงานและนักเรียน

2) แหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญคือห้องสมุดของสถาน ที่ราชการต่าง ๆ จังหวัดและสถาบัน การศึกษาในระดับอุดมศึกษา สอบถามจากผู้รู้ เพื่อน เพื่อนร่วมงาน

3) ครอบครัว ครูนักวิจัยได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนในการทำงานจากครอบครัว เป็นอย่างดี สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจในการทำงานของครูนักวิจัยทำให้ครูนักวิจัยสามารถ เรียนรู้และทำงานในเรื่องที่สนใจได้อย่างเต็มที่

4) เพื่อนร่วมงาน ครูนักวิจัยได้รับความช่วยเหลือและการสนับสนุนในการทำงานเป็น อย่างดีจากเพื่อนร่วมงาน เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคในการทำงานจะได้รับความช่วยเหลือจากผู้ ร่วมงานทุกคนและผู้ร่วมงานมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ทั้งผู้ร่วมงานในโรงเรียนเช่น เพื่อน ครู ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และเพื่อนของครูนักวิจัยแม้ไม่ได้ทำงานในหน่วยงานเดียวกันก็ตาม

กรณีศึกษาที่ 4

1) สภาพทั่วไปของชุมชน โรงเรียน นักเรียน ครู การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และภูมิ หลังของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

1.1) สภาพทั่วไปของชุมชนที่ตั้งโรงเรียน

สภาพทั่วไปของชุมชนที่ตั้งโรงเรียนเป็นชุมชน 4 ชนเมือง มีความเจริญอยู่ในตัวจังหวัด เส้น ทางติดต่อระหว่างชุมชนกับอำเภอและอำเภอใกล้เคียงเป็นถนนลาดยาง การคมนาคมขนส่งมี ความสะดวก

ประชากรส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในชุมชนอาศัยรับราชการ ทำงานรัฐวิสาหกิจ ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว ฯลฯ แต่ผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนขณะนี้ส่วนใหญ่ผู้ปกครองมี รายได้จากการทำงานรับจ้างทั่วไปและค้าขาย

“เป็นโรงเรียนในเมืองแต่ว่าเด็กที่มาเรียนส่วนใหญ่ผู้ปกครองค้าขายและรับจ้าง ทั่วไป สำหรับที่ฐานะดีส่วนมากก็ไปเรียนที่อื่นไม่รู้เป็นเพราะอะไร”(ผู้บริหาร)

1.2) สภาพทั่วไปของโรงเรียน

บริเวณโรงเรียนมีเนื้อที่ประมาณ 10 ไร่เศษ โรงเรียนอยู่ติดกับสำนักงานการประถม ศึกษาอำเภอ ระยะทางระหว่างโรงเรียนกับตัวจังหวัดประมาณ 500 เมตร การเดินทางติดต่อ

ระหว่างโรงเรียนและสถานที่ราชการอื่น ๆ ในอำเภอมีความสะดวกเนื่องจากการคมนาคมมีความสะดวก

พื้นที่บริเวณโรงเรียนประกอบไปด้วย สนามคอนกรีตอยู่บริเวณด้านหน้าโรงเรียนสำหรับเล่นกีฬา ใช้ทำกิจกรรมกลางแจ้งและเข้าแถวเคารพธงชาติ ไม่มีสนามหญ้า มีสนามเด็กเล่นสำหรับนักเรียนอยู่บริเวณเดียวกับสนามคอนกรีตซึ่งอยู่บริเวณหน้าห้องเรียนชั้นอนุบาล มีต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงาในบริเวณที่เป็นสนามเด็กเล่น บริเวณโรงเรียนสะอาดเรียบร้อย

โรงเรียนมีอาคารทั้งหมด 4 หลังประกอบไปด้วย อาคารเรียนสองชั้น(เป็นอาคารรูปตัวยู) เป็นห้องเรียนของระดับชั้นอนุบาลและระดับชั้นประถมศึกษา ห้องพักครู ห้องวิชาการ ห้องสมุด ห้องสื่อการเรียนการสอน ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ และไม่มีบ้านพักครู

โรงเรียนจัดการศึกษาในระดับชั้นอนุบาลและระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 12 ห้องเรียน แต่ละห้องเรียนมีนักเรียนจำนวน 22-38 คน

จากสภาพทั่วไปของโรงเรียนพบว่าบริเวณโรงเรียนสะอาดเรียบร้อย แต่บริเวณโรงเรียนคับแคบและแออัดเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนและห้องเรียนที่โรงเรียนเปิดสอน และอาคารเรียนมีเพียงพอสำหรับจัดห้องเรียนในโรงเรียน

1.2) สภาพทั่วไปของนักเรียน

โรงเรียนมีนักเรียนจำนวนทั้งหมด 305 คน นักเรียนเดินทางมาโรงเรียนโดยรถประจำทางหรือผู้ปกครองมารับส่ง หรือมารอรับส่งประจำ โดยได้รับเงินจากผู้ปกครองมาโรงเรียนวันละ 10-50 บาท สำหรับนักเรียนที่ยากจนทางโรงเรียนจะมีบิขู้อาหารกลางวันให้คนละ 5 บาทและให้ความช่วยเหลือนักเรียนด้วยการให้ทุนการศึกษาประมาณปีละ 100 ทุน ทุนละ 1,000 บาท

นักเรียนมาโรงเรียนเวลาประมาณ 06.30-08.30 น. สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-6 มีหน้าที่เป็นเวรทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นหัวหน้าคอยดูแลความเรียบร้อยในการทำงานร่วมกับครูเวรประจำวัน นักเรียนส่วนใหญ่แต่งกายสะอาดเรียบร้อยโดยนักเรียนหญิงสวมเสื้อนักเรียนสีขาวกระโปรงสีน้ำเงิน สวมถุงเท้าสีขาวรองเท้านักเรียนสีขาว สำหรับนักเรียนชายสวมเสื้อนักเรียนสีขาวกางเกงสีเทา สวมถุงเท้าสีน้ำตาลรองเท้านักเรียนสีน้ำตาล

1.3) สภาพทั่วไปของครู

โรงเรียนมีครูทั้งหมดจำนวน 20 คนรวมทั้งผู้บริหาร ครูแต่งกายสะอาด สุขภาพเรียบร้อยเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน

ครูโรงเรียนเวลาประมาณ 07.45-08.15 น. สำหรับครูเวรประจำวันมาถึงโรงเรียนเวลาประมาณ 06.30-06.45 น. ครูมีความเป็นกันเอง ในเวลาพักรับประทานอาหารกลางวันครูที่ไม่มีการหน้าที่จะลงมารับประทานอาหารร่วมกันที่โรงอาหาร มีโต๊ะอาหารสำหรับครูโดยเฉพาะเป็นโต๊ะที่นั่งได้ประมาณ 4-6 คน ครูซื้ออาหารที่โรงเรียนรับประทานเหมือนกับนักเรียน มีครูบางคนที่น่าอาหารมาจากบ้านแล้วนำมารับประทานร่วมกับเพื่อนซึ่งเป็นครูที่สอนในสายชั้นเดียวกัน หรือครูที่สอนในสายชั้นเดียวกันจะลงมารับประทานอาหารพร้อมกัน ครูที่สอนอยู่สายชั้นเดียวกันมีความสนิทสนมและคุ้นเคยกันมากกว่าครูที่สอนอยู่ต่างสายชั้น ครูให้ความช่วยเหลือในการทำงานซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี

นโยบายการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ดำเนินตามนโยบายหลักของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยมีการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายและจัดทำแผนงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติประจำปี โดยมีงานหลักทั้งหมด 6 งาน คือ

- 1) งานวิชาการ
- 2) งานกิจการนักเรียน
- 3) งานตุกรการ การเงินและพัสดุ
- 4) งานอาคารสถานที่
- 5) งานบุคลากรและ
- 6) งานความสัมพันธ์กับชุมชน

โดยงานหลักทั้ง 6 งานและงานโครงการพิเศษ การมอบหมายงานจะมีคำสั่งแต่งตั้งให้ครูเป็นผู้รับผิดชอบ มีอาจารย์ใหญ่เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด การทำงานทุกครั้งมีการเตรียมงานและวางแผนการทำงานล่วงหน้า

ครูมีอิสระในการทำงาน เมื่อมีปัญหาในการทำงานผู้บริหารและเพื่อนครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี

“นโยบายในการจัดการศึกษา ก็เป็นไปตาม สปอ. สปจ. ให้จัดการศึกษาอย่างไรโรงเรียนก็จัดสนองนโยบาย การทำงานเมื่อมอบหมายงานไปแล้ว ใครจะมีวิธีอย่างไรหรือมีแนวคิดในการทำงานนั้นอย่างไรก็ได้ ที่สามารถทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย ให้ครูได้ทำงานอย่างอิสระ แต่ต้องทำงานนั้นอย่างเต็มที่และทุกคนต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง” (ผู้บริหาร)

ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าครูในโรงเรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความชำนาญด้านการสอน แต่ยังไม่ได้นำความสามารถที่มีอยู่ไปพัฒนางานด้านการเรียนการสอนอย่างแท้จริง และครูผู้สอนมีความเห็นเกี่ยวกับนโยบายในการปฏิบัติงานของโรงเรียนว่าเป็นนโยบายที่ยังไม่นำไปสู่การปฏิบัติ และทำให้ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ความสามารถที่มีในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

บรรยากศในโรงเรียนครูมีความเป็นกันเอง ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานต่าง ๆ ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูคือ การปฏิบัติงานในบางครั้งครูไม่ได้นำความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ไปพัฒนางานด้านการเรียนการสอนอย่างเต็มที่เนื่องจากงานที่ปฏิบัติไม่ตรงกับความรู้ความสามารถของครู

1.5) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการและด้านทักษะกระบวนการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นไปตามนโยบายหลักของการจัดการศึกษา

การสอนในระดับชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ครูจะสอนประจำชั้น สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 การเรียนในวิชาพลศึกษา ศิลปศึกษา มีครูสอนประจำวิชา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 สอนเป็นรายวิชารายวิชา โดยผู้บริหารสอนวิชาจริยธรรม

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งหมดจะแบ่งเป็น 4 สายชั้นโดยมีหัวหน้าสายชั้นเป็นผู้ดูแลกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนและนักเรียนอย่างใกล้ชิด ซึ่งประกอบไปด้วย สายชั้นอนุบาล สายชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 3 และ 4 5 และ 6

สภาพห้องเรียนของทุกชั้นเรียนมีการจัดตกแต่งห้องเรียนไว้สวยงาม ทำให้ดึงดูดความสนใจของนักเรียน ห้องเรียนมีบรรยากาศน่าเรียน ห้องเรียนทุกห้องสะอาดและจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ ภายในห้องเรียนมีตู้สำหรับเก็บสื่อการเรียนการสอนและเอกสารต่างๆ และห้องเรียนที่มีสื่ออุปกรณ์ในการเรียนการสอนพร้อมมากที่สุดคือห้องเรียนวิชาดนตรี

“เรื่องดนตรีไม่มีใครเก็บโรงเรียนผมหรอกในจังหวัด นักเรียนเขาเล่นกันเก่ง ครูผู้สอนเขาจะเล่นเครื่องดนตรีได้ทุกชนิด ทั้งๆที่ไม่ได้เรียนมาทางด้านนี้โดยครว” (ผู้บริหาร)

“เครื่องดนตรีบางชิ้นเป็นของส่วนตัว งบที่ซื้อเครื่องดนตรี อุปกรณ์ทุกอย่างก็ไปขอจากคนรู้จัก ส.ส. บ้าง เพราะพี่ที่เคยช่วยงานเขามอบบ้างเหมือนกันเขาก็ให้ความช่วยเหลือดี” (ครูนักวิจัย)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 จะสอนประจำชั้น ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จะสอนประจำวิชา การดูแลเรื่องกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอน นักเรียนจะแบ่งออกเป็น 4 สายชั้นประกอบด้วยสายชั้นอนุบาล สายชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 3 และ 4 5 และ 6

แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน

แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนคือห้องสมุด ห้องสมุดมีหนังสือสำหรับเด็กและหนังสือวิชาการ หนังสือเรียน หนังสืออ่านทั่วไป หนังสือในห้องสมุดเป็นระเบียบและเป็นระบบ จัดแยกประเภทหนังสือเป็นหมวดหมู่ของหนังสือแต่ละประเภท มีโต๊ะและเก้าอี้สำหรับนั่งอ่านหนังสืออย่างเพียงพอ ห้องสมุดจะเงียบไม่มีเสียงดังรบกวนจากที่อื่นและได้รับการตกแต่งอย่างสวยงาม นักเรียนและครูจะใช้บริการของห้องสมุดเวลาพักรับประทานอาหารกลางวัน

โรงเรียนรับหนังสือพิมพ์วันละ 2 ฉบับคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ส่วนมากนักเรียนใช้เป็นแหล่งในการค้นหาข่าวเพื่อรายงานข่าวหน้าเสาธงทุกวัน ส่วนนักเรียนที่ไม่มีหน้าที่ที่ต้องรายงานข่าวส่วนมากจะไม่อ่านหนังสือพิมพ์

โรงเรียนมีห้องคอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ใช้ประกอบการเรียนการสอนซึ่งสามารถรับสัญญาณของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 5 7 9 11 และ ไอทีวี ครูและนักเรียนใช้คอมพิวเตอร์และโทรทัศน์เมื่อมีกิจกรรมการเรียนการสอน

โรงเรียนอยู่ใกล้กับสถานที่ราชการอื่น ๆ โรงเรียนจึงมีแหล่งการเรียนรู้ที่นอกเหนือจากโรงเรียน ที่สามารถติดต่อได้สะดวก เช่น โรงเรียนมัธยมศึกษา วิทยาลัยเทคนิค สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอซึ่งห่างจากโรงเรียนประมาณ 50-100 เมตร และในจังหวัดยังมีสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา 3-4 แห่ง

แหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญในโรงเรียนคือห้องสมุด และมีแหล่งการเรียนรู้อื่นอีกในชุมชน เนื่องจากโรงเรียนอยู่ในเขตชุมชนเมืองซึ่งมีสถานศึกษาอื่น ๆ และหน่วยราชการ และการเดินทางมีความสะดวก

การส่งเสริมทางด้านวิชาการแก่ครูผู้สอน

การส่งเสริมความรู้ความสามารถทางวิชาการแก่ครูผู้สอน ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนในระดับชั้นต่าง ๆ ไปอบรม การอบรมส่วนใหญ่เป็นการอบรมของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยมากเป็นการอบรมที่ผู้เข้าร่วมอบรมไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย การคัดเลือกผู้ที่จะไปอบรมในแต่ละครั้งเป็นไปตามความเหมาะสมของเรื่องที่ต้องอบรมและระดับชั้นที่สอน ซึ่งการอบรมแต่ละครั้งจะมีคำสั่งจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและจังหวัด สำหรับการอบรมของหน่วยงานอื่นจะเป็นไปตามความสนใจของครูผู้สอนแต่ละคน การอบรมบางครั้งผู้เข้าร่วมอบรมต้องออกค่าใช้จ่ายเอง

การไปอบรมในเรื่องอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นการอบรมของ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนตามความสนใจของครูแต่ละคน

การอบรมทุกครั้งจะมีปัญหาในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยครูผู้สอนต้องรับภาระหน้าที่ในการสอนและหน้าที่อื่น ๆ แทน ซึ่งครูทุกคนมีภาระที่ต้องรับผิดชอบทั้งงานสอนและงานกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน ส่วนมากครูที่อยู่ในระดับสายชั้นเดียวกันจะให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี เมื่อครูผู้สอนมีความรู้ ความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะผู้บริหารจะส่งเสริมให้เป็นวิทยากรระดับกลุ่มโรงเรียนจนถึงระดับจังหวัด

“เวลาครูไปอบรมมีปัญหาเรื่องครูสอนแทนแน่นอน เพราะทุกคนจะมีทั้งงานสอนและงานกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนหลาย ๆ งาน แต่เราทุกคนก็ เห็นว่าสิ่งที่ไปอบรมเป็นสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บางทีผมก็ออกไปแทน แต่ส่วนใหญ่แล้วครูในแต่ละสายชั้นจะสอนแทนเวลาใครมีงานอะไรที่ไหน เขาจะดูแลแทนกันและช่วยเหลือกันดี” (ผู้บริหาร)

1.8) ภูมิหลังของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ภูมิหลังของครูนักวิจัย

ครูนักวิจัยมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดนี้ ปิตามืออาชีพรับราชการครู มารดาเป็นอาชีพค้าขาย ทำให้ครอบครัวมีรายพอสมควรแต่ทุกคนก็ช่วยเหลืองานในครอบครัวเท่าที่จะสามารถทำได้ ฐานะความเป็นอยู่ปานกลาง พี่น้องทุกคนเป็นคนที่ยึดมั่นสร้างฐานะด้วยตัวเอง มีพี่น้องทั้งหมด 13 คน พี่น้องทุกคนรักและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดีโดยพี่จะเป็นผู้ดูแลน้องแทนพ่อแม่ หลังจากที่พ่อแม่เสียแล้ว ปัจจุบันครูนักวิจัยไม่มีครอบครัว มีบ้านพักอยู่ในตัวจังหวัด มีฐานะความเป็นอยู่ที่สะดวกสบาย

“พี่น้องเยอะมาก แต่ก็อบอุ่นเพราะทุกคนจะรักกันพี่ ๆ เขาจะเป็นห่วงน้องทุกคน แล้วส่วนมากพี่จะรับราชการก็จะช่วยดูแลแทนพ่อแม่ ชีวิตที่ผ่านมาตั้งแต่เด็กถือว่าสบายพอสมควร ทุกคนก็ช่วยกันทำงานเท่าที่เราจะสามารถทำได้เพราะพ่อแม่ไม่ได้มีภาระแก่คนที่ใครต้องทำอะไร ช่วงนี้ทุกคนมีครอบครัวแล้ว มีความเป็นอยู่ที่ดี พอเราว่างตรงกันก็พากันไปเที่ยวบางทีก็ไปต่างประเทศ เพราะพี่ที่ทำงานกับบริษัทต่างประเทศเงินเดือนจะเยอะมาก เขาก็จะส่งเคราะห์ข้าราชการจน ๆ อย่างเรา(หัวเราะ)” (ครูนักวิจัย)

“พี่อยู่คนเดียวนะคะ สบายมากเลยใช้เงินคนเดียว รถที่ชายก็ซื้อให้บ้านก็มีอยู่ ก็ไม่มีภาระเรื่องครอบครัว มีภาระเรื่องงานอย่างเดียว” (ครูนักวิจัย)

ครูนักวิจัยสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาโรงเรียนในตัวจังหวัดและเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียนประจำจังหวัด หลังจากนั้นเรียน ป.กศ. ที่วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์

เมื่อทำงานเป็นครูแล้วเรียนด้วยตนเองเพื่อสอบวิชาชุดครู พ.ม. (พิเศษครูมัธยม) เมื่อสอบวิชาชุดครูได้แล้ว ครูนักวิจัยศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีสาขาวิชาเอกภาษาไทยที่วิทยาลัยครูพระนครหรือยุธยา แสดงให้เห็นว่าครูนักวิจัยเป็นคนที่ไม่หาความรู้รักความก้าวหน้าในอาชีพการงาน เห็นความสำคัญของการศึกษา ต้องการประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา

“เราจบแค่ ป.กศ.แล้วมาเป็นครูที่ว่าไม่เพียงพอรอก คนที่เป็นครูต้องไม่หยุดอยู่กับที่เพราะความรู้ที่ไม่อยู่ไม่ใช่จะทำให้ได้ตลอดไป อะไรก็เปลี่ยนแปลงเราต้องทันด้วย สอนเด็กต้องรู้มากกว่าเด็กแล้วครูก็ต้องเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับจะเป็นครูที่ดีของเด็ก ความรู้ของครูที่ว่า เป็นพื้นฐานที่ครูทุกคนควรมีพร้อมเสมอ”(ครูนักวิจัย)

“พี่ของพี่เขาจะตั้งใจเรียนกันทุกคน แล้วเขาก็พร้อมที่จะส่งน้องให้เรียนสูงที่สุดเท่าที่น้องคนไหนจะทำได้ เหมือนกับว่าครอบครัวของพี่มีความหวังว่าทุกคนควรจะเรียนให้จบอย่างน้อยอนุปริญญาแล้วทุกคนก็เป็นอย่างนั้นได้จริง ช่วงที่เรียนปริญญาตรีพี่มีงานทำแล้วก็ส่งตัวเองเรียนแต่พี่ ก็จะช่วยเหลือตลอด ก็ถือว่าพี่โชคดีที่มีครอบครัวที่ดี”(ครูนักวิจัย)

เมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับ ป.กศ. แล้วสอนหนังสือครั้งแรกที่โรงเรียนราษฎรในกรุงเทพฯ สอนอยู่ประมาณ 1 ปีจึงสอบบรรจุรับราชการครูในปี พ.ศ. 2514 โรงเรียนอยู่ต่างอำเภอแล้วย้ายกลับเข้ามาสอนที่โรงเรียนในตัวจังหวัดซึ่งอยู่ใกล้บ้านการเดินทางมีความสะดวกการทำงานที่ผ่านมาในทุกโรงเรียนของครูนักวิจัยได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานทุกคนเป็นอย่างดี เนื่องจากครูนักวิจัยทำงานเพื่อนักเรียนและชุมชนอย่างแท้จริง จึงเป็นที่รักใคร่ของผู้ร่วมงาน เมื่อมาสอนที่โรงเรียนปัจจุบันนี้ได้สอนวิชาดนตรีเป็นวิชาหลักซึ่งเป็นวิชาที่ครูนักวิจัยมีความถนัดและรักในการเรียนการสอน

“ช่วงที่ไปอยู่ต่างอำเภอจะลำบาก แต่ก็สนุกไปกับเพื่อน ไปอาศัยวัดอยู่เพราะโรงเรียนไม่มีบ้านพัก ทั้งเด็ก และชาวบ้านทุกคนจะรักเรามากเพราะเราทำให้เขาทุกอย่าง ใครมีอะไรให้ช่วยก็ช่วยเหลือตลอดเวลาเขียนย้ายอำเภอไม่มีใครอยากให้เราย้าย พี่รู้สึกผูกพันทุกคนก็รู้สึกไม่ต่างจากพี่ เหมือนที่เราเป็นผู้เข้าไปบุกเบิกหมู่บ้าน ชาวบ้านเขาก็จะรักมาก ”(ครูนักวิจัย)

“พี่ชอบดนตรีแต่พี่ก็ไม่ได้เรียนมาทางนี้โดย ก็ฝึกหัดจากพ่อเพราะพ่อเป็นครูสอนดนตรี ตอนนี่เล่นได้แทบทุกอย่างเครื่องดนตรีที่มีอยู่สอนเด็กได้ทุกชิ้นเลยแล้วไม่ว่าไปทำงานที่ไหนกับใครที่มีแต่คนที่รักให้ความช่วยเหลือเรามาตลอด”(ครูนักวิจัย)

ภูมิหลังครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดภาคใต้ บิดามีอาชีพเป็นครู มารดามีอาชีพทำนา ครอบครัวมีรายได้น้อยฐานะความเป็นอยู่ยากจนมีพี่น้องทั้งหมด 10 คนทุกคนช่วยพ่อแม่ทำนาหลังจากเลิกเรียนหรือวันหยุดหรือออกไปเลี้ยงควาย ทุกคนได้เรียนหนังสืออย่างน้อยภาคบังคับถ้าใครมีความสามารถที่จะเรียนต่อก็ส่งให้เรียน ความยากลำบากในวัยเด็กทำให้ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีความอดทน ผู้ชีวิต ไม่กลัวความยากลำบากและพยายามเรียนจนได้รับราชการ ปัจจุบันครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีครอบครัวแล้ว มีบ้านพักอยู่ในตัวจังหวัด คู่สมรสมีอาชีพรับราชการ มีบุตร 2 คน สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีแล้วและเมื่อประมาณ 5 ปี ที่ผ่านมามีสามีและลูกชายคนโตประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์เสียชีวิต ลูกชายคนเล็กทำงานอยู่ในกรุงเทพฯ

“จนถึงจนจริง ๆ นะ ต้องช่วยกันทำงาน มีให้เลือกว่าจะไปทำนาหรือไปเลี้ยงควาย แค่นั้นเอง ทุกคนลำบากหมดลูกเยอะพ่อแม่แทบเลี้ยงไม่ไหวเหมือนกัน ทำให้พวกเราทุกคนต้องขยันทำงาน ทำงานทุกอย่าง กว่าจะมาถึงวันนี้ได้ก็ไม่มีช่วงไหนจะเท่าช่วงที่เราอด ๆ ยาก ๆ สมัยเด็กหรอก”(ครูที่ไม่เป็นนักวิจัย)

“เมื่อก่อนอยู่กับครอบครัวทุกคนเป็นครอบครัวที่อบอุ่นมาก แต่ตอนนี้ลำบากเพราะช่วงที่สามีเสียชีวิตแล้ว ลูกชายยังเรียนอยู่อีกคนก็ต้องทำงานเก็บเงินส่งลูกเรียน ฐานะความเป็นอยู่ก็ไม่เหมือนเมื่อก่อน รู้สึกท้อแท้หมดกำลังใจไม่อยากจะทำอะไร เพราะเวลามีปัญหาเมื่อก่อนมีคนคอยช่วยเหลือเราที่บ้านแต่เดี๋ยวนี้ไม่มีอีกแล้ว เวลาที่ทุ่มเทให้กับงานก็ล่อง”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาจากโรงเรียนในตัวจังหวัด สำเร็จการศึกษาในระดับ ป.กศ. จากวิทยาลัยครูและเรียนด้วยตนเองเพื่อสอบวิชาครู พ.ม. (พิเศษครูมัธยม) เมื่อทำงานเป็นครูแล้วจึงเรียนต่อในระดับปริญญาตรีวิชาเอกภาษาไทย ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์หรือสุโขทัย ความลำบากสมัยเด็กทำให้ครูนักวิจัยตั้งใจเรียนหนังสือและทำงานทำเพื่อที่จะได้ไม่รบกวนผู้อื่นอีก

“พ่อแม่ไม่ถามเลยว่าเรียนอะไร ใครเรียนไหวก็ส่งเรียนใครเรียนไม่ไหวก็มีที่นาให้ทำ ชีวิตที่ผ่านมาที่ลำบากอยู่แล้วเมื่อมีโอกาสได้เรียนก็ต้องตั้งใจเรียน จะได้มีงานทำมีเงินใช้ไปเป็นของตัวเองและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น”

(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

เมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับ ป.กศ. แล้วสอบบรรจุรับราชการครูได้ที่จังหวัดภูมิลำเนา ซึ่งได้สอนโรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้าน การเดินทางมีความสะดวก แล้วจึงย้ายติดตามสามีมาอยู่ที่จังหวัดนี้ และสอนอยู่ที่โรงเรียนนี้จนถึงปัจจุบัน โดยสอนวิชาภาษาไทยมาโดยตลอด

“อยู่ที่โรงเรียนนี้มา 20 กว่าปีได้แล้ว เพื่อนร่วมงานจะให้ความช่วยเหลือและเป็นกันเอง ทุกคนอยู่กับอย่างพี่น้อง ใครมีปัญหาอะไรทุกคนยินดีที่จะเหลือเต็มที่” (ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“สอนอยู่ที่นี้สะดวกสบายทั้งนั้น เช่นเรื่องการเดินทาง อาหารการกิน” (ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

2) พฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

2.1) บรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูนักวิจัย

ครูนักวิจัยเป็นคนร่าเริง มีใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใสตลอดเวลา มีอารมณ์ขันอยู่เสมอ คุยสนุกพูดจาไพเราะสุภาพ พูดออกเสียงคำควบกล้ำชัดเจน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนและเพื่อนครู ชอบช่วยเหลือผู้อื่นและได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนครูเป็นอย่างดี แต่งกายสุภาพ เรียบร้อยเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน ปัจจุบันนี้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 สอนวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ครูเตรียมการสอนล่วงหน้าโดยจัดทำกำหนดการสอนและแผนการสอน ครูนักวิจัยส่งผู้บริหารล่วงหน้าก่อนการสอน ครูเตรียมสื่ออุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน ครูเข้าสอนตรงเวลา ห้องเรียนได้รับการตกแต่งสวยงามมีความเป็นระเบียบ บรรยากาศน่าเรียน ไม่มีเสียงดังจากที่อื่นมารบกวนขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูพูดเสียงดังฟังชัด พูดออกเสียงคำควบกล้ำชัดเจน มีน้ำเสียงหนักเบาสร้างความสนใจของนักเรียน ขณะสอนจะให้ความสนใจกับนักเรียนในห้องเรียนอย่างทั่วถึง ครูดูแลนักเรียนขณะที่นักเรียนกำลังเรียนหรือปฏิบัติกิจกรรม เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการทำงานหรือกิจกรรม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามและอธิบายให้นักเรียนฟังด้วยสำเนียงยิ้มแย้มไม่แสดงอาการเบื่อหน่ายหรือรำคาญนักเรียน ครูพูดคุยและซักถามนักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึง

“การเล่นเครื่องดนตรีแต่ละอย่างต้องสอนแบบใจเย็น จะค่อยบอกเด็ก ๆ อธิบายให้ฟัง เด็กเขาจะเรียนรู้ได้เร็วกว่าที่พี่คิดไว้อีก บางอย่างพี่ก็ทำไม่ได้นะ พี่เล่นเครื่องดนตรีที่มีอยู่ได้ทุกชิ้นก็จริงแต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเล่นเก่งทุกอย่าง แต่คอยให้คำแนะนำเขาได้ เด็กบางคนเก่งกว่าครู เราก็ต้องฟังเขา” (ครูนักวิจัย)

นักเรียนจะให้ความสนใจต่อสิ่งที่ครูสอน เนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้งนักเรียนจะได้ปฏิบัติจริง ทำให้เกิดความสนุกสนาน ครึกครื้น ทั้งนักเรียนที่เรียนเก่งและเรียนอ่อนของห้องจะชอบเรียนกับครูนักวิจัย เนื่องจากครูมีความเป็นกันเอง คุยสนุก ใจดี ไม่ดุ ให้ความรัก ความเอาใจใส่ดูแล เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจหรือปฏิบัติกิจกรรมไม่ได้จะอธิบายให้ฟังอีกครั้ง หรือสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนจนกว่านักเรียนจะสามารถทำได้

“ชอบเขียนกับคุณครู เพราะคุณครูร้องเพลงเก่ง รำเก่ง เล่นดนตรีก็เก่งด้วย หนูอยากเก่งเหมือนครู”(นักเรียน ป. 3/ก)

“คุณครูใจดีค่ะ อยากให้คุณครูขอมดนตรีทุกวัน แต่ตอนคุณครูบอกว่าใกล้สอบให้นักเรียนสอบเสร็จก่อน”(นักเรียน ป.3/ก)

“ตอนแรกผมก็ไม่ชอบ เพราะเล่นไม่ได้คุณครูก็ให้ผมมาเขียนเวลาว่าง บางทีก็ให้เพื่อนสอนให้ สนุกครับไม่น่าเบื่อ”(นักเรียน ป.3/อ)

2.2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูนักวิจัย

ครูนักวิจัยเตรียมการสอน เตรียมสื่ออุปกรณ์ในการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า และสื่อที่ใช้มีทั้งสื่ออุปกรณ์ที่สร้างขึ้นเองเช่น คู่มือการเรียนจังหวะ การเขียนโน้ต แผนภูมิต่างๆ และอุปกรณ์ที่จัดซื้อมาประกอบการเรียนการสอน เช่น เครื่องดนตรี

“บางเรื่องสอนไปตั้งนานแล้ว แล้วกลับมาใหม่เด็กจะลืม ต้องเสียเวลามาทบทวนในห้องเรียน พี่ก็เลยทำคู่มือการเรียนเรื่องต่างๆ ที่เด็กเขาสามารถอ่านแล้วเข้าใจแล้วทำได้ เพราะในหนังสือบางที่ไม่ละเอียด ถ้าจะเรียนเรื่องไหนก็บอกให้เด็กไปอ่านไปทบทวนมาก่อน”(ครูนักวิจัย)

ครูจัดทำห้องเรียนสำหรับเรียนวิชาดนตรีโดยเฉพาะ เมื่อมีกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมที่ต้องให้นักเรียนปฏิบัติ สามารถจัดกิจกรรมได้เต็มที่ สื่อที่เป็นเอกสารคู่มือมีคำอธิบายวิธีการใช้ซึ่งนักเรียนสามารถใช้ได้ด้วยตนเอง สำหรับการเข้ามาเล่นเครื่องดนตรีนักเรียนจะต้องขออนุญาตครูผู้สอนโดยครูผู้สอนกำหนดตารางเวลาสำหรับให้นักเรียนเข้ามาเล่นดนตรีและครูผู้สอนมีความสามารถในการเล่นเครื่องดนตรีทุกชนิดที่สอนนักเรียน

“เด็กเขาจะชอบเรียน เพราะเขาได้แสดงออก บรรยากาศจะสนุกสนานครึกครื้น ร้องรำทำเพลงทุกอย่างที่ทำได้ทั้งนั้นเด็กเรียนอะไรครูก็ต้องทำได้ ถ้าครูทำไม่ได้หรือไม่รู้จะสอนเด็กให้เก่งได้อย่างไร”(ครูนักวิจัย)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีทั้งครูบรรยาย นักเรียนอภิปราย สำหรับการเขียนในภาคความรู้ ส่วนภาคปฏิบัติครูจะให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่ม มีการเล่นเกม ร้องเพลง นักเรียนและครูร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม บรรยากาศในการเรียนครึกครื้นสนุกสนาน เมื่อนักเรียนมีปัญหาครูจะคอยดูแลและให้ความช่วยเหลือ และครูสอนโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้จริง

“เรียนดนตรีฝึกให้แสดงออก แรก ๆ เด็กเขาก็เล่นกันไม่ได้หรอกเดี๋ยวนี้เริ่ม

เก่งแล้ว ไปแสดงที่ไหนก็ไม่กลัวเพราะไปกันบ่อย ต้องคอยดูแลเขาตลอดเวลา มีปัญหาเราก็ให้คำแนะนำ แล้วให้เขาได้ฝึกบ่อย ๆ วิชานี้เมื่อเรียนแล้วต้องเล่น ได้จริง ๆ ถ้าสอนอย่างเดียวตามทฤษฎีเด็กก็ไม่ค่อยได้อะไร ที่ก็ต้องไปหา อุปกรณ์มาเพื่อที่เด็กเขาจะได้รู้และทำได้จริง”(ครูนักวิจัย)

การประเมินผลการเรียนของนักเรียนแต่ละครั้งในช่วงเวลาเรียนมีทั้งการประเมินภาคความรู้และภาคปฏิบัติ โดยครูและนักเรียนประเมินร่วมกันเพื่อฝึกความมีระเบียบวินัยและความซื่อสัตย์ในการทำงาน หรือครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน ภาคความรู้จะประเมินผลจากการทดสอบ ส่วนภาคปฏิบัติประเมินผลจากการความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน การประเมินผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

“ครูอืดเก่ง เก่งเป็นสายเลือดเพราะพ่อจะเก่งคนครีไทยมาก จะสอนเด็กแบบทุ่มเทเอาให้เด็กได้จริง ๆ เช่นเป็นจริง ๆ อยู่ซ้อมหลังเลิกเรียนทุกวัน เป็นอย่างนี้มา 10 กว่าปีแล้ว”(ครูผู้สอน ป.3)

“เป็นคนที่ทำงานเก่งมากใครก็ยอมรับในฝีมือเป็นที่รู้จักของทั้งจังหวัด เขาก็รักผมนี้ด้วยเองเต็มที่ เด็กจะรักเขามากจนไปแล้วก็กลับมาหาเขาอยู่ซ้อมดนตรี เป็นคนที่สนุกสนานเฮฮา กล้าแสดงออก”(ครูผู้สอน ป. 2)

สรุปได้ว่าครูนักวิจัยมีพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

- 1) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจของนักเรียนเอง ใครมีความสามารถที่จะเรียนเครื่องดนตรีชนิดใด ครูให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติจริงโดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ
- 2) ครูสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเองไม่ใช่ทำตามทีครูบอก โดยครูจัดเตรียมแผนการสอน เตรียมสื่ออุปกรณ์ในการเรียนการสอน ทำหนังสือเสริมบทเรียนที่นักเรียนสามารถใช้ค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเอง เมื่อนักเรียนมีความสนใจและต้องการเรียน จัดตกแต่งห้องเรียนไว้สวยงาม
- 3) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถของนักเรียน ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน ให้ความรักและเอาใจใส่ดูแลนักเรียนทุกคน เมื่อมีปัญหาให้นักเรียนกล่าวตามและปรึกษาครู นักเรียนให้ความเคารพและเชื่อฟังครูผู้สอน
- 4) บรรยายภาคในการเรียน ครูพูดเสียงดังฟังชัด การสอนมีความสนุกสนานทั้งครูผู้สอนและนักเรียน เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจหรือมีปัญหาในการทำงาน การปฏิบัติกิจกรรมครูคอยให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ อธิบายให้นักเรียนฟังด้วยสีหน้ายิ้มแย้มไม่แสดงอาการหงุดหงิดหรือเบื่อหน่ายนักเรียน นักเรียนจะให้ความสนใจกับสิ่งที่ครูสอน ครูยกย่องชมเชยและให้กำลังใจนักเรียนในการเรียนและทำกิจกรรม

5) การประเมินผลการเรียนหรือการทำกิจกรรม ครูและนักเรียนประเมินผลร่วมกัน เพื่อให้ให้นักเรียนได้ทราบถึงความก้าวหน้าของตนเองและพัฒนาตัวเองให้ดียิ่งขึ้นส่วนใหญ่เป็นการประเมินผลในภาคปฏิบัติ กิจกรรมบางอย่างครูเป็นผู้ประเมินผล เช่น การทดสอบภาคความรู้

2.3) บรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยเป็นคนเรียบร้อย คุยเก่ง พูดจาสุภาพ พูดออกเสียงคำควบกล้ำชัดเจน มีความเป็นกันเองกับนักเรียนและเพื่อนครู เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเพื่อนครูในการทำงานในด้านที่ตนเองมีความสามารถและเมื่อต้องการความช่วยเหลือจากเพื่อนครูจะได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ปัจจุบันนี้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 สอนวิชาภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเตรียมการสอนล่วงหน้าเข้าสอนตรงเวลา ตรวจงานทุกครั้ง ห้องเรียนได้รับการตกแต่งอย่างสวยงามมีความเป็นระเบียบ บรรยากาศน่าเรียน ไม่มีเสียงดังรบกวนขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูผู้สอนพูดเสียงเบาขณะสอน ทำให้น้ำเสียงที่ใช้สอนไม่เร้าความสนใจของนักเรียน ขณะสอนครูให้ความสนใจกับนักเรียนทุกคน นักเรียนที่เรียนเก่งจะให้ความสนใจต่อสิ่งที่ครูสอนมากกว่านักเรียนที่เรียนไม่เก่ง สำหรับนักเรียนที่นั่งแถวหลังจะไม่สนใจเรียนบางคนนั่งคุยกัน หรือนำกระดาษขึ้นมาวาดรูป เมื่อครูเดินมาดูแลและให้ความสนใจใส่ใจ นักเรียนจะตั้งใจเรียน

นักเรียนทุกคนชอบเรียนวิชาภาษาไทยกับครู เนื่องจากได้ร้องเพลงและเล่นเกมที่นักเรียนชอบ ครูใจดี ไม่ดุ มีความเป็นกันเองกับนักเรียน ให้ความรักความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคน เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจหรือปฏิบัติกิจกรรมไม่ได้เปิดโอกาสให้ซักถาม แสดงความคิดเห็นและอธิบายให้ฟัง บรรยากาศในการเรียนมีความสุขสนุกสนาน

“เวลาสอนก็พยายามทำให้เขาสนุก เขาจะได้ไม่เบื่อ เราท้อแสดงออกดี การสอนมานานทำให้เรามีเทคนิคมากขึ้น เอาเด็กอยู่มือ เขาก็มีความสุขกับการเรียนเราก็มีความสุขกับการสอน เวลาสอนจะไม่ดุถ้าเด็กทำผิดก็เตือนแล้วคุยกับเด็กด้วยเหตุผล เรารักและสนใจเขาจริงเด็กเขาก็จะรู้จะไวใจเรา รักเรา พี่ก็มีความสุขกับงานตรงนี้”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“คุณครูกับครูอื่นจะใจดี แอ้วก็สอนสนุก ชอบร้องเพลง บางครั้งก็ได้เล่นเกม”
(นักเรียน ป.4/อ)

“เวลามีอะไรก็จะเล่าให้คุณครูฟัง วันไหนผมไม่มีเงินมากินข้าวคุณครูก็จะซื้อให้กิน”(นักเรียน ป.4/อ)

“เวลาเรียนภาษาไทยชอบอ่านกอนที่เป็นทำนองเสนาะค่ะ”(นักเรียน ป.4/ก)

2.4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยเตรียมการสอนและเตรียมสื่ออุปกรณ์ในการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า มีทั้งสื่อที่สร้างขึ้นเองซึ่งเป็น บัตรคำและแผนภูมิ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่นักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียน ในการเรียนการสอนภาษาไทยมีกิจกรรมที่หลากหลาย มีทั้งกิจกรรมเดี่ยว กิจกรรมกลุ่ม เล่นเกม ร้องเพลง และใช้สื่อจากโทรทัศน์มาประยุกต์ใช้ในการสอนเช่น เพลง ละคร เกมต่างๆ เพื่อฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ทำงานเองได้ และสามารถแก้ปัญหาในการทำงานได้ ในการเรียนและปฏิบัติกิจกรรมทุกครั้งครูให้ความเอาใจใส่และดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง

“เวลาสอนก็จะเน้นให้เด็กได้ทำกิจกรรมด้วยตัวเอง ก็พยายามให้เด็กเขาได้เป็นศูนย์กลางในการเรียนมากกว่าครู สื่อการสอนก็ทำบ้างเหมือนกันแต่ไม่ค่อยมีเวลา ถ้ามีเวลาที่ทำ เด็กเขาจะได้ตั้งใจเรียนมากขึ้น ก็พยายามทำงานหน้าที่ตรงนี้ให้ดีที่สุดไม่ให้บกพร่อง ก็สอนเต็มที่”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“รายการโทรทัศน์มีประโยชน์เกี่ยวกับการสอนมากเลย แล้วเด็ก ๆ เขาชอบดูอะไรเราก็สอบถามเขา เราจึงเข้ามาสู่กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ประสบการณ์ในการสอนที่ผ่านมา ทำให้รู้เทคนิคที่ควบคุมความสนใจของเด็กได้”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

การประเมินผลการเรียนของนักเรียนทั้งการประเมินภาคความรู้และภาคปฏิบัติ ในช่วงนี้ครูประเมินผลด้วยการสังเกตการทำงานและทำกิจกรรมของนักเรียน สำหรับภาคความรู้ประเมินผลจากการทดสอบ การประเมินผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้

“เขาชอบช่วยเหลือคนอื่น แล้วตั้งใจทำงานดี สอนเก่งแล้วเวลาสอนเด็กจะใจดีมาก เด็กเขาก็จะชอบ”(ครูผู้สอน ป.4)

“ที่เขายินยอมทำงานแล้วทุ่มเทให้เด็กจริง ๆ เอาใจใส่เหมือนลูกเลย ชอบร้องเพลง เด็กก็จะเก่งไปด้วย แต่งเพลงมาสอนตลอด ครูอื่นไม่ค่อยช่วยเรื่องของคนตรี แล้วที่เขาก็มีภาระครอบครัวด้วยทำได้ขนาดนี้ก็ดีแล้วอะ”(ครูผู้สอน ป.2)

ส่วนครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

- 1) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจโดยให้นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม หรืองานเดี่ยวซึ่งนักเรียนเป็นผู้คิดริเริ่มทำงานด้วยตนเอง
- 2) ครูสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูเตรียมการสอน เตรียมกิจกรรมให้นักเรียน ส่วนใหญ่ครูไม่ได้ผลิตสื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน การเรียนโดยใช้สื่อจากโทรทัศน์

ได้แก่ เกม ละคร เพลง มาประยุกต์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่นักเรียนได้พบเห็นหรือใกล้ชิดในชีวิตประจำวัน ห้องเรียนได้รับการจัดตกแต่ง

3) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถของนักเรียน ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน ให้ความรักและเอาใจใส่ดูแลนักเรียนทุกคน เมื่อมีปัญหา นักเรียนกล้าถามและปรึกษาครู ให้ความเคารพและเชื่อฟังครูผู้สอน

4) บรรยากาศในการเรียน ขณะสอนบางครั้งครูพูดเสียงเบา เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจหรือมีปัญหาในการทำงาน การปฏิบัติกิจกรรมครูให้คำแนะนำหรืออธิบายให้นักเรียนฟังด้วยสีหน้ายิ้มแย้มไม่แสดงอาการหงุดหงิดหรือเปื้อนหน้าย่น นักเรียนจะให้ความสนใจกับสิ่งที่ครูสอน ครูขย้องชมเชยเมื่อนักเรียนทำงานประสบความสำเร็จ

5) การประเมินผลการเรียนหรือการทำงาน ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินผลด้วยตนเอง

3) ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

จากการสัมภาษณ์ครูนักวิจัย ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย ผู้บริหารเพื่อนครูและนักเรียน พบว่าครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองดังนี้

ครูนักวิจัยเรียนรู้ด้วยความสนใจซึ่งเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้สามารถเรียนรู้และนำไปปฏิบัติได้จริงและเพื่อความก้าวหน้าของตนเองให้มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์ 3 และต้องการเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ ตลอดเวลา ครูนักวิจัยเรียนรู้ด้วยการฟังตนเอง รู้ว่าตนเองต้องการเรียนรู้หรือสนใจในเรื่องใด วางแผนในการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้ตามที่วางไว้ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และเมื่อต้องการเรียนรู้ในเรื่องใดจะค้นคว้าด้วยตัวเองก่อนจากห้องสมุด จากการฟังการอ่าน แล้วจึงสอบถามจากผู้รู้ เพื่อน เพื่อนร่วมงาน เรียนและเข้ารับการอบรม

“พี่เป็นครูเพราะพี่รักอาชีพนี้ เวลาทำงานก็จะเต็มที่ อะไรที่ทำไม่ได้ทำไม่เป็นก็ต้องเป็นให้ได้ เด็กต้องเรียนอะไรพี่ก็ยังไม่เป็นก็ต้องไปหาครูสอน ไปหาครูที่เขาเก่ง ๆ สอนให้ พี่อยากให้เด็กเขาได้เรียนได้รู้จากที่เขาเขาเรียนกับพี่ให้มาก บางเรื่องก็อยากที่จะทำให้เด็กเรียนรู้ได้เร็ว พี่ก็คิดหาวิธีที่จะทำให้เขาเข้าใจได้ง่ายขึ้น ก็ไปหาข้อมูลต่าง ๆ แล้วปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กก็เป็นจุดเริ่มต้นให้พี่เริ่มทำวิจัย”(ครูนักวิจัย)

“อะไรที่พี่ชอบพี่อยากทำ ก็จะไปเรียนไปหามา จากเทพจากวิดีโอ พี่จะอัดไว้ พวกเด็กพวกว่าคำคิดชัดจริง ๆ ก็ไปหาอาจารย์ที่เชี่ยวชาญทางด้านนี้ เราจะได้สอนพื้นฐานเด็กได้ถูกต้อง”(ครูนักวิจัย)

“บางครั้งทำงานก็ท้อบวมอย่างไม่มีอย่างที่ต้องการ แต่เพื่อนร่วมงานพี่ ๆ น้อง ๆ จะช่วยเหลือตลอด พอคนอื่นช่วยเหลือก็ต้องทำให้สำเร็จ”(ครูนักวิจัย)

“เพื่อนร่วมงานจะให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี แล้วทุก ๆ คนที่บ้าน เป็นคนที่ชอบทำงาน เขาจะดูแลทุกอย่างแทนหมดมีอะไรจะช่วยเหลือ ให้ที่ทำงานอย่างเดียว”(ครูนักวิจัย)

“นอกจากผู้บริหาร เพื่อนร่วมงานและครอบครัวแล้วก็ยังมีเด็กนักเรียน เพราะเด็กทำให้รู้ว่าสิ่งที่ทำนั้น ประสบความสำเร็จและแก้ปัญหาได้หรือไม่ การทำงานต้องมีผู้อื่นช่วยเหลือด้วยจะทำคนเดียวไม่ได้หรอก”(ครูนักวิจัย)

“พี่ชายและพี่สาวรับราชการ ทำงานทุ่มเทมาก มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และที่ของที่จะคอยบอกร้อง ๆ ทุกคนเสมอ เมื่อทุกคนเป็นข้าราชการให้ทำงานด้วยความทุ่มเท ให้ทำงานด้วยความเต็มใจ เพราะเป็นงานที่มีเกียรติ ถือว่าเป็นชื่อเสียงและเกียรติยศของตนเองและครอบครัว”(ครูนักวิจัย)

“พี่ไม่ชอบอยู่เฉย ทำแล้วก็ต้องทำให้ดีที่สุดไม่ว่าจะยากแค่ไหน อะไรไม่รู้ก็อ่านแล้วหาคำตอบให้ได้ พี่ของพี่ทุกคนก็เป็นอย่างนี้”(ครูนักวิจัย)

“พี่ไม่ชอบอยู่เฉย ทำแล้วก็ต้องทำให้ดีที่สุดไม่ว่าจะยากแค่ไหน อะไรไม่รู้ก็อ่านแล้วหาคำตอบให้ได้ พี่ของพี่ทุกคนก็เป็นอย่างนี้”(ครูนักวิจัย)

“ต้องเรียนรู้และหาวิธีใหม่ ๆ ที่จะสอนเด็กให้เด็กได้เรียนรู้มากที่สุด เมื่อรู้เรื่องนี้แล้วก็มีเรื่องอื่นต่ออยู่ตลอด ก็จะเป็นอย่างนี้เรื่อยมา เพราะคิดอยู่เสมอว่าเราเป็นครูไม่ควรอยู่นิ่งต้องพร้อมที่จะเรียนเรื่องใหม่อยู่ตลอด”(ครูนักวิจัย)

“เมื่อทำอะไรแล้วนักเรียนเราได้ คนอื่นยอมรับและชื่นชมในสิ่งที่ทำถึงจะถือว่าประสบความสำเร็จในการทำงาน”(ครูนักวิจัย)

“มีความกระตือรือร้นในการทำงาน และพร้อมที่จะทำงานตลอดเวลา ชอบค้นคว้าเอง เขาจะสอนคนตรีอะไรสักอย่างถ้าตัวครูนักวิจัยยังทำไม่ได้ ครูนักวิจัยจะไปเรียนก่อน ครูจะต้องเป็นก่อนแล้วจึงสอนเด็กบางเรื่องก็ไปอบรมมาหรือเชิญวิทยากรมาสอน เครื่องดนตรีที่สอนนักเรียนครูสามารถเล่นได้ทุกชิ้น”(ผู้บริหาร)

“ครูนักวิจัยทุ่มเทให้กับงานสอนมาก เตรียมการสอนทุกครั้งเมื่อสอนอะไรแล้วนักเรียนต้องทำได้จริง ไปอบรมไปเป็นวิทยากรบ่อย มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ค้นคว้าเรื่องใหม่ ๆ ตลอดเวลาเพราะจะมีเวลาให้กับการทำงานอย่างเต็มที่”(ครูผู้สอน ป.9)

“จะไปอบรมหรือไม่ก็ไปเรียนเลข ถ้าสิ่งไหนที่ครูนักวิจัยต้องการที่จะรู้หรือต้องการที่จะเรียนเขาจะต้องทำให้ได้ มีความกระตือรือร้นและรับผิดชอบต่อการทำงาน เป็นครูเก่งที่สอนเก่งปกติแล้วจะไปเป็นวิทยากรบ่อย ทำให้มีเพื่อนในการทำงานมากขึ้นแล้วจะชอบซักถามจากคนอื่น ๆ ด้วย ได้แนวคิดอะไรใหม่ ๆ มากก็นำมาพัฒนาการสอนของตัวเองแล้วคอยแนะนำเพื่อนครูด้วย”(ครูผู้สอน ป.2)

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยเรียนรู้ด้วยความสมัครใจในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กเรียนนักเรียน เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นครูที่ดี และเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ

การงาน และต้องการเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ เมื่อเรื่องนั้นมีความสำคัญและจำเป็นต่อชีวิตและการทำงาน ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยเรียนรู้ด้วยการฟังตนเอง วางแผนในการเรียนรู้และสามารถทำงานได้ตามที่วางไว้ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองเมื่อมีความสนใจหรืออยากรู้ในเรื่องใดจะค้นคว้าด้วยตนเอง จากการสังเกตและการอ่านแต่ส่วนใหญ่ไม่ชอบอ่านหนังสือวิชาการ และสอบถามจากผู้รู้

“ทำงานสอนก็อยากให้เด็กได้รู้ วิชาภาษาไทยที่เคยเรียนมาเป็นวิชาที่น่าเบื่อ ก็เลยตั้งใจว่าจะเป็นครูภาษาไทยให้ได้และจะต้องสอนให้เด็กไม่เบื่อเหมือนอย่างที่เคยเรียนมา ให้เด็กอยากเรียนและชอบเรียนภาษาไทยให้ได้ เราทำคิมลดีก็กลับมาสู่เราเอง”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“เป็นครูก็ต้องเป็นครูที่ดีของลูกศิษย์ นี่คือนิสัยที่ตั้งใจไว้ในการทำงาน ไม่อยากให้เด็กต้องมาทำตามครู อยากให้เขาคิดและตัดสินใจเอง ตอนนี้การทำงานทำให้มีความสุขทำให้รู้ว่าชีวิตยังมีค่า ไม่ได้สูญเสียทุกอย่าง อย่างน้อยเราก็เหลือลูกศิษย์อีกตั้งมากมาย”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“อยากรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งต้องรู้ให้ได้ ต้องหาให้ได้ ก็ไปค้นเองอ่านเองก่อนหรือไม่ก็ถามคนอื่น ๆ ทั่วทุกวิถีทางที่จะทำให้รู้จนได้”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“เวลามีปัญหา ก็ต้องมีสาเหตุว่าเพราะอะไร มีประสบการณ์มามากแล้วทำให้รู้ว่าไม่ว่าจะมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นทุกอย่างจะต้องมีทางออก”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ได้เพื่อนร่วมงานดี ที่ สบจ. ก็รู้จักกันทั้งนั้น เวลาต้องการความช่วยเหลืออะไรก็จะได้รับความร่วมมือที่ดี ส่วนมากเราก็เคยช่วยเหลือกันมาก่อน สอนมานานแล้วทำให้รู้จักคนเยอะ ได้ทำงานร่วมกับคนอื่นมาเยอะแล้ว”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“เห็นคนอื่นประสบความสำเร็จในการทำงาน ก็พยายามจะนำสิ่งดีของบุคคลเหล่านั้นมาพัฒนาตัวเอง พัฒนางาน แล้วก็ทำงานอย่างเต็มที่ที่จะได้ประสบความสำเร็จเหมือนกับคนที่เราชื่นชม”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ต้องใช้อะไร เรื่องไหนมีความจำเป็นแก่ชีวิตของทีมงาน ก็จำเป็นต้องรู้ให้ได้”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ประเมินตนเองจากความเข้าใจของนักเรียนและสิ่งที่นักเรียนนำไปใช้ ทำงานก็ควรรู้ตัวเองว่ากำลังทำอะไรอยู่ ทำได้ดีหรือไม่ นอกอย่างยังไม่พอใจต้องนำข้อบกพร่องไปปรับปรุงการทำงานครั้งต่อไป”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“ต้องการจะรู้เรื่องใดจะไปค้นคว้าด้วยตนเองหรือไม่ก็สอบถามจากคนที่เขารู้ แต่ถ้าเรื่องใดที่ไม่มีใครรู้ครูเขาจะไปค้นอ่านเอง เป็นครูที่ยังมีความรับผิดชอบในการทำงาน สามารถทำงานด้วยตัวเองได้ดี วางแผนในการทำงานรับผิดชอบจนสำเร็จรู้ว่าตัวเองกำลังทำอะไรอยู่แล้วจะต้องทำอะไร เรื่องไหนที่มีความจำเป็นต่อการทำงานครูเขาจะมีความรู้และเตรียมตัวพร้อมเสมอ วาง ๆ จะอ่านหนังสือที่ห้องสมุดประจำ”(ผู้บริหาร)

“ถ้าครูเขาสนใจเรื่องอะไรก็จะไปค้นเองหรือไม่ก็ถามคนอื่น คือเขาจะต้องรู้ให้ได้ ในเรื่องที่เขาสนใจหรือสงสัยอยู่ เวลาทำงานก็จะมีการวางแผนแล้วสามารถทำงานได้ตามที่วางไว้”(ครูผู้สอน ป.2)

“เป็นครูที่กระตือรือร้นในการทำงานรับผิดชอบต่องานที่ทำ ทำอะไรแล้วต้องทำให้สำเร็จให้ได้ ทำจริงอย่างเวลามีปัญหาหรืออยากรู้เรื่องอะไรสักเรื่องพักกอฟวัน ก็จะมานั่งคุยกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อนครูจะให้ความช่วยเหลือตลอด เขาจะรู้ว่าเมื่อไรเขาก็กำลังทำอะไรอยู่ก็จะทำอย่างเต็มที่”(ครูผู้สอน ป.4)

4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัย

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและเพื่อนครู พบว่ามีปัจจัยที่ส่งเสริมลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยคือตัวครูนักวิจัย แหล่งในการเรียนรู้ ครอบครัวและเพื่อนร่วมงาน

“ตัวครู เพราะเท่าที่ทำงานร่วมกันมาเป็นคนที่มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ และทำงานอยู่ตลอดเวลา กระตือรือร้นที่จะทำงาน ทุ่มเทเต็มที่ทำงานอย่างนี้ตลอด โดยไม่สนใจว่าจะได้สองชั้นหรือไม่ก็ได้ก็ทำอยู่อย่างนี้ ครูนักวิจัยต้องการที่จะให้เด็กได้มีความรู้จริงและทำได้จริงในเรื่องที่เรียน ถึงตัวคนเคียวไม่มีภาระอะไร นอกจากงานอย่างเคียวก็จะมีเวลาเต็มที่ ทางบ้านพี่น้องเขาถ้าเขาต้องการจะทำอะไรก็สนับสนุนเต็มที่ กับเด็กนักเรียนเขาให้มากนะเครื่องคนตรีบลงอย่างทพ บ้านครูเขาก็มอบให้โรงเรียนเลย ซึ่งครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยก็เป็นคนที่ขยันและรับผิดชอบในการทำงาน แต่ก็มีภาระครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ อีกอย่างก็คือ การที่ครูนักวิจัยไปอบรม เป็นครูดีเด่นด้านคนตรีบาคือปี 3 ปี จึงไปเป็นวิทยากรบ่อยที่สุดในโรงเรียนถึงระดับจังหวัด ก็ต้องได้เรียนรู้จากครั้งนี้ด้วย” (ผู้บริหาร)

“พี่เขาชอบและรักทางด้านนี้อยู่แล้วก็จะเต็มที่ทั้งไปอบรมไปเรียนเพิ่ม แล้วพี่เขาไม่มีภาระครอบครัว มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีก็ไม่มีปัญหาถ้าจะทุ่มเทเวลาทั้งหมดให้กับงาน แต่คนที่มีภาระครอบครัวส่วนมากทำอย่างนั้นไม่ได้ แต่ไม่ใช่ว่าจะทำงานไม่ดี พี่ทั้งสองคนเขาทำงานมานานแล้วก็ทำงานดีแต่อะไรละสิ่งแวดล้อมของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ภาระหน้าที่แต่ละคนมีไม่เหมือนกัน คนที่มีความพร้อมและไม่พร้อมทำได้ไม่เท่ากันหรอก”(ครูผู้สอนป.3)

“การที่ครูนักวิจัยไปอบรมบ่อยและไปเป็นวิทยากรบ่อยครั้งนี้ทำให้ได้เจอคนโน้น คนนี้ ครูที่ไปเป็นวิทยากรด้วยกันเขาต้องต่างคนต่างมีดีมีความสามารถใช้ไหมละ ก็จะได้ออกเปลี่ยนจากครูคนอื่น ๆ มากขึ้น หรือเวลาจะทำอะไรเขาก็จะรู้ว่าเรื่องนี้ควรจะปรึกษาใครดีใครมีความสามารถ สำหรับคนที่เคยทำงานร่วมกันมาก่อน ส่วนมากก็จะให้ความช่วยเหลือกันดีกว่าคนที่ไม่เคยทำงานร่วมกันมาเลยแล้วครู

นักวิจัยเป็นคนที่ชอบและกระตือรือร้นที่จะทำงาน ตัวครูเขาพร้อมที่จะทุ่มเทให้กับการเรียนรู้ในสิ่งที่เขาต้องการ และงานที่เขาทำได้อย่างเต็มที่” (ครูผู้สอนป.2)

จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูนักวิจัย และการสัมภาษณ์ครูนักวิจัย ผู้บริหาร เพื่อนครู และนักเรียน มีปัจจัยที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนักวิจัยเป็นผู้ที่มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังนี้

1) **ตัวครูนักวิจัย** ครูนักวิจัยเป็นผู้ที่มีลักษณะนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ และค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องที่สนใจอยู่ตลอดเวลา ชอบสอบถามและฟังจากผู้รู้ เข้ารับการอบรม รักการอ่าน เป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้แม้จะประสบปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้ก็ตาม และเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนครูและนักเรียน

2) **แหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญคือ แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน** เช่น ห้องสมุดของโรงเรียน สถาบันการศึกษาและห้องสมุดของหน่วยงานราชการต่างๆในชุมชน เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญของครูนักวิจัย

3) **ครอบครัว** ครูนักวิจัยได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือในการทำงานจากครอบครัวเป็นอย่างดี สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจในตัวครูนักวิจัยทำให้ครูนักวิจัยสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่

4) **เพื่อนร่วมงาน** ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำในการทำงาน เป็นแหล่งความรู้ ให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในการทำงาน มีความกระตือรือร้นในการทำงานและด้านวิชาการ ทั้งเพื่อนร่วมงานในโรงเรียน เช่น เพื่อนครู ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการ ซึ่งเป็นเครือข่ายในการเรียนรู้ของครูนักวิจัย

กรณีศึกษาที่ 5

1) **สภาพทั่วไปของชุมชน** โรงเรียน นักเรียน ครู การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และภูมิหลังของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

1.1) สภาพทั่วไปของชุมชนที่ตั้งโรงเรียน

สภาพทั่วไปของชุมชนที่ตั้งโรงเรียนเป็นชุมชนเมืองมีความเจริญ เส้นทางติดต่อระหว่างชุมชนกับอำเภอและอำเภอใกล้เคียงเป็นถนนลาดยาง การคมนาคมขนส่งมีความสะดวก

ประชากรส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีอาชีพรับราชการ ทำงานรัฐวิสาหกิจ ประกอบธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย รับจ้างทั่วไป ผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน เมื่อทางโรงเรียนขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่างๆ และให้การสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาของนักเรียนอย่างเต็มที่

1.2) สภาพทั่วไปของโรงเรียน

บริเวณโรงเรียนมีเนื้อที่ประมาณ 10 ไร่เศษ ถนนหน้าโรงเรียนและถนนทางเข้าโรงเรียนจะแออัด เนื่องจากถนนคับแคบและผู้ปกครองส่วนมากมารับส่งนักเรียนเอง ระยะห่างระหว่างโรงเรียนกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอประมาณ 500 เมตร การเดินทางติดต่อระหว่างโรงเรียนและสถานที่ราชการอื่น ๆ ในอำเภอมีความสะดวก

พื้นที่บริเวณโรงเรียนมีสนามคอนกรีตอยู่บริเวณด้านหน้าโรงเรียนสำหรับเล่นกีฬา ใช้ทำกิจกรรมกลางแจ้งและเข้าแถวเคารพธงชาติ ไม่มีสนามหญ้า มีสนามเด็กเล่นสำหรับนักเรียนอยู่บริเวณเดียวกับสนามคอนกรีตซึ่งอยู่บริเวณประตูทางเข้าโรงเรียน พื้นที่ส่วนใหญ่ในโรงเรียนใช้ปลูกสร้างอาคารเรียน บริเวณโรงเรียนสะอาดเรียบร้อย มีความเป็นระเบียบ

โรงเรียนมีอาคารทั้งหมด 5 หลังประกอบไปด้วย อาคารเรียนสองชั้นเป็นห้องเรียนของชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ห้องพักครู อาคารเรียน 4 ชั้นหลังที่ 1 เป็นห้องเรียนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-4 ห้องสมุด ห้องพักครู ฑาธา อาคารเรียน 4 ชั้นหลังที่ 2 เป็นห้องเรียนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ห้องศูนย์สื่อ ห้องกิจกรรม ฑาธา อาคารเอนกประสงค์ อาคารโรงอาหาร โรงเรียนจัดการศึกษาในระดับชั้นอนุบาลและระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

จากสภาพทั่วไปของโรงเรียนพบว่าบริเวณโรงเรียนสะอาดเรียบร้อย แต่บริเวณโรงเรียนคับแคบและแออัดเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนและห้องเรียนที่โรงเรียนเปิดสอน ในช่วงเวลาเช้าและเป็นการจราจรบริเวณหน้าโรงเรียนจะแออัด

1.3) สภาพทั่วไปของนักเรียน

นักเรียนเดินทางมาโรงเรียนโดยรถประจำทาง หรือผู้ปกครองมารับส่ง หรือมีรถรับส่งประจำ นักเรียนชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 นักเรียนนำเงินมาโรงเรียนวันละ 20-30 บาท สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 จะนำเงินมาโรงเรียนวันละประมาณ 20-100 บาท โดยนักเรียนชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 รับประทานอาหารเช้าที่ทางโรงเรียนจัดให้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ซื้ออาหารรับประทานเอง ทางโรงเรียนได้ให้ความช่วยเหลือนักเรียนด้วยการให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่เรียนดีมีความประพฤติเรียบร้อยเป็นประจำทุกปี

การแต่งกายนักเรียนส่วนใหญ่แต่งกายสะอาดเรียบร้อย โดยนักเรียนหญิงสวมเสื้อนักเรียนสีขาวกระโปรงสีน้ำเงิน สวมถุงเท้าสีขาวรองเท้าหุ้มส้นสีดำ สำหรับนักเรียนชายสวมเสื้อนักเรียนสีขาวกางเกงสีเทา สวมถุงเท้าสีขาวรองเท้าหุ้มส้นสีน้ำตาล

นักเรียนมาถึงโรงเรียนเวลาประมาณ 06.30-08.00 น. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-6 มีหน้าที่ทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน โดยมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นผู้คอยดูแลความเรียบร้อยในการทำงานร่วมกับครูเวรประจำวัน นักเรียนทำความสะอาดห้องเรียนหลังเลิก

เรียนเป็นประจำทุกวัน นักเรียนส่วนใหญ่แต่งกายสะอาดเรียบร้อย โดยนักเรียนหญิงสวมเสื้อนักเรียนสีขาวกระโปรงสีน้ำเงิน สวมถุงเท้าสีขาวรองเท้าหุ้มส้นสีดำ สำหรับนักเรียนชายสวมเสื้อนักเรียนสีขาวกางเกงสีเทา สวมถุงเท้าสีน้ำตาลรองเท้าหุ้มส้นสีน้ำตาล

1.4) สภาพทั่วไปของครู

โรงเรียนมีครูทั้งหมดจำนวน 122 คนรวมทั้งผู้บริหาร ครูแต่งกายสะอาด สุภาพเรียบร้อย เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน ครูมาถึงโรงเรียนเวลาประมาณ 07.30-08.00 น. สำหรับครูเวรประจำวันมาโรงเรียนเวลาประมาณ 06.30-06.45 น. บริเวณหน้าโรงเรียนการจราจรคับคั่งครูเวรต้องดูแลความปลอดภัยของนักเรียนจนกระทั่งนักเรียนออกจากโรงเรียนเวลาประมาณ 15.45-16.00 น.

ครูมีความเป็นกันเอง ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน ครูส่วนใหญ่รับประทานอาหารเช้าที่โรงอาหาร เป็นอาหารที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้นโดยจ่ายค่าอาหารภาคเรียนละ 700 บาท ครูลงมารับประทานอาหารพร้อมกับนักเรียน สำหรับครูที่มีหน้าที่ประจำนอกเหนือจากงานด้านการสอน เช่น งานธุรการ วิชาการ การเงิน ฯลฯ จะมีคนนำอาหารขึ้นมารับให้รับประทานที่ห้องปฏิบัติงาน

ครูที่สอนอยู่สายชั้นเดียวกันหรือทำงานฝ่ายเดียวกันมีความสนิทสนมและคุ้นเคยกันมากกว่าครูที่สอนอยู่ต่างสายชั้นกันเนื่องจากครูในโรงเรียนมีจำนวนมาก

นโยบายการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ดำเนินตามนโยบายหลักของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยได้มีการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และจัดทำแผนงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติประจำปี โดยมีงานหลักทั้งหมด 6 งาน คือ

- 1) งานวิชาการ
- 2) งานกิจการนักเรียน
- 3) งานธุรการ การเงินและพัสดุ
- 4) งานอาคารสถานที่
- 5) งานบุคลากรและ
- 6) งานความสัมพันธ์กับชุมชน

โดยงานหลักทั้ง 6 งานและงานโครงการพิเศษแต่ละงานจะมีคำสั่งแต่งตั้ง โดยมีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด การทำงานทุกครั้งมีการเตรียมงานและวางแผนการทำงานล่วงหน้า และมีความเป็นระบบและระเบียบ ครูมีอิสระในการทำงาน เมื่อมีปัญหาในการทำงานผู้บริหารและเพื่อนครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือ ครูทุกคนรับผิดชอบงานในหน้าที่อย่างเต็มที่เนื่องจากการทำงานทุกปีจะประเมินผลงานต่าง ๆ ที่ครูรับผิดชอบ

“การทำงานกับผู้ร่วมงานมาก ๆ ต้องมีระบบและใช้ระเบียบ เวลาจะให้ใครทำอะไรก็จะมีคำสั่งแจ้งให้ครูรับทราบ งานที่ได้รับมอบหมายทุกอย่างทุกคนจะรับผิดชอบและช่วยเหลือซึ่งกัน ทำงานอย่างอิสระจะเป็นการแสดงความสามารถของแต่ละคนให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน ครูจึงพัฒนาตัวเองมากเท่าไรก็จะดีกับเด็กมากขึ้นเท่านั้น” (ผู้บริหาร)

จากสภาพทั่วไปของครูในโรงเรียน พบว่าโรงเรียนมีครูผู้สอนจำนวนมาก ครูที่สอนในระดับชั้นเดียวกันหรือทำงานฝ่ายเดียวกันมีความสนิทสนมคุ้นเคยกันมากกว่าครูที่สอนต่างระดับชั้น บรรยากาศในโรงเรียนครูมีความเป็นกันเอง ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน และมีการประเมินผลการทำงานของคนเป็นประจำทุกปี

1.5) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการมากกว่าด้านทักษะกระบวนการ การจัดการเรียนการสอนจัดทั้งด้านวิชาการและด้านทักษะกระบวนการ ตามนโยบายหลักของการจัดการศึกษา โดยผู้บริหารมีแนวความคิดว่าโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่จึงมีความจำเป็นต้องเน้นการเรียนการสอนด้านวิชาการให้ได้มาตรฐาน

การสอนในระดับชั้นอนุบาล ครูจะสอนประจำชั้น สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ครูประจำชั้นสอนวิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษาไทย วิชาอื่น ๆ มีครูสอนประจำวิชา

การเลื่อนชั้นเรียนในแต่ละปีของนักเรียนทุกระดับชั้น มีการสอบความรู้ความสามารถทางวิชาการหลังจากสอบปลายภาคเรียนที่ 2 เพื่อคัดเลือกนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถในระดับเดียวกันให้เรียนห้องเดียวกัน เนื่องจากนักเรียนแต่ละระดับชั้นมีเป็นจำนวนมากเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคน ครูประจำชั้นมีการเปลี่ยนแปลงทุกปีเช่นกันโดยการประเมินผลการทำงานในปีที่ผ่านมา เนื่องจากครูประจำชั้นต้องเป็นผู้ให้ความสนใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด การประเมินผลการทำงานของนักเรียนในแต่ละภาคเรียนจะสะท้อนถึงการปฏิบัติงานของครูประจำชั้น ครูมีการแข่งขันในการทำงานสูง

ห้องเรียนของมีการจัดตกแต่งเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน มีบรรยากาศน่าเรียน ห้องเรียนสะอาดและจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ ในแต่ละห้องเรียนมีตู้สำหรับเก็บสื่อการเรียนการสอนและเอกสารต่าง ๆ

“โรงเรียนใหญ่การทำงานทุกอย่างต้องเป็นระบบ และระเบียบรวมทั้งครู และนักเรียนด้วย การเรียนการสอนจะมีกิจกรรมครบตามนโยบายหลัก แต่คงต้องเน้นหนักทางวิชาการ เพราะเด็กมากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะจัดยาก ทำให้ต้องคัดเด็กที่มีความสามารถระดับเดียวกัน เรียนในชั้นเดียวกันเพราะจะทำให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตรงกับความสามารถ และความถนัดของ

นักเรียนแต่ละกลุ่ม จะมีการประเมินผลทั้งเด็กทั้งครู ครูประจำชั้นงานจะหนักมากเพราะจะนั่นต้องเป็นไปตามความเหมาะสมของครูแต่ละคน”(ผู้บริหาร)
 “โรงเรียนมีความพร้อมในการจัดการศึกษา และเด็กนักเรียนจะได้รับการส่งเสริมจากผู้ปกครองเต็มที่ ทำให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้พร้อมในทุก ๆ ด้าน”(ผู้บริหาร)

การเรียนการสอนจะเน้นการแข่งขันทางวิชาการ การเลื่อนชั้นเรียนในแต่ละปีจะมีการสอบความรู้ความสามารถทางวิชาการเพื่อจัดการเรียนการสอนตามความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน ประเมินผลการทำงานของครูทุกปี และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถจัดได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากโรงเรียน ครูและนักเรียนมีความพร้อม ผู้ปกครองให้การส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนอย่างเต็มที่

แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน

แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนคือห้องสมุด ห้องสมุดมีหนังสือสำหรับเด็กและหนังสือวิชาการ หนังสือเรียน หนังสืออ่านทั่วไป หนังสือในห้องสมุดเป็นระเบียบและเป็นระบบ จัดแยกประเภทหนังสือเป็นหมวดหมู่ของหนังสือแต่ละประเภทตามหลักของคิวอี้ มีโต๊ะและเก้าอี้สำหรับนั่งอ่านหนังสืออย่างเพียงพอ ห้องสมุดไม่มีเสียงดังรบกวนจากที่อื่นและได้รับการตกแต่งสวยงาม นักเรียนและครูจะใช้บริการของห้องสมุดเวลาพักรับประทานอาหารกลางวัน

โรงเรียนรับหนังสือพิมพ์วันละ 2 ฉบับคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ โรงเรียนมีห้องคอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ประกอบการเรียนการสอนสามารถรับสัญญาณของสถานีโทรทัศน์ช่อง 8 5 7 9 11 และ ไอทีวี ครูและนักเรียนจะใช้คอมพิวเตอร์และโทรทัศน์เมื่อมีกิจกรรมการเรียนการสอน

โรงเรียนอยู่ใกล้กับสถานที่ราชการอื่น ๆ จึงมีแหล่งเรียนรู้ที่นอกเหนือจากโรงเรียน เช่น โรงเรียนมัธยมศึกษา วิทยาลัยเทคนิค สถาบันราชภัฏฯ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภออยู่ห่างจากโรงเรียนประมาณ 500 เมตร และในจังหวัดยังมีสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาอีกหลายแห่ง

แหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญในโรงเรียนคือห้องสมุดและมีแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน สถานศึกษาอื่น ๆ หลายแห่ง

การส่งเสริมทางด้านวิชาการแก่ครูผู้สอน

การส่งเสริมความรู้ความสามารถทางวิชาการแก่ครูผู้สอน ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนในระดับชั้นต่าง ๆ ไปอบรม การอบรมส่วนใหญ่เป็นการอบรมของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยมากเป็นการอบรมที่ผู้เข้าอบรมไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

จ่าย ผู้ที่ไปอบรมในแต่ละครั้งพิจารณาตามความเหมาะสมของเรื่องที่อบรม สำหรับการอบรมของหน่วยงานอื่นเป็นไปตามความสนใจของครูผู้สอนแต่ละคน ถ้าครูมีความสนใจที่จะไปอบรมผู้บริหารจะให้การสนับสนุนแต่การอบรมทุกครั้งจะมีปัญหาในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดย เนื่องจากครูผู้สอนต้องรับภาระหน้าที่ในการสอนและหน้าที่อื่นๆแทบ ครูทุกคนมีภาระที่ต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว ครูที่อยู่ในระดับชั้นเดียวกันจะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเมื่อมีครูไปอบรม

เมื่อครูผู้สอนมีความรู้ ความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะผู้บริหารจะส่งเสริมให้เป็นวิทยากรระดับกลุ่มโรงเรียนจนถึงระดับจังหวัด

“การส่งเสริมด้านวิชาการ ก็สนับสนุนอยู่แล้วเพราะต้องการให้ครูได้พัฒนาตัวเองตลอดเวลา จะได้ทำให้เด็กได้พัฒนาไปด้วย ซึ่งก็มีประโยชน์ทั้งครู เด็กนักเรียน โรงเรียนก็จะมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง”(ผู้บริหาร)

ผู้บริหารให้การส่งเสริมและสนับสนุนความก้าวหน้าของครูในโรงเรียน โดยการสนับสนุนให้ไปอบรมและไปเป็นวิทยากร เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนและเพื่อพัฒนาครูผู้สอน และเพื่อความก้าวหน้าของครูทุกคน

1.6) ภูมิหลังของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ภูมิหลังของครูนักวิจัย

ครูนักวิจัยมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดนี้ ปิตามารคามีอาชีพค้าขาย ครอบครัวมีรายได้ดีพอสมควรเป็นค่อนข้างสะดวกสบาย มีพี่น้องทั้งหมด 3 คนครูนักวิจัยเป็นคนพี่สาม เมื่อมีเวลาว่างทุกคนจะช่วยกันทำงานเพื่อแบ่งเบาภาระในครอบครัว พี่น้องทุกคนให้ความช่วยเหลือกันมาตลอดจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะพี่คนโตจะทำงานทุกอย่างที่ทำให้น้องมีความสุขมีความเป็นอยู่ที่ดี ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างน้อยชั้นมัธยมศึกษา ปัจจุบันครูนักวิจัยมีครอบครัวแล้ว คู่สมรสมีอาชีพเป็นแม่บ้าน มีบุตร 1 บ้านพักอยู่ในตัวจังหวัดมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดี

“ที่เป็นน้องคนเล็กก็ค่อนข้างจะสบาย ครอบครัวคนจีนส่วนมากค้าขาย ที่เป็นลูกชายก็จริงแต่ที่ไม่ชอบอยากรับราชการ ในความคิดพี่อาชีพนี้เป็นอาชีพที่มีเกียรติในสังคม”(ครูนักวิจัย)

“พี่สร้างเมื่อสร้างตัวด้วยตัวเองมาตลอด ไม่อยากให้พ่อแม่มาเป็นภาระ กว่าจะมีครอบครัวเฮฮาน เพราะต้องการให้ตัวเองมั่นคงก่อนกว่าจะพร้อมใช้เวลานานเหมือนกัน พี่ภูมิใจกับสิ่งที่พี่สร้างกับมือเป็นครอบครัวที่พี่สร้างเองทั้งเป็นความภูมิใจมากทำเองทุกอย่าง”(ครูนักวิจัย)

ครูนักวิจัยสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาโรงเรียนที่อยู่ในอำเภอบ้านเกิดหลังจากนั้นเข้ามาเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียนในตัวจังหวัด เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ไปเรียนต่ออนุปริญญาสาขาบรรณารักษศาสตร์ที่วิทยาลัยครูนครปฐม ทำงานเป็นครูแล้วจึงกลับไปเรียนต่อปริญญาตรีสาขาบรรณารักษศาสตร์ที่วิทยาลัยครูนครปฐม และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาบรรณารักษศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ครูนักวิจัยต้องการความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและเห็นความสำคัญของการศึกษาจึงเรียนไปด้วยขณะที่ทำงาน

“เรียนบรรณารักษศาสตร์ไม่ค่อยมีเพื่อนเรียนคนเรียนจะน้อยมาก ที่เห็นว่าการ่าลังขาดครูบรรณารักษศาสตร์ก็เลยไปเรียน พอจบมาแล้วจะกลับไปเรียนต่ออีกคิดตั้งนาน ไหน ๆ ก็เรียนมาทางนี้แล้วก็ต่อไปทางเดียวเลย จบมาแล้วไม่ค่อยได้ใช้เลยนะ วิชาบรรณารักษศาสตร์เพราะที่นี่มีครูอยู่แล้ว”(ครูนักวิจัย)

“การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็น สิ่งเรียนมากมีความรู้สึกว่าจะทำไมเรื่องที่เรายังไม่รู้มีเยอะจัง ที่เคยไปสอบพื้นฐานไว้ที่จุฬาฯ ไปสอบวิชาเอกไม่ผ่านซักที ตอนนั้นก็มีการสอบครีวชะแล้วแต่คิดว่าถ้าข้างหน้ามีโอกาสเรียนก็จะไปสอบอีก”(ครูนักวิจัย)

สำเร็จการศึกษาอนุปริญญาแล้วสอบบรรจุรับราชการครูที่โรงเรียนนี้ ขณะสอนที่โรงเรียนและเป็นอาจารย์พิเศษสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ที่วิทยาลัยครูนครปฐม 4-5 ปี สอนในระดับประถมศึกษาได้สอนทุกวิชาทุกวันวิชาบรรณารักษศาสตร์เนื่องจากนักเรียนระดับประถมศึกษาไม่มีเรียนในวิชาดังกล่าว เมื่อได้สอนในวิชาอื่นทำให้ครูนักวิจัยต้องค้นคว้าและแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในการสอนนักเรียนโดยครูนักวิจัยต้องการให้ตัวเองมีความรู้ความชำนาญในวิชาที่สอนเหมือนกับวิชาบรรณารักษศาสตร์ที่เรียนมา การทำงานที่ผ่านมากครูนักวิจัยได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานทุกคนเป็นอย่างดี เป็นที่รักใคร่ของผู้ร่วมงานและนักเรียน

“ช่วงแรกคิดว่าเรียนมาแล้วต้องได้ใช้ คงจะได้ทำหน้าที่บรรณารักษศาสตร์ห้องสมุด พอมาทำงานที่นี่เขามีครูทำหน้าที่อยู่แล้ว เรายังไม่ได้ใช้เลยต้องสอนวิชาอื่นแทน การสอนวิชาอื่นนี่แหละทำให้ที่ต้องเตรียมตัวมากขึ้น ต้องหาหนังสือเพิ่มเติม เพราะกลัวว่าจะสอนเด็กได้ไม่ดีเหมือนกับครูที่เขาจบมาโดยตรง ช่วงแรก ๆ บางอย่างได้จากการเรียนรู้ไปพร้อมกับนักเรียน แต่ที่ก็จะเตรียมตัวให้ดีที่สุดเท่าที่ีจะทำได้”(ครูนักวิจัย)

“จบปริญญาตรีมาแล้วก็ได้ไปเป็นอาจารย์พิเศษที่วิทยาลัยครูอยู่ 4-5 ปี ตอนแรกก็ว่าจะย้าย แต่ต้องทำเรื่องยุ่งยากมากเลยไม่เอาดีกว่า คิดว่าสอนอยู่ที่โรงเรียนประถมเราก็น่าจะเป็นครูที่ดีได้แม้จะไม่ได้ทำงานตรงกับที่เรียนมาและที่ก้าวหน้าได้เหมือนกัน”(ครูนักวิจัย)

ภูมิหลังครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปิตามารดา มีอาชีพทำนาครอบครัวมีรายได้น้อยฐานะความเป็นอยู่ยากจนมีพี่น้องทั้งหมด 7 คน ทุกคนต้องช่วยกันทำนาทำงานเพื่อตัวเองและครอบครัว ความยากลำบากทำให้ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยสู้ไม่ได้ มีความอดทนต่อความยากลำบาก ใช้จ่ายอย่างประหยัดจนทำให้ทุกวันนี้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม ปัจจุบันครูนักวิจัยมีครอบครัวแล้ว คู่สมรสเป็นแม่บ้าน มีบุตร 2 คน กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรียนโรงเรียนที่ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยสอนอยู่

“ใครไม่จนจริงคงไม่รู้หรอกว่าคำว่าไม่มีจะกินเป็นอย่างไร ผมกับพี่ ๆ น้อง ๆ พ่อแม่ก็อยู่กันแบบอดบ้างกินบ้าง แต่ก็ต้องสู้ความจนบอกเราทุกคนว่าห้ามถอยถอยเมื่อไรจะต้องจนยิ่งกว่าเดิม ทำให้สู้ชีวิต อดทนและสร้างเนื้อสร้างตัวมาได้จนถึงทุกวันนี้ ค่อนข้างจะประหยัดแต่ไม่ใช่ที่เหนียวนะ รู้ว่าอะไรจำเป็นไม่จำเป็น” (ครูที่ไม่เป็นนักวิจัย)

“มีครอบครัวแล้วผมก็ทำงานทุกอย่างทำสวน ว่างที่ขับรถรับจ้าง ผมไม่อาลัยว่าเป็นครูแล้วทำไมต้องทำอย่างนั้น ที่ผมทำงานทุกอย่างทำให้ครอบครัวผมมีฐานะมาถึงทุกวันนี้ได้คนอื่นไม่ทำก็เรื่องของเขา” (ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

ครอบครัวของครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีฐานะยากจนทำให้ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยและพี่น้องทุกคนต้องชวนขายเรียนด้วยตัวเองมาตลอด โดยครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยขายเรียนสอบเทียบ ป.5 สอบเทียบ ม.3 และ ม.6 ขณะที่ขายเรียนต้องอ่านหนังสือควบคู่ไปด้วย จนสอบได้วุฒิครู พ.ม. (พิเศษครูมัธยม) จึงลาสิกขาบทเพื่อทำงาน ขณะทำงานได้เรียนปริญญาตรีสาขาบริหารการศึกษาของและสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และสอบบรรจุเข้ารับราชการสอบบรรจุได้ครั้งแรกได้ที่โรงเรียนแห่งนี้

“พ่อแม่ก็ไม่ถามไม่บอกว่าจะให้เรียนอะไร แต่ช่วยกันหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้องก็แค่นั้นแล้ว ทุกคนใครอยากเรียนก็ต้องไปหาหนทางเอง อย่างผมก็ขายเรียนมาตลอดจนได้ดีทุกวันนี้ ระยะเวลาที่ขายเรียนเหมือนกับขายตั้งแต่อาลัยดิบตัน ๆ ต้องขายด้วยตัวเองตลอด ก็เป็นผลดีของความจนหรือเปล่าไม่รู้ที่ทำให้ผมสู้มาได้จนถึงจุดนี้(หัวเราะ)” (ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

ก่อนที่จะสอบบรรจุรับราชการครูทำงานเป็นเจ้าหน้าที่การศึกษาอยู่ที่กรุงเทพฯ เมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีแล้วจึงสอบเข้ารับราชการครู การทำงานที่ผ่านมากครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานทุกคนเป็นอย่างดี เป็นที่รักใคร่ของผู้ร่วมงาน ผู้ปกครองและนักเรียน

“ผมพูดจริงแล้วทำจริง เวลาทำงานร่วมกับคนอื่นก็ต้องเข้าใจว่าคนเรามาจากที่
ที่ต่างกันจะให้มาคิดหรือทำเหมือนกันคงเป็นไปได้ใครที่ผมบอกหรือแนะนำ
เขาได้ผมก็จะทำ ผมไม่ค่อยมีปัญหากับใคร ใครมีอะไรปรึกษาได้ทุกเรื่อง แล้ว
ก็ไม่เคยบกพร่องต่อหน้าที่ให้ใครมาว่าได้เหมือนกัน ที่ผ่านมามผมก็เป็นที่ยัง
ของเพื่อนครูได้อย่างน้อยก็ทำให้เขาสบายใจ” (ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

2) พฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

2.1) บรรยายภาคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูนักวิจัย

ครูนักวิจัยเป็นคนร่าเริง มีใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใสตลอดเวลา มีอารมณ์ขันอยู่เสมอ คุย
สนุกพูดจาไพเราะสุภาพ พูดออกเสียงคำควบกล้ำชัดเจน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนและ
เพื่อนครู ชอบช่วยเหลือผู้อื่นและได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนครูเป็นอย่างดี แต่งกายสุภาพ
เรียบร้อยเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน ปัจจุบันนี้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 สอนวิชาสร้าง
เสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3

ครูเตรียมการสอนล่วงหน้าโดยจัดทำกำหนดการสอนและแผนการสอนในการสอน ครูนัก
วิจัยได้ส่งให้ผู้บริหารก่อนสอน ครูจัดเตรียมสื่อประกอบการสอน และเขียนหนังสือเสริมบทเรียน
ใช้ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งหนังสือนี้ได้เผยแพร่ใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาในสำนักงานการ
ประถมศึกษาอำเภอและจังหวัด เป็นหนังสือเผยแพร่สำหรับผู้สนใจ ครูเข้าสอนตรงเวลาและ
ตรวจงานทุกครั้ง บรรยายภาคในห้องเรียนไม่มีเสียงดังจากที่อื่นรบกวนขณะจัดกิจกรรมการเรียน
การสอน

ครูพูดเสียงดังฟังชัด พูดออกเสียงคำควบกล้ำชัดเจน มีน้ำเสียงหนักเบาสร้างความสนใจ
ของนักเรียน ขณะสอนให้ความสนอกสนใจกับนักเรียนในห้องเรียนอย่างทั่วถึง ครูเดินดูนักเรียนขณะที่
นักเรียนกำลังเรียนหรือปฏิบัติงาน เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการทำงานหรือกิจกรรม เปิดโอกาสให้
นักเรียนได้ซักถามและครูอธิบายให้นักเรียนฟังโดยไม่แสดงอาการเบื่อหน่ายหรือรำคาญนักเรียน
ครูพูดคุยและซักถามนักเรียนอย่างทั่วถึง ให้ความเป็นกันเอง รักและเอาใจใส่นักเรียน และเสริม
กำลังใจให้กับนักเรียนเมื่อนักเรียนตอบคำถามหรือทำกิจกรรมได้สำเร็จ

“เด็กที่ไม่ตั้งใจเรียนจะหาซากส่วนมากเขาหลงอยู่แล้ว เวลาที่มีกิจกรรมจะแข่งกัน
ทำ เมื่อเขาทำได้ครูชมแล้วเพื่อน ๆ ปรบมือให้ เด็กเขาจะภูมิใจมาก” (ครูนักวิจัย)

นักเรียนให้ความสนอกสนใจต่อสิ่งที่ครูสอน มีความกระตือรือร้นในการเรียน เนื่องจากกิจ
กรรมการเรียนการสอนทุกครั้งครูให้ความสนอกสนใจกับนักเรียนทุกคน ทำให้เกิดความสนุกสนาน
ครึกครื้น นักเรียนทุกคนชอบเรียนกับครูนักวิจัย เนื่องจากครูอารมณ์ดี ใจดี ไม่ดุ เวลาไม่เข้าใจ

หรือปฏิบัติกิจกรรมไม่ได้จะอธิบายให้ฟัง นักเรียนห้องที่ครูนักวิจัยสอนเป็นนักเรียนห้องที่เรียน
เก่งในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

“เด็กจะชอบทำกิจกรรม ที่มีร้องเพลง เล่นเกม รู้แล้วว่าชอบเขาแบบไหนที่จะทำ
ให้เขาสนใจและตั้งใจเรียน อะไรที่เรียนแล้วสนุก ๆ เขาจะชอบ สนข. ดูเหมือนจะ
น่าเบื่อนะแต่เด็กเขาจะสนใจเอาใจใส่การเขียนดี อาจเป็นเพราะว่าเป็นห้องของ
เด็กเก่งเขาจะสนใจทุกวิชาอยู่แล้ว พอเข้ามาเขาจะบอกเลขนะว่าคุณครูวันนี้
อยากทำงานเป็นกลุ่ม แล้วแข่งกัน หรือเล่นเกม ที่เราเตรียมมาแล้วก็นำมา
ปรับให้ตรงกับความสนใจของเด็ก เด็กก็จะสนุกกับการเรียน ส่วนมากเขาชอบ
กิจกรรมที่เป็นการแข่งขัน”(ครูนักวิจัย)

“ผมชอบให้ครูแบ่งกลุ่มแล้วแข่งกันตอบคำถามก็ได้หรือทำงานก็ได้ ก็ต้องอ่าน
หนังสือมาก่อนจะได้ตอบได้เวลาครูถาม”(นักเรียน ป.3/ก)

“สนุกดีเรียนกับคุณครู ไม่เครียด หนูทำการบ้านทุกครั้ง เพราะถ้าไม่ทำแล้วเดี๋ยว
เรียนไม่ทันเพื่อน”(นักเรียน ป.3/ป)

“เวลาที่ใครทำงานดี ๆ และตั้งใจเรียนครูก็ให้เป็นตัวอย่างนักเรียนดี ต้องแข่งกัน
ครับ ใครที่ไม่สนใจเรียนบิหน้าต้องไปอยู่ห้องใหม่”(นักเรียน ป.3/ธ)

2.2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูนักวิจัย

ครูนักวิจัยเตรียมการสอนและสื่ออุปกรณ์ในการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า สื่อที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นสื่อสำเร็จ โดยเขียนหนังสือเสริมบทเรียนใช้ประกอบการเรียนการสอน หนังสือนี้ได้เผยแพร่ใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและจังหวัด เป็นหนังสือเผยแพร่สำหรับผู้สนใจด้วย โดยได้รับความช่วยเหลือด้านการพิมพ์จากทางสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

“ที่ชอบอ่านหนังสืออยู่แล้ว ก็ได้ความคิดว่าน่าจะเขียนหนังสืออะไรซักเรื่องสองเรื่องมาใช้ประกอบการสอน ซึ่งก็จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับชุมชนที่นักเรียนอยู่ ที่นักเรียนควรจะรู้นอกจากที่มีเรียนในหนังสือ”(ครูนักวิจัย)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีทั้งครูเป็นศูนย์กลางและนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูบรรยาย นักเรียนอภิปราย นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันมีการเล่นเกม ร้องเพลง นักเรียนและครูร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม บรรยายภาคในการเรียนครีกครั้งสนุกสนาน เมื่อนักเรียนมีปัญหาครูคอยดูแลและให้ความช่วยเหลือ นักเรียนในห้องเรียนเดียวกันจะมีความรู้ความสามารถในระดับเดียวกัน

“สอนง่ายมาก เพราะเด็กจะรับได้เร็วและจะทันกัน แล้วนักเรียนจะอ่านมากกว่าในหนังสืออยู่แล้ว บางคนจะจำได้แม้กระทั่งการหมุนรอบตัวเองของดาวแต่ละดวง พี่ยังจำไม่ได้เลย นี่แค่เด็ก ป.3 นะ เวลาเขาไปอ่านหรือไปเจออะไรข้างนอกมากี่จะมากมาย พี่ก็ต้องเตรียมตัวให้มาก อ่านให้มากกว่าเด็ก ต้องพร้อมเสมอ พร้อมทั้งจะส่งเสริมนักเรียนให้พัฒนาได้ดีขึ้น”(ครูนักวิจัย)

การประเมินผลการเรียนของนักเรียนแต่ละครั้งในชั่วโมงเรียนครูประเมินผลด้วยการสังเกตและซักถามนักเรียน ให้นักเรียนประเมินผลด้วยตนเองร่วมกับครูผู้สอน สำหรับการประเมินผลด้านความรู้ปลายภาคเรียนประเมินผลตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบ

“เป็นครูที่ทำได้สารพัด ทั้งกระโดดโถงเดินไปกับเด็ก ร้องว่าทำเพลงเขาคุณสนุก อยู่แล้วจริงแล้วเวลาไม่สอนจะเป็นคนเฉย ๆ เรียบร้อย พุดจาเรียบร้อย แต่เวลาสอนเด็กเขาจะปรับตัวเข้ากับเด็กและมีเรื่องแปลก ๆ ใหม่มาเล่าให้เด็กฟัง เด็กก็จะสนใจ”(ครูผู้สอน ป.3)

“เป็นคนที่ไม่แรงและทุ่มเทกับงานมาก งานจะต้องเป๊ะ ๆ จะมาโรงเรียนเข้าก็อึ้นบ้านก็อยู่ใกล้ ๆ โรงเรียนนี่แหละ เขาชอบอ่านชอบเขียน เวลาไปอบรมอะไรมาเข้าที่ประชุมเขาก็จะบอกแก่ครูทุกคนแล้วก็คอยกระตุ้นคนอื่นให้ทำงานด้วยพี่เคยอ่านบทความของเขานะ เกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียน ในสารพัฒนาหลักสูตร และเกี่ยวกับผู้ปกครองทำไมไปจำกัดความคิดเด็ก มีผลงานวิชาการหลายเรื่องนะ จะมีเรื่อง เด็กจะได้จากเขามาก พี่เคยไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุด เด็ก ๆ ที่เขาสอนจะไปคืนหนังสือที่ห้องสมุดประจำ”(ผู้ช่วยฝ่ายการเงิน)

สรุปได้ว่าครูนักวิจัยมีพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

- 1) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจ ให้นักเรียนวางแผนในการทำงานด้วยตนเอง และวางแผนในการทำงานร่วมกับเพื่อนเมื่อทำงานเป็นกลุ่ม
- 2) ครูสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูจัดเตรียมแผนการสอน ครูทำหนังสือเสริมบทเรียนที่นักเรียนสามารถใช้ค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเองได้เมื่อนักเรียนมีความสนใจและต้องการเรียน ให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด
- 3) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถของนักเรียน ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน ให้ความรักและเอาใจใส่ดูแลนักเรียนทุกคน เมื่อมีปัญหา นักเรียนกล้าถามและปรึกษาครู ทุกคนให้ความเคารพและเชื่อฟังครูผู้สอน
- 4) บรรยายภาคในการเรียน ครูพูดเสียงดังฟังชัด การสอนมีความสนุกสนานทั้งครูผู้สอนและนักเรียน เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจหรือมีปัญหาในการทำงาน การปฏิบัติกิจกรรมครูคอยให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ นักเรียนให้ความสนใจกับสิ่งที่ครูสอน ครูยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนทำงาน
- 5) การประเมินผลการเรียนหรือการทำกิจกรรม ครูและนักเรียนประเมินผลร่วมกัน

2.3) บรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยเป็นคนเรียบร้อย พูดไม่เก่ง พูดจาสุภาพ น้ำเสียงนุ่มนวล พูดออกเสียงคำควบกล้ำชัดเจน มีความเป็นกันเองกับนักเรียนและเพื่อนครู เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเพื่อนครูในการทำงานในด้านที่ตนเองมีความสามารถ เมื่อต้องการความช่วยเหลือจากเพื่อนครูจะได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ปัจจุบันนี้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 สอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเตรียมการสอนล่วงหน้า ครูส่งผู้บริหารล่วงหน้าก่อนสอน ครูตรวจงานทุกครั้ง ห้องเรียนไม่มีเสียงดังจากที่อื่นมารบกวนขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูผู้สอนพูดเสียงเบาขณะสอน น้ำเสียงที่ใช้สอนไม่เร้าความสนใจของนักเรียน ขณะสอนครูให้ความสนใจกับนักเรียนอย่างทั่วถึงแต่จะสนใจนักเรียนที่นั่งหน้าเป็นมากกว่าเพราะเป็นนักเรียนที่เรียนเก่งและให้ความสนใจต่อสิ่งที่ครูสอน สำหรับนักเรียนที่นั่งแถวหลังจะไม่สนใจเรียน บางคนจะนั่งคุยกัน เล่นกัน บางครั้งลงไปนั่งเล่นโต๊ะโต๊ะเรียน เมื่อครูผู้สอนว่ากล่าวตักเตือนสักพักหนึ่งนักเรียนที่นั่งหลังก็ไม่สนใจเรียนอีก

นักเรียนที่เรียนเก่งชอบเรียนกับครู เนื่องจากครูใจดี ไม่ดุ มีความเป็นกันเองกับนักเรียน สำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อนจะไม่ชอบเรียน เนื่องจากเวลาเรียนเมื่อครูซักถามแล้วตอบคำถามไม่ค่อยได้ เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจหรือปฏิบัติกิจกรรมไม่ได้ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็นและอธิบายให้ฟังโดยไม่แสดงสีหน้าว่าคาญเด็กนักเรียน บรรยากาศในการเรียนมีความเป็นกันเอง

“นี่สอนเด็กเก่งนะเนี่ย เด็กจะชอบอยู่อย่างนี้แหละมีทั้งเด็กที่สนใจเรียนและไม่สนใจเรียน ส่วนมากก็จะไม่ค่อยได้ใช้สื่ออะไร แล้วยังไม่ค่อยได้ทำ เด็กความสนใจจะสั้นมาก จะชอบเล่นเกมที่เป็นการแข่งขันเป็นกลุ่ม ก็มีเล่นเกมบ้าง ร้องเพลง ร้องเพลงก็ไม่ได้ถนัดเลยแต่สอนเด็กก็ทำได้ อะไรที่เด็กทำบ่อยก็จะเบื่อแล้วก็จะหมดความสนใจอีก เขาจะช่วยกันดีมาก ช่างหน้าจะสนใจเรียนดีข้างหลังก็เรียนบ้างเล่นบ้าง”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“หนูอยากเล่นเกม สนุกดี แต่ถ้าเล่นบ่อยแล้วก็ไม่อยากเล่นอีก”(นักเรียน ป.2/ก)

“ชอบเรียนเพราะคุณครูใจดี ไม่ดุ จะทำงานส่งครูทุกครั้ง”(นักเรียน ป.2/ป)

“บางครั้งก็ชอบเรียนถ้าตอบได้ บางครั้งตอบไม่ได้ก็ไม่ชอบเรียน คุณครูบอกให้ไปอ่านหนังสืออะไร”(นักเรียน ป.2/ธ)

(เวลาเรียนในชั่วโมงนักเรียน ป.2/ธ จะไม่ค่อยสนใจเรียน เมื่อสัมภาษณ์นักเรียนจะทำสีหน้าเฉย ๆ)

2.4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยเตรียมการสอน เตรียมอุปกรณ์ในการเรียนการสอนส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้ใช้สื่อประกอบการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีทั้งนักเรียนเป็นศูนย์กลางและครูเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมการเรียนการสอนโดยส่วนใหญ่แล้วครูเป็นศูนย์กลาง มีกิจกรรมที่หลากหลายทั้งกิจกรรมเดี่ยว กิจกรรมกลุ่ม ร้องเพลง ส่วนมากนักเรียนจะอ่านหนังสือล่วงหน้า และชอบกิจกรรมการแข่งขัน ในการเรียนการสอนครูให้ความสนใจนักเรียน ครูยืนสอนอยู่หน้าชั้นเรียนเป็นส่วนมากและสอนโดยใช้วิธีการซักถามพูดคุยกับนักเรียน นักเรียนที่เรียนเก่งจะเป็นผู้ตอบ เมื่อครูถามนักเรียนที่เรียนอ่อนแล้วนักเรียนตอบไม่ได้ ครูจะให้นักเรียนที่เรียนเก่งตอบแทน

การประเมินผลการเรียนของนักเรียนทั้งการประเมินภาคความรู้และภาคปฏิบัติ ในช่วงเวลาครูประเมินผลด้วยการสังเกตการทำงานและทำกิจกรรมของนักเรียน สำหรับภาคความรู้ประเมินผลจากการทดสอบโดยยึดตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้

“เด็กทำกิจกรรมมากเกินไปจะไม่ค่อยได้เนื้อหาความรู้ ก็จะเน้นทางด้านความรู้มากกว่านะ ก็มีให้กิจกรรมให้เขาได้ทำบ้างเป็นบางครั้ง”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“อาจารย์เขาไม่ค่อยพูด ส่วนมากครูผู้ชายก็ไม่ค่อยพูดเท่าครูผู้หญิงหรอก เวลาสอนนักเรียนจะตั้งใจสอนดี ตั้งใจทำงาน บางทีก็มีเกม มีเพลง มาสอน มาทำทำประกอบให้นักเรียนทำตาม นักเรียนจะชอบเพราะสนุก ๆ เด็ก ๆ เขาจะชอบเรียนอะไรที่สนุกสนาน”(ครูผู้สอน ป.2)

“เป็นคนที่ทำงานดีตั้งใจสอนเด็ก มีความรับผิดชอบ ชอบช่วยเหลือเพื่อนครู จะเป็นคนเฉย ๆ ทำงานเก่งแต่พูดไม่ค่อยเก่ง จะพูดจาสุภาพทั้งกับเพื่อนครูและเด็กนักเรียน”(หัวหน้าฝ่ายการเงิน)

ส่วนครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

1) ครูสอนโดยมีทั้งนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และครูเป็นศูนย์กลาง ครูเตรียมการสอนเตรียมกิจกรรม การเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้ใช้สื่อประกอบการสอน ครูสอนโดยยึดเนื้อหาแบบเรียนเป็นสำคัญ

2) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถของนักเรียน ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน ให้ความรักและเอาใจใส่ดูแลนักเรียนทุกคนส่วนมากแล้วครูให้ความสนใจนักเรียนที่เรียนเก่งมากกว่านักเรียนที่เรียนไม่เก่ง เพราะนักเรียนที่เรียนเก่งตั้งใจเรียน เมื่อมีปัญหาส่วนมากนักเรียนที่เรียนเก่งกล้าถามและปรึกษาครู ทุกคนให้ความเคารพและเชื่อฟังครูผู้สอน

3) บรรยายภาคในการเรียน ขณะสอนบางครั้งครูพูดเสียงเบา เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจหรือมีปัญหาในการทำงาน การปฏิบัติกิจกรรมครูให้คำแนะนำหรืออธิบายให้นักเรียนฟังด้วยสีหน้ายิ้ม

แยมไม่แสดงนักเรียน นักเรียนที่เรียนเก่งให้ความสนใจกับสิ่งที่ครูสอนมากกว่านักเรียนที่เรียนไม่เก่ง ครูยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนทำงานประสบความสำเร็จ

4) การประเมินผลการเรียนหรือการทำกิจกรรม ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินผลด้วยตนเอง

3) ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

จากการสัมภาษณ์ครูนักวิจัย ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย ผู้บริหาร เพื่อนครูและนักเรียน พบว่า ครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองดังนี้

ครูนักวิจัยเรียนรู้ด้วยความสมัครใจซึ่งเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนานักเรียน พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าในอาชีพการงานมีตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์ 3 และต้องการเรียนรู้เรื่องใหม่ๆตลอดเวลา เรียนรู้ด้วยการฟังตนเองรู้ว่าตนเองสนใจหรือต้องการเรียนรู้ในเรื่องใด วางแผนในการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้ตามที่วางไว้ การเรียนรู้ในเรื่องต่างๆไม่ค่อยพบอุปสรรคหรือปัญหา รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองเมื่อมีความสนใจในเรื่องใดจะค้นคว้าด้วยตัวเองก่อน และเรียนรู้จากการอ่านการเรียน แล้วจึงสอบถามจากผู้รู้ เพื่อน เพื่อนร่วมงานและเข้ารับการอบรม

“ทำงานแล้วสนุกดี อยู่เฉย ๆแล้วน่าเบื่อ ต้องหาอะไรมาทำตลอด ถึงเรียนจบโท มาแล้วงานจะมาก เรียนมาทั้งทีก็ต้องใช้ให้คุ้ม เรียนมาแล้วเหมือนถูกจ้องว่าเราจะทำอะไรได้บ้าง ก็หวังความก้าวหน้าด้วยแต่ไม่ใช่เอาแต่ได้ ทำอะไรแล้วคนอื่นต้องไม่เดือดร้อน พี่ไม่ชอบคนเห็นแก่ตัว สอนเด็กเด็กก็ต้องได้ ไม่ใช่ โอ้โฮ..ครูเถิดมากแต่เด็กตรงข้ามกันเลย อย่างนี้ไม่เอา”(ครูนักวิจัย)

“อยากทำอะไรก็ต้องค้นเอง หาเอง พี่ไม่ว่างไปใช้ใครและก็คงไม่มีใครมาสนใจเรา ตัวเราค้นหาไปทำอะไร ห้องสมุดเดี๋ยวนี้ค้นง่าย แค่นี้เองทับแก้ว”(ครูนักวิจัย)

“ไปทับแก้วบ่อย ในกรุงเทพฯก็ไปบ้าง ถ้าที่ทับแก้วมีก็ไม่ไป ที่วิทยาลัยครูทำอะไรไม่ได้ก็ไปตามอาจารย์ซึ่งเราเป็นศิษย์เก่า แล้วเคยไปเป็นอาจารย์พิเศษด้วย จะได้รับความช่วยเหลือดีมาก”(ครูนักวิจัย)

“มีที่อู่บ้าง แต่ทุกอย่างก็ผ่านไปด้วยดี ปัญหาที่ทำให้ท้อมากที่สุดและจำได้จนบัดนี้คือช่วงที่เรียนโท เรื่องหัวข้อนี้แหละขนาดไปสอบเรียนต่อโทที่ใหม่เลยนะ แต่ที่เอาจนจบ ทำวิจัยตอนเรียนนี้ยากพอมาทำงานแล้วทำอีกไม่ยากขนาดนั้น”(ครูนักวิจัย)

“ส่วนมากจะทำด้วยตนเอง มีปัญหาบ้างก็เพื่อน ถ้าไม่ได้จริง ๆก็วิ่งไปหาอาจารย์ พี่ไปช่วยราชการที่จังหวัดเกี่ยวกับฝ่ายวิจัยอยู่ 2-3 ปี ทำให้มีเพื่อนเยอะ”

(ครูนักวิจัย)

“ทุกคนจะให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนดี แต่ตัวเองต้องทำเองให้มากที่สุด

ไม่มีใครที่ทำงานคนเดียวได้ถ้ายังอยู่ในสังคม บางทีไปอบรมบ่อยก็ไม่ค่อยได้
สอนเด็ก ต้องมีคนสอนแทน เราก็ต้องรู้ว่าจะมีปัญหาอย่างไร”(ครูนักวิจัย)

“อ่านมากเลขอะ และชอบเขียน ที่เขียนบทความที่ได้ตีพิมพ์ในวารสารเกี่ยวกับ
การศึกษา รวมแล้ว 4-5 บทความ ที่ไม่ได้ลงก็มีอีก ก็จะเอามาให้พี่ ๆ ที่โรงเรียน
อ่านบ้างเหมือนกัน อยากให้ช่วยวิจารณ์งานให้ด้วย”(ครูนักวิจัย)

“เวลาทำงานอยากทำอะไรที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ อย่างพี่ทำอาจารย์ 3 ด้วย มาสนใจทำ
วิจัยพี่ก็ทำอีก แล้วก็มีการเรื่องใหม่ ๆ เข้ามาเรื่อย ๆ การอ่านมากจะทำให้เราพบ
เรื่องที่น่าสนใจมาก”(ครูนักวิจัย)

“ถ้าเราทำงานดีใคร ๆ ก็ต้องยอมรับ เพราะผลงานออกมาเห็น ๆ การทำให้คนอื่น
ยอมรับในตัวเรา ที่ว่ามันใช้เวลานาน เมื่อได้สิ่งนั้นก็ต้องรักษาไว้ให้อยู่กับเรา
เรื่อยไป เพราะฉะนั้นต้องพัฒนาตัวเองไปเรื่อยไม่หยุด แต่นี้ยังไม่พอหรอก”
(ครูนักวิจัย)

“อาจารย์เป็นคนขยันดี ชอบไปอบรมมีเรื่องอะไรใหม่ ๆ มาส่วนมากจะเป็นเขา
ไปมากกว่าคนอื่น ๆ ชอบค้นชอบอ่านชอบเขียนหนังสือตอนนี้เขาก็เขียนบทความ
อยู่ นอกจากการเตรียมงานสอนแล้วเขาก็ทำหนังสืออ่านเสริมก็เป็นผลดีกับเด็ก
เพราะว่าโรงเรียนเราการแข่งขันทางวิชาการสูง ทำให้เด็กได้เรียนรู้อะไรที่หลากหลาย
หลายมากขึ้นทำงานวางแผน เมื่อวางแผนแล้วเขาเป็นคนที่รับผิดชอบอยู่แล้วส่วน
ใหญ่ที่เขาทำจะประสบความสำเร็จ”(ผู้บริหาร)

“เป็นคนที่ไม่แรง กระตือรือร้นที่จะทำงานพร้อมที่จะรับและเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ
ตลอด เขาเป็นคนที่มีเวลาทุ่มเทให้เต็มที่เวลาที่เขาทำงานอะไรจะมีเขามา
เพื่อนหรือที่ให้ปรึกษาเออะ เพราะที่จังหวัดเขาก็เคยไปช่วยราชการด้านวิจัยมา
แล้วเคยไปเป็นอาจารย์พิเศษที่วิทยาลัยครูด้วย ครูประถมไม่กี่คนหรอกที่ได้ไป
เป็นอาจารย์พิเศษ เพราะเขาเป็นคนที่ไม่จะรู้ให้ได้”(ครูผู้สอนป.3)

“ครูคิดใจนะที่โรงเรียนมีครูที่ active อย่างนี้ ใครไม่ทำเขาทำ ถ้าต้องการรู้อะไร
เขามาถามครูบงที่ครูก็ให้ได้แค่คำแนะนำ ก็จะไปค้นเองมากกว่าเขาชอบอยู่
แล้วอ่านหนังสือเขียนหนังสือไม่เห็นมีใครบังคับ แล้วครูคิดว่าต้องรู้ว่าสิ่งที่เขา
ต้องการจะไปหาได้ที่ไหนและหาอย่างไร ทุกอย่างเขาจะทำงานเป็นขั้นเป็นตอน
นะว่าจะต้องทำอะไรบ้างวันนี้พุงนี่”(ผู้ช่วยฝ่ายการเงิน)

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยเรียนรู้ด้วยความสมัครใจซึ่งเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถ พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าในอาชีพการงาน และเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ เมื่อตนเองมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ จะวางแผนในการเรียนรู้ และสามารถเรียนรู้ได้ตามที่วางไว้ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง เมื่อมีความสนใจหรืออยากรู้ในเรื่องใดจะค้นคว้าด้วยตนเอง จากการอ่าน สอบถามจากผู้รู้ เพื่อนร่วมงาน ถ้าเป็นเรื่องทางวิชาการส่วนใหญ่จะสอบถามจากผู้รู้มากกว่าการค้นคว้าด้วยตนเอง

“ชีวิตลำบากมาตลอดจนกระทั่งได้ทำงาน ก็ต้องตั้งใจทำงานจะได้ก้าวหน้า เมื่อทำหน้าที่สอนแล้วก็ต้องสอนให้เด็กนักเรียนได้จริง ๆ การทำงานที่คิดต้องไม่เอาเปรียบผู้อื่น ต้องไม่เห็นแก่ตัว”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“เป้าหมายของการทำงานคือการเป็นครูที่ดี ไม่בקพร่องต่อหน้าที่ เป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงานทุกคน”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“อยากรู้ต้องค้นอ่านเองก่อน จะได้จากห้องสมุด ช่วงที่บวชเรียนต้องอ่านหนังสือมากทำให้ไม่เบื่อ ถ้าเป็นเรื่องทฤษฎีการส่วนใหญ่จะสอบถามจากคนอื่น ๆ ที่เขามีความรู้ ส่วนมากก็จะเป็นครูนักวิจัย เพราะสาสนิทกันคุยกันได้ทุกเรื่อง เขาช่วยเหลือทุกอย่าง สู้ให้ทำผลงานตลอด”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“เวลามีปัญหารู้สึกท้อเหมือนกัน จะปรึกษาเพื่อนร่วมงาน แต่ชีวิตเคยลำบากมาแล้ว ปัญหาแค่นี้คิดว่าไม่เป็นปัญหา เมื่อใจเราสบายก็จะทำงานต่อไปได้”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“คนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ ต้องเตรียมตัวเองให้พร้อมเสมอ ไม่ใช่ทำงานไปมีปัญหาครอบครัวยุ่ ชีวิตก็มีความสุข เราไม่ต้องเปรียบเทียบกับใคร ทำเท่าที่เราทำได้และทำได้ก็พอแล้ว ที่ก็อยากทำวิจัยเห็นครูนักวิจัยเขาทำ เขาก็สู้พี่ทุกวันแต่พี่ยังไม่พร้อมเลยโดยเฉพาะความรู้ก็ยากกับการวิจัย ถ้าพร้อมก็จะทำ อยากพึ่งตัวเองให้มาก”(ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย)

“เป็นอาจารย์ที่รับผิดชอบต่อหน้าที่ทำงานดี อาจารย์เขาชอบอ่านหนังสือโดยเฉพาะหนังสือธรรมะเพราะเขาจบมาทางนี้ เวลาทำอะไรที่สงสัยหรือต้องการจะรู้ก็จะสอบถามจากเพื่อนครู บางทีเขาก็จะไปหาถามเองอะไรที่จำเป็นต้องรู้ต้องใช้จะเรียนรู้เพิ่มเติม มีความกระตือรือร้นในการทำงาน การทำงานก็มีการวางแผนล่วงหน้าและเตรียมตัวพร้อมที่ทำงาน ไม่เคยบกพร่องต่อหน้าที่สำหรับครูทุกคนถ้าทำงานในเวลาไม่บกพร่องสอนเต็มที่เอาใจใส่ต่อหน้าที่และเด็กนักเรียนผมว่าใช้ได้แล้วแต่ใครจะทุ่มให้เด็กแค่นั้นก็อยู่ที่ใจของครูก็แล้วกัน”(ผู้บริหาร)

“ส่วนมากอาจารย์จะสอบถามจากเพื่อนครูด้วยกันเวลาที่มีเรื่องที่สนใจหรือมีปัญหาในการทำงาน เมื่อต้องการทำอะไรก็จะทำได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่มาก ไม่ละเลยเด็กเอาใจใส่การสอนดีกระตือรือร้นในการทำงาน”(ครูผู้สอนป.2)

“เมื่ออาจารย์เขาต้องการรู้เรื่องใหม่ ๆ หรือมีปัญหาอะไรก็ยากกับทางด้านวิชาการ ข่าวสารการศึกษาอะไรพวกนี้ก็จะถามครูนักวิจัยมากกว่าคนอื่น อาจารย์สองค่อนข้างจะสนิทกัน เมื่อจะทำอะไรจะต้องวางแผนล่วงหน้าเป็นคนที่ทำงานรอบคอบละเอียดในการทำงาน”(ผู้ช่วยฝ่ายการเงิน)

4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัย

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและเพื่อนครู พบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยคือตัวครูนักวิจัย แหล่งในการเรียนรู้และเพื่อนร่วมงาน

“ตัวอาจารย์เองสำคัญ ในเมื่อเรามีใจชอบใจรักอยู่แล้วเมื่อต้องการที่จะเรียนจะรู้อะไรย่อมไม่มีปัญหาที่จะต้องรู้ แสวงหาคำตอบนั้นมาให้ได้ เขาก็พร้อมที่จะเรียนไม่ว่าเรื่องอะไรก็ตาม ชอบเขียน คนที่เขียนได้ก็ต้องอ่านมากอยู่แล้ว มีความต้องการที่จะทำงานเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของตัวเองต้องการให้เด็กได้รู้จักต้องการความก้าวหน้า แล้วผู้ร่วมงานก็มีส่วน เพราะเขาไปช่วยราชการที่ สบจ. ทพค้ำวิชัย ไปเป็นอาจารย์พิเศษก็ได้รู้จักคนมากซึ่งส่วนมากก็เป็นนักวิชาการก็เป็นส่วนหนึ่งที่กระตุกจากเพื่อนร่วมงาน เมื่ออยู่กับคนที่ทำงานกระตือรือร้นแล้วคอยส่งเสริมสนับสนุนกันเวลาเขาทำงานอะไรสักอย่างก็จะได้รับความช่วยเหลือ”

(ผู้บริหาร)

“ลักษณะส่วนตัวที่เป็นคนชอบอ่านชอบเขียนแล้วความชอบมีมากของตัวเอง ถ้าเขาวางแผนจะทำอะไรแล้วก็จะทำให้ได้ ชอบไปอบรม เห็นแล้วว่าเขาไปแล้วกลับมาทำงานจริงมาปรับปรุงงานจริง อย่างที่เขาเรียนจบโทมาเขาก็ทำงานได้สมกับคนที่ได้ไปเพิ่มพูนความรู้มา ที่นี้จบมาตั้งหลายคนก็ไม่เห็นทำอะไรเหมือนกับยังไม่ได้ไปเรียน”(ครูผู้สอน ป.2)

“ความรักและความชอบในการทำงาน ต้องการทำงานเพื่อเด็กต้องการที่จะพัฒนาตัวเองให้ก้าวหน้าที่เป็นแรงจูงใจในเขาใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอด เพราะตัวเขาจะกระตือรือร้น ชอบอ่านหนังสืออยู่แล้วเป็นคนที่มีทัศนคติที่ดี แล้วรู้จักคนเยอะเวลาทำอะไรหรือมีปัญหาเขาจะได้รับความช่วยเหลือ รู้ว่าจะไปหาคำตอบได้ที่ไหนที่ใครจากห้องสมุดไหนบ้าง และเพื่อนร่วมงานที่คอยให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในการทำงานแต่ละครั้ง”(ผู้ช่วยฝ่ายการเงิน)

จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูนักวิจัย และการสัมภาษณ์ครูนักวิจัย ผู้บริหาร เพื่อนครู และนักเรียน มีปัจจัยที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนักวิจัยเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังนี้

1) ตัวครูนักวิจัย ครูนักวิจัยเป็นผู้ที่มีลักษณะนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่านและการเขียน มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา มีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้แม้บางครั้งมีปัญหาและอุปสรรคในการทำงานทำให้เกิดความท้อแท้ครูนักวิจัยก็สามารถทำงานนั้นได้ประสบความสำเร็จ และเป็นผู้ที่มิมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน

2) แหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญคือห้องสมุด นอกจากนี้ยังมีแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และสถาบันการศึกษาอื่นๆ เพื่อน เพื่อนร่วมงานและผู้รู้ เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญของครูนักวิจัย ในการแสวงหาความรู้และข้อมูลข่าวสาร

3) เพื่อนร่วมงาน ครูนักวิจัยมีเพื่อนร่วมงานเป็นผู้ที่คอยให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ ในการทำงาน เป็นแหล่งความรู้ ให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในการทำงาน ทุกคนมีความกระตือรือร้นในการทำงานและแสวงหาความรู้ความก้าวหน้าทางวิชาการ ทั้งเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนเช่น เพื่อนครู ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และนักวิชาการ ซึ่งเป็นเครือข่ายในการเรียนรู้ ของครูนักวิจัย

4.2.2 ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและพฤติกรรมการสอนของครูนักวิจัย และครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ตารางที่ ๑ ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ครูนักวิจัย	ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย
<p>1. เรียนรู้ด้วยความสมัครใจ เรียนรู้หรือทำงานเพื่อต้องการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาสังคม พัฒนาคณะและเพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (5 กรณีศึกษา: 1 2 3 4 5)</p> <p>เพื่อพัฒนาตนเองให้มีตำแหน่งทางวิชาการเป็น อาจารย์ 3(4 กรณีศึกษา: 1 2 3 4) มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ในการทำงานและ ต้องการเรียนรู้เรื่องใหม่ๆตลอดเวลา(5 กรณีศึกษา: 1 2 3 4 5)</p> <p>2. เรียนรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ตนเองเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญในการเรียนรู้(6 กรณี ศึกษา: 1 2 3 4 5) วางแผนในการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้สำเร็จตาม เป้าหมายที่วางไว้(5 กรณีศึกษา: 1 2 3 4 5)</p>	<p>1. เรียนรู้ด้วยความสมัครใจ เรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน(8 กรณีศึกษา: 2 4 5) เรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง(3 กรณีศึกษา: 2 4 5) เรียนรู้เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน(4กรณี ศึกษา: 1 2 3 4) เรียนรู้เพื่อพัฒนาสังคม(1 กรณีศึกษา: 5)</p> <p>มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ในการทำงานและ ต้องการเรียนรู้เรื่องใหม่ๆตลอดเวลา(1 กรณีศึกษา: 2) มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ในการทำงานและ ต้องการเรียนรู้เรื่องใหม่ๆเมื่อมีความจำเป็นต่อชีวิต และการทำงาน(3 กรณีศึกษา: 1 3 4) มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ในการทำงานและ ต้องการเรียนรู้เรื่องใหม่ๆเมื่อตนเองมีความพร้อม(1 กรณีศึกษา: 5)</p> <p>2. เรียนรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ตนเองเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญในการเรียนรู้(2กรณี ศึกษา: 2 4) วางแผนในการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้สำเร็จตาม เป้าหมายที่วางไว้(3 กรณีศึกษา: 2 4 5)</p>

ตารางที่ 9(ต่อ)

ครูนักวิจัย	ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย
2. เรียนรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย - - - รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง(กรณีที 1 2 3 4 5) - 3. วิธีการเรียนรู้ ค้นคว้าด้วยตนเองก่อนสอบถามจากผู้อื่น(5 กรณีศึกษา: 1 2 3 4 5) - ค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและชุมชน(5 กรณีศึกษา: 1 2 3 4 5) - ค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ของสถาบันอุดมศึกษา(5 กรณีศึกษา: 1 2 3 4 5) - สังเกต(2 กรณีศึกษา: 2 4) อ่าน(6 กรณีศึกษา: 1 2 3 4 5) เขียน(8 กรณีศึกษา: 2 4 5) อบรม(4 กรณีศึกษา: 1 2 4 5) สมัครเรียน(2 กรณีศึกษา: 2 4) สอบถามผู้รู้ เพื่อนร่วมงาน ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ(5 กรณีศึกษา: 1 2 3 4 5)	2. เรียนรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย วางแผนในการเรียนรู้ และเรียนรู้เท่าที่สามารถทำได้(1 กรณีศึกษา: 1) ไม่ต่อเนื่องวางแผนเป้าหมายในการเรียนรู้(1 กรณีศึกษา:3) เมื่อประสบปัญหาในการเรียนรู้หรือการทำงานทำให้ไม่อยากทำงาน เกิดความเบื่อหน่าย(กรณีที 1) รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง(1 กรณีศึกษา: 2) รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง(4 กรณีศึกษา: 1 3 4 5) 3. วิธีการเรียนรู้ ค้นคว้าด้วยตนเองก่อนสอบถามจากผู้อื่น(2 กรณีศึกษา: 2 4) ค้นคว้าด้วยตนเองเมื่อมีเวลา(1 กรณีศึกษา: 1) ค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและชุมชน(2 กรณีศึกษา: 2 4) ค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่(3 กรณีศึกษา: 1 3 5) ค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ของสถาบันอุดมศึกษา(1 กรณีศึกษา: 2) สอบถามจากผู้รู้หรือผู้ร่วมงานเป็นส่วนใหญ่(3 กรณีศึกษา: 1 3 5) สังเกต(2 กรณีศึกษา: 2 4) อ่าน(2 กรณีศึกษา: 2 4) - อบรม(1 กรณีศึกษา: 2) - สอบถามผู้รู้ เพื่อนร่วมงาน ศึกษานิเทศก์(6 กรณีศึกษา: 1 2 3 4 5) สอบถามจากนักวิชาการ(1 กรณีศึกษา: 2)

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่าครูนักวิจัยส่วนใหญ่มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองดังต่อไปนี้ คือ

ครูนักวิจัยส่วนใหญ่เรียนรู้ด้วยความสมัครใจซึ่งเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนและต้องการพัฒนาตนเองให้มีตำแหน่งทางวิชาการถึงตำแหน่งอาจารย์ 3 ต้องการเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา ครูนักวิจัยเรียนรู้ด้วยการพึ่งตนเอง รู้ว่าตน

เองต้องการเรียนอะไร วางแผนในการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ด้รับฟังความคิดเห็นเป็นของผู้อื่นและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง เมื่อมีความอยากรู้หรืออยากเรียนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะค้นคว้าด้วยตัวเองก่อนแล้วจึงสอบถามจากผู้รู้ เพื่อน เพื่อนร่วมงาน และนอกจากนี้เรียนรู้ในเรื่องที่สนใจได้จากการสังเกต การฟัง การอ่าน การเขียน เข้าร่วมการอบรมและลงเรียน

ส่วนครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยส่วนใหญ่เรียนรู้ด้วยความสมัครใจเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนและต้องการพัฒนาตนเอง ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยต้องการเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ เมื่อเรื่องนั้นมีความสำคัญและจำเป็นต่อการทำงานและการดำเนินชีวิต มีวางแผนในการเรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ บางครั้งเมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียนรู้จะทำให้เกิดความท้อแท้และจะเรียนรู้เท่าที่สามารถทำได้ ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง เมื่อมีความอยากรู้หรืออยากเรียนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะค้นคว้าด้วยตัวเอง ส่วนใหญ่จะสอบถามสอบถามจากผู้รู้ เพื่อน เพื่อนร่วมงาน แหล่งการเรียนรู้ส่วนมากเป็นแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน นอกจากนี้เรียนรู้ในเรื่องที่สนใจได้จากการสังเกต การอ่าน

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยที่แตกต่างจากครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยคือ ครูนักวิจัยจะเรียนรู้ด้วยความสมัครใจและพึ่งตนเอง ใช้วิธีการเรียนรู้และวางแผนในการเรียนรู้อย่างเป็นระบบมีความยืดหยุ่นตามเวลาและสถานการณ์ในการเรียนรู้ ใช้แหล่งการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองตลอดเวลา ซึ่งเรื่องที่ครูนักวิจัยเรียนรู้เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน เมื่อครูนักวิจัยมีความอยากรู้หรืออยากเรียนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะค้นคว้าด้วยตัวเองก่อนที่จะสอบถามผู้อื่นหรือขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นและนอกจากนี้ทั้งการสังเกต การฟัง การอ่าน การเขียนและการเข้าร่วมการอบรมเป็นวิธีการเรียนรู้ที่สำคัญของครูนักวิจัย

ตารางที่ 10 พฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

พฤติกรรมในด้าน	ครูนักวิจัย	ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย
1. การเตรียมการสอน	เตรียมแผนการสอนและเตรียมการสอน(สังเกต/สัมภาษณ์ ครู กรณีที่ 1 2 3 4 5)	ทำแผนการสอนและเตรียมการสอน (สังเกต/สัมภาษณ์ ครูกรณีที่ 2 3 4 5) ไม่ได้ทำแผนการสอน(สังเกต/สัมภาษณ์ ครู กรณีที่ 1)

ตารางที่ 10 (ต่อ)

พฤติกรรมในด้าน	ครูนักวิจัย	ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย
2. การใช้สื่ออุปกรณ์	<p>1 ผลิตสื่อ(สังเกต/สัมภาษณ์ ครู สัมภาษณ์ เพื่อนครู กรณีที่ 1)</p> <p>ผลิตสื่อ แบบฝึกและหนังสืออ่านเสริม(สังเกต/สัมภาษณ์ ครูกรณี ที่ 2)</p> <p>ผลิตสื่อ(สังเกต/สัมภาษณ์ ครู กรณีที่ 3)</p> <p>ผลิตสื่อ แบบฝึกและหนังสืออ่านเสริม(สังเกต/สัมภาษณ์ ครู กรณี ที่ 4)</p> <p>ผลิตสื่อ แบบฝึกและหนังสืออ่านเสริม(สังเกต/สัมภาษณ์ ครูกรณี ที่ 4)</p> <p>หนังสืออ่านเสริม(สังเกต/ สัมภาษณ์ ครู กรณีที่ 5)</p> <p>ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน (สังเกต สัมภาษณ์ ครู กรณีที่ 1 2 3 4 5)</p>	<p>ไม่ได้ผลิตสื่อ(สังเกต/สัมภาษณ์ ครู สัมภาษณ์ เพื่อนครู กรณีที่ 1)</p> <p>ผลิตสื่อ และใช้สื่อประกอบการเรียน การสอน(สังเกต/สัมภาษณ์ ครู กรณีที่ 2)</p> <p>ไม่ได้ผลิตสื่อ(สังเกต/สัมภาษณ์ ครู กรณีที่ 3)</p> <p>ผลิตสื่อนาน ๆ ครั้งและใช้สื่อ ประกอบการเรียนการสอน (สังเกต/สัมภาษณ์ ครู กรณีที่ 4)</p> <p>ไม่ได้ผลิตสื่อ(สังเกต/สัมภาษณ์ ครู กรณีที่ 5)</p>
3. การจัดห้องเรียน	<p>ครูจัดตกแต่งห้องเรียนทำให้ บรรยากาศน่าเรียน(สังเกตห้อง เรียน กรณีที่ 1 2 3 4)</p> <p>ครูและนักเรียนร่วมกันจัดตกแต่ง ห้องเรียน(สัมภาษณ์ ครู กรณีที่ 2)</p> <p>ไม่ได้ประจำชั้นทำงานฝ่ายการเงิน (สังเกต สัมภาษณ์ ครู กรณีที่ 5)</p>	<p>ไม่ได้ตกแต่งห้องเรียน(สังเกตห้อง เรียน ครู สัมภาษณ์ ครู กรณีที่ 1 3)</p> <p>ครูจัดตกแต่งห้องเรียนทำให้ บรรยากาศน่าเรียน(สังเกต สัมภาษณ์ ครู กรณีที่ 2 4)</p> <p>ไม่ได้ประจำชั้นทำงานฝ่ายการเงิน (สังเกต สัมภาษณ์ ครู กรณีที่ 5)</p>
4. รูปแบบการสอน	<p>นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียน (สังเกต ครู/นักเรียน 1 2 3 -5)</p>	<p>ครูเป็นศูนย์กลางการเรียน(สังเกต ครู/นักเรียน 1 3 5)</p> <p>นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียน (สังเกต ครู/นักเรียน กรณีที่ 2 4)</p>

ตารางที่ 10 (ต่อ)

พฤติกรรมในด้าน	ครูนักวิจัย	ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย
5. ความสนใจต่อนักเรียน	ครูให้ความสนใจนักเรียนทุกคน (สังเกต ครู กรณีที่ 1 2 3 4 5)	ครูให้ความสนใจนักเรียนที่เรียนเก่งมากกว่านักเรียนที่เรียนไม่เก่ง (สังเกต ครู กรณีที่ 1 5) ครูให้ความสนใจนักเรียนทุกคน (สังเกต ครู กรณีที่ 2 3 4) ครูให้ความรัก เอาใจใส่ มีความเป็นกันเองแก่นักเรียนและนักเรียนให้ความไว้วางใจครู(สังเกต ครู/นักเรียน สัมภาษณ์นักเรียน กรณีที่ 1 2 3 4 5)
6. ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	ครูให้ความรัก เอาใจใส่ มีความเป็นกันเองแก่นักเรียนและนักเรียนให้ความไว้วางใจแก่ครู (สังเกต ครู/นักเรียน สัมภาษณ์นักเรียน กรณีที่ 1 2 3 4 5)	นักเรียนที่เรียนเก่งจะมีความสนิทสนมและกล้าคุยกับครูมากกว่านักเรียนที่เรียนไม่เก่ง(สังเกต ครู/นักเรียน สัมภาษณ์นักเรียน กรณีที่ 1 5) นักเรียนที่เรียนไม่เก่งจะถูกดูและทำโทษเมื่อทำงานไม่สำเร็จหรือตอบไม่ได้(สังเกต ครู/นักเรียน สัมภาษณ์นักเรียน กรณีที่ 1)
7. การประเมินผลการเรียนรู้และการทำงาน	ครูประเมิน นักเรียนประเมินตนเอง นักเรียนและครูร่วมกันประเมิน(สังเกต ครู/นักเรียน สัมภาษณ์ ครู/นักเรียน กรณีที่ 1 2) ครูประเมิน(สังเกต ครู/นักเรียน สัมภาษณ์ครู กรณีที่ 3) ครูประเมิน นักเรียนและครูร่วมกันประเมิน(สังเกต ครู/นักเรียน สัมภาษณ์ครู/นักเรียน กรณีที่ 4 5)	ครูประเมิน(สังเกต ครู/นักเรียน สัมภาษณ์ ครู กรณีที่ 1 3 4 5) ครูประเมิน นักเรียนประเมินตนเอง นักเรียนและครูร่วมกันประเมิน (สังเกต ครู/นักเรียน สัมภาษณ์ ครู/นักเรียน กรณีที่ 2)

ตารางที่ 10 (ต่อ)

พฤติกรรมในด้าน	ครูนักวิจัย	ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย
8. ความสนใจของนักเรียนต่อสิ่งที่ครูสอน	นักเรียนให้ความสนใจต่อสิ่งที่ครูสอน(สังเกต นักเรียน กรณีที่ 1 2 3 4 5)	นักเรียนที่เรียนไม่เก่งไม่ให้ความสนใจต่อสิ่งที่ครูสอน(สังเกต นักเรียน 1 5) นักเรียนให้ความสนใจต่อสิ่งที่ครูสอน(สังเกต นักเรียน กรณีที่ 2 3 4)

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่าครูนักวิจัยมีพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1) ครูส่วนใหญ่สอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนได้วิธีเรียนรู้ด้วยตัวเอง โดยครูจัดเตรียมแผนการสอน ผลิตสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดทำหนังสือเสริมบทเรียน หนังสืออ่านประกอบการเรียนการสอน แบบฝึกหัดเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่เรียนมากยิ่งขึ้นและนักเรียนสามารถค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเองได้เมื่อนักเรียนมีความสนใจและต้องการเรียน

2) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจ ให้นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน วางแผนในการทำงานด้วยตนเอง และวางแผนในการทำงานร่วมกับเพื่อนเมื่อทำงานเป็นกลุ่ม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ขอมรับในความรู้ความสามารถของนักเรียน

3) ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน ให้ความรักและเอาใจใส่ดูแลนักเรียนทุกคน เมื่อมีปัญหาให้นักเรียนกล้าถามและปรึกษาครู นักเรียนทุกคนให้ความเคารพและเชื่อฟังครูผู้สอน

4) บรรยายภาคในการเรียน ครูพูดเสียงดังฟังชัด การสอนมีความสนุกสนานทั้งครูผู้สอนและนักเรียน เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจหรือมีปัญหาในการทำงาน การปฏิบัติกิจกรรมครูเป็นผู้ที่คอยให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ อธิบายให้นักเรียนฟังด้วยสีหน้ายิ้มแย้มไม่แสดงอาการหงุดหงิดหรือเบื่อหน่ายนักเรียน นักเรียนให้ความสนใจกับสิ่งที่ครูสอน ครูยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนทำงานประสบความสำเร็จและให้กำลังใจสำหรับนักเรียนที่ยังทำงานไม่ได้

5) การประเมินผลการเรียนหรือการทำกิจกรรม มีทั้งครูและนักเรียนประเมินผลร่วมกัน ให้นักเรียนประเมินผลงานของตนเองและของเพื่อนในห้อง และครูประเมินผลด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงความก้าวหน้าของตนเองและพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น

ส่วนครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

1) ครูส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีครูเป็นศูนย์กลางมากกว่านักเรียน ครูเตรียมการสอน เตรียมกิจกรรมและเตรียมสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูไม่ค่อยได้ผลิตสื่อเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเรียนส่วนใหญ่จึงไม่ได้ใช้สื่อประกอบ ครูสอนโดยยึดเนื้อหาแบบเรียนเป็นสำคัญ ครูบางท่านไม่ได้จัดตกแต่งห้องเรียนและบางท่านจัดตกแต่งพอสมควร

2) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถของนักเรียน ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน ให้ความรักและเอาใจใส่ดูแลนักเรียนทุกคน มีครูผู้สอนบางท่านที่ให้ความสนใจและเอาใจใส่ดูแลนักเรียนที่เรียนเก่งมากกว่านักเรียนที่เรียนไม่เก่ง เนื่องจากนักเรียนที่เรียนเก่งตั้งใจเรียน สนใจในสิ่งที่ครูสอน เมื่อมีปัญหาส่วนมากนักเรียนที่เรียนเก่งกล้าถามและปรึกษาครู นักเรียนทุกคนให้ความเคารพและเชื่อฟังครูผู้สอน

3) บรรยากาศในการเรียน มีครูผู้สอนบางคนที่ดีและทำโทษนักเรียนที่ทำงานไม่เสร็จและตอบคำถามไม่ได้ ขณะสอนบางครั้งครูพูดเสียงเบาทำให้นักเรียนไม่สนใจเรียน เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจหรือมีปัญหาในการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมครูเป็นผู้ที่คอยให้คำแนะนำหรืออธิบายให้นักเรียนฟังด้วยสีหน้ายิ้มแย้มไม่แสดงอาการหงุดหงิดหรือเบื่อหน่ายนักเรียน สำหรับครูผู้สอนบางท่านนักเรียนที่เรียนเก่งให้ความสนใจสิ่งที่ครูสอนมากกว่านักเรียนที่เรียนไม่เก่ง ครูยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนทำงานประสบความสำเร็จซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง

4) การประเมินผลการเรียนหรือการทำกิจกรรม ส่วนใหญ่ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินผลด้วยตนเอง

ครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยส่วนใหญ่มีพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนที่เหมือนกันคือ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถของนักเรียน เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการทำงานครูอธิบายให้นักเรียนฟังด้วยสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสไม่แสดงอาการเบื่อหน่ายนักเรียน มีความเป็นกันเองกับนักเรียน ให้ความรักและเอาใจใส่ดูแลนักเรียน พฤติกรรมของครูนักวิจัยที่แตกต่างจากครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยคือ ครูนักวิจัยสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียน ผลิตและใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน จัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศน่าเรียน ให้ความสนใจกับนักเรียนทุกคนทั้งนักเรียนที่เรียนเก่งและนักเรียนที่เรียนไม่เก่งและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้อของตนเอง

และพบว่าครูนักวิจัยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่รู้จักตนเองรู้ว่าตนเองต้องการเรียนรู้หรือสนใจในเรื่องใด กำหนดโครงการและวางแผนในการเรียนรู้ เห็นความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน ชุมชนและสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีเพื่อนร่วมเรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เห็นโอกาสของการเรียนรู้ในเรื่องที่สนใจ และเรียนรู้จากการฝึกและปฏิบัติงาน(จากตารางในภาคผนวก ค)

4.2.3 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัย

ตารางที่ 11 ปัจจัยที่ส่งผลการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

ปัจจัย	ครูนักวิจัย	ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย
1. ตัวครูนักวิจัย	กรณีที่ 1 2 3 4 5(สัมภาษณ์ ครู/ผู้บริหาร/เพื่อนครู)	กรณีที่ 1 2 3 4 5(สัมภาษณ์ ครู/ผู้บริหาร/เพื่อนครู)
2. แหล่งการเรียนรู้	กรณีที่ 1(สัมภาษณ์ ครู สังเกตภายในโรงเรียน) กรณีที่ 2(สัมภาษณ์ ครู/ผู้บริหาร สังเกตภายในโรงเรียน) กรณีที่ 4 5(สัมภาษณ์ ครู/ผู้บริหาร/เพื่อนครู สังเกตภายในโรงเรียน) -แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ชุมชน สถานะบันอุดมศึกษา กรณีที่ 3(สัมภาษณ์ ครู/เพื่อนครู สังเกตภายในโรงเรียน) -แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ชุมชน	กรณีที่ 1(สัมภาษณ์ ครู สังเกตภายในโรงเรียน) กรณีที่ 3 4 5(สัมภาษณ์ ครู/เพื่อนครู สังเกตภายในโรงเรียน) -แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน กรณีที่ 2(สัมภาษณ์ ครู/ผู้บริหาร สังเกตภายในโรงเรียน) -แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ชุมชน
3. ครอบครัว	กรณีที่ 1-4 (สัมภาษณ์ ครู/ผู้บริหาร/เพื่อนครู) กรณีที่ 5 ไม่ปรากฏ	กรณีที่ 1 3 4(สัมภาษณ์ ครู/เพื่อนครู) -มีการครอบครัว กรณีที่ 2 (สัมภาษณ์ ครู) -ครอบครัวมีความพร้อม กรณีที่ 5 ไม่ปรากฏ
4. เพื่อนร่วมงาน	กรณีที่ 1 2 4 5(สัมภาษณ์ ครู/ผู้บริหาร/เพื่อนครู) กรณีที่ 3 (สัมภาษณ์ ครู/เพื่อนครู) -ภายในและภายนอกโรงเรียน	กรณีที่ 1 3 4 5(สัมภาษณ์ ครู/เพื่อนครู) -ภายในโรงเรียน กรณีที่ 2(สัมภาษณ์ ครู/ผู้บริหาร/เพื่อนครู) -ภายในและภายนอกโรงเรียน

จากการสังเกตสภาพทั่วไปของชุมชน โรงเรียนและการสัมภาษณ์ครุณิกวิจัย เพื่อนครูและผู้บริหาร พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองดังต่อไปนี้

1) ตัวครุณิกวิจัย ครุณิกวิจัยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีลักษณะนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความกระตือรือร้นในการทำงานและการเรียนรู้เพื่อพัฒนางานและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ชอบสังเกต การอ่าน การเขียน การค้นคว้าและการเข้ารับการอบรม ต้องการที่จะเรียนรู้เรื่องใหม่ๆ อยู่เสมอ มีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้ประสบความสำเร็จตามที่วางไว้แม้จะมีปัญหาหรืออุปสรรคเกิดขึ้นก็ตาม และเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงาน

2) แหล่งการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญคือห้องสมุด เพื่อน เพื่อนร่วมงาน ศึกษานิเทศก์ ผู้รู้ และมีแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ ในชุมชน เช่น โรงเรียน สถานะที่ราชการ สถาบันการศึกษา หรือมหาวิทยาลัยต่างๆ เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญในการค้นคว้าแสวงหาข้อมูลข่าวสารของครุณิกวิจัย

3) ครอบครัว ครุณิกวิจัยได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือในการทำงานจากทุกคนในครอบครัวเป็นอย่างดี สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจในตัวครุณิกวิจัยทำให้ครุณิกวิจัยสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่

4) เพื่อนร่วมงาน ครุณิกวิจัยได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมงานเป็นแหล่งความรู้ข้อมูลข่าวสาร และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดใหญ่ครูจะมีความกระตือรือร้นในการทำงานสูงเนื่องจากครูมีจำนวนมาก เพื่อนร่วมงานทุกๆ คนจะให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ เป็นแหล่งความรู้ ให้การสนับสนุน และส่งเสริมให้ครุณิกวิจัยมีความก้าวหน้าในการทำงาน ทำให้การเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ ของครุณิกวิจัยประสบความสำเร็จ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย